

INFORME SOCIOECONÒMIC DE MANRESA 2009

INFORME SOCIOECONÒMIC DE MANRESA 2009

Imprès en paper ecològic

Edita

Ajuntament de Manresa
Servei de Desenvolupament

Equip de treball

Alain Jordà Pempelonne
Pere Masegú Bruguera
Sílvia Martín Alsina
Ramon Culleré Córdoba

Col·laboracions

Carles González Martínez - *Serveis*
David Hernández Masegú - *Comerç*
Montserrat Rico Vila - *Polígons d'activitat econòmica*

Disseny gràfic i impressió

Copisteria Sarrió, S.L.

Correspondència i consultes

Servei de Desenvolupament
Ajuntament de Manresa
Plaça Major, 1
08241 Manresa

Correu electrònic: rcullere@ajmanresa.cat

Una versió de l'*Informe socioeconòmic de Manresa 2009*
està disponible a la web de l'Ajuntament

Web: www.ajmanresa.cat

PRESENTACIÓ

Us presentem una nova edició de l'Informe socioeconòmic de Manresa. Es tracta d'una publicació periòdica promoguda per la regidoria delegada d'economia, empresa i innovació, elaborada per l'equip professional del Servei de Desenvolupament de l'Ajuntament de Manresa.

La publicació conserva bàsicament la mateixa estructura i criteris metodològics que les anteriors edicions, fet que permet una més fàcil comparació i interpretació de les dades. Tanmateix, s'incorporen algunes novetats, fruit de l'explotació d'alguns estudis sectorials realitzats en el transcurs de l'any 2008. Així, millora substancialment l'apartat que analitza el sector serveis, amb un anàlisi del subsector de les TIC i dels serveis avançats a les empreses (knowledge intensive business services – KIBS). També hi ha un apartat específic destinat a analitzar la situació i perspectives dels polígons d'activitat econòmica (o PAE, nova denominació amb la que es coneixen els polígons industrials).

L'anàlisi es centra fonamentalment en l'any 2008, i sempre que ha estat possible s'ha treballat amb les dades al 31 de desembre del

2008, fonamentalment les referents a població i evolució del mercat de treball. En alguns casos, com en les estadístiques de l'evolució del PIB, les últimes dades disponibles corresponen a l'exercici 2007. Tenint en compte el radical canvi de clima i conjuntura econòmica que s'ha produït en els dos darrers anys, ens ha semblat preferible treballar amb les dades del 2008, tot i el risc de no disposar-ne per a totes les seccions de l'anàlisi.

Amb aquesta publicació volem contribuir a millorar el coneixement de la situació socioeconòmica de la nostra ciutat, i donem així compliment a un dels objectius que des de la regidoria ens varem fixar pel present mandat. Amb el meu desig de ser una eina útil, també us volem demanar que ens feu arribar els vostres comentaris, crítiques i suggeriments que ens ajudin a millorar futures edicions.

Alain Jordà i Pempelonne
Regidor delegat d'Economia,
Empresa i Innovació

Manresa, juny de 2009

ÍNDEX

I) MEDI FÍSIC

1. Territori i clima	3
2. Infraestructures de transport	4
2.1. Infraestructura viària	5
2.2. Infraestructura ferroviària	6
2.3. Corol·lari	8

II) DEMOGRAFIA

1. Estructura demogràfica	13
2. Moviments de població	16
2.1. Població segons lloc de naixement	16
2.2. Població segons nacionalitat	17
3. Barris	19
3.1. Població i densitat	19
3.2. Immigració	21
3.3. Evolució	22
3.4. Edat	23
4. Pla de Bages	24
5. Projecció demogràfica	25
5.1. Notes metodològiques	25
5.2. Manresa 2018	26
5.2.1. Mercat laboral	26
5.2.2. Escolars	26
5.2.3. Gent gran	29

III) MERCAT DE TREBALL

1. Població activa	34
1.1. Població potencialment activa	34
1.2. Població activa	34
2. Atur	36
2.1. Perfil de l'aturat	36
2.1.1. Per sexe	36
2.1.2. Per edat	37
2.1.3. Per nivell de formació	38
2.1.4. Per sector econòmic	40
3. Contractació	41
3.1. Indefinida	41
3.2. Per sexe	42
4. Ocupació	43
4.1. Treballadors per compte d'altri	43
4.2. Treballadors per compte propi	44

IV) ENTORN ECONÒMIC

1. Economia globalitzada	49
1.1. Conjuntura econòmica	49
1.2. Sistema financer	49
1.3. Mercat energètic	50
2. Les economies de Catalunya i el Bages	53
2.1. Estructura econòmica	53
2.2. Conjuntura econòmica: Crisi	54
2.3. Clima de conjuntura	55

V) SECTORS PRODUCTIUS

1. Dinamisme empresarial: Visió transversal	59
1.1. Nivell tecnològic	59
1.2. Capacitat d'arrossegament	61
1.3. Risc de deslocalització	62
2. Polígons d'activitat econòmica	64
2.1. Treball de camp	65
2.2. Registre Mercantil	66
3. Indústria	68
3.1. El sector metal·lúrgic	71
3.2. El sector tèxtil	72
3.3. La indústria alimentària	73
4. Habitatge i construcció	74
4.1. Context	74
4.2. Mercat de l'habitatge	74
4.2.1. Mercat de lloguer	74
4.2.2. Mercat de compra - venda	75
4.3. Activitat constructora	76
4.4. Antiguitat dels edificis	79
5. Comerç	81
5.1. Evolució general del sector	81
5.2. Oferta comercial	81
5.3. Ocupació	82
5.4. Percepció i expectatives	82
6. Serveis	85
6.1. Sector dels serveis avançats	85
6.2. Sector TIC	86

I

MEDI FÍSIC

1. TERRITORI I CLIMA

La capital del Bages, Manresa, està ubicada prop de la confluència dels corredors fluvials del Cardener i el Llobregat. Prenent la Seu com a punt de referència, la ciutat es troba a 238 metres d'alçada respecte el nivell del mar.

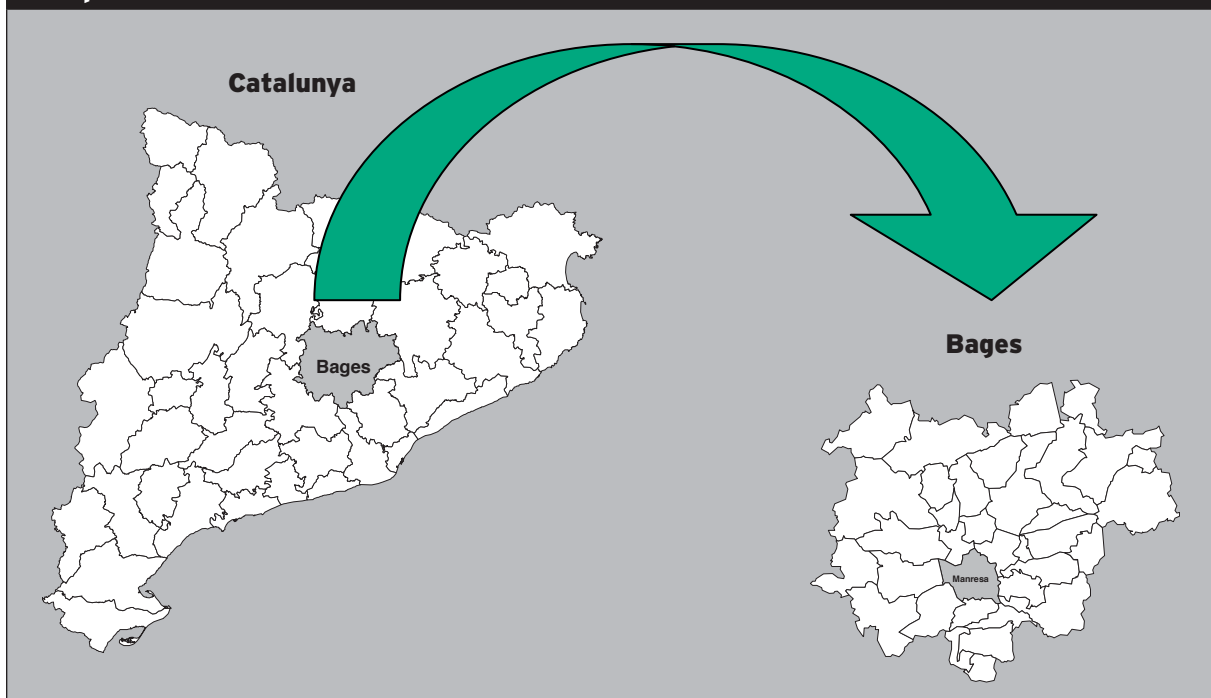
El terme municipal s'estén en 41,66 quilòmetres quadrats de territori, tres quartes parts del qual corresponen a sòl no urbanitzable i la resta a sòl urbà o a sòl urbanitzable. Manresa està dividida en 53 seccions censals i, si bé la ciutat ha crescut al llarg dels últims anys de forma cohesionada, uns pocs nuclis perifèrics es mantenen desconnectats del centre. Malgrat el creixement de la ciutat al llarg dels últims anys, el centre urbà concentra una important part de l'activitat comercial i de lleure de la ciutat.

Manresa constitueix el nucli d'un sistema urbà que depassa els límits administratius del municipi; una àrea metropolitana coneguda com

Pla de Bages. Dins aquest sistema urbà, Manresa exerceix com a centre comercial, de serveis, de lleure i administratiu. De fet, al llarg dels últims anys, diversos departaments de la Generalitat de Catalunya han establert a Manresa la seva delegació de la Catalunya Central.

El clima manresà és mediterrani amb tendència continental; un clima sec amb estius calorosos i hiverns freds. La temperatura mitjana de l'any 2008 ha estat de 14,8°, la mateixa a la mitjana dels últims deu anys però 0,6° per sobre de la mitjana registrada durant els últims quaranta anys. El 2008 ha estat plujós. Mentre que a Manresa plou una mitjana de 80 dies l'any, en el 2008 s'ha registrat pluja 98 dies. Durant aquest gairebé centenar de dies, s'han acumulat 661 litres d'aigua per metre quadrat, 117 litres més que la mitjana dels darrers 40 anys. Gairebé la meitat de la pluja de l'any 2008 s'ha concentrat entre els mesos d'abril, maig i juny.

1. Mapes

Font: Institut Cartogràfic de Catalunya

2. INFRASTRUCTURES DE TRANSPORT

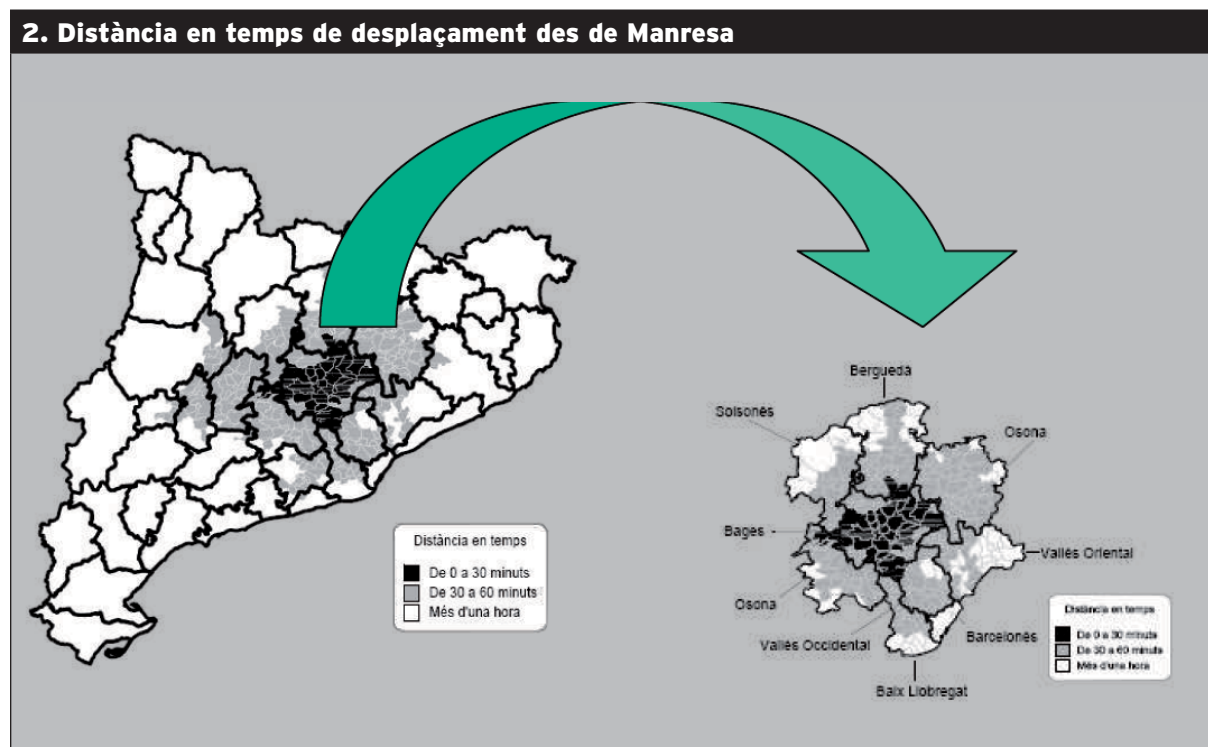
Ser centre o perifèria, en l'actualitat, no és tant un aspecte geogràfic sinó que és un aspecte d'infraestructures de transports i comunicacions. És centre aquell que està ben comunicat i és perifèria aquell que està desconnectat. En aquest sentit, municipis ben situats a nivell geogràfic però amb una deficitària xarxa de transport són municipis desconnectats i perifèrics. Per contra, els municipis que gaudeixen d'unes infraestructures de comunicacions favorables poden enfrontar amb optimisme els reptes que planteja un entorn globalitzat.

S'entén per infraestructura de transport favorable aquella que ofereix un transport àgil, còmode, ràpid, fiable, net, sostenible, segur, econòmic, silenciós, poc contaminant i energèticament eficaç.

L'increment de la necessitat de mobilitat per part dels ciutadans dels països desenvolupats i les, cada cop majors, exigències dels ciutadans

envers la qualitat de serveis rebuts fa que la inversió exigida a l'administració pública en termes d'infraestructures augmenti any rere any. A més, s'ha de tenir en compte que les exigències dels ciutadans varien segons el motiu d'ús del transport. Les exigències dels usuaris del transport per raons de lleure difereixen de les exigències quan la mobilitat es fa per raons de treball o per raons d'estudi. Per raons de treball preval la rapidesa i la fiabilitat; per raons d'estudi, el concepte economia és clau; i per raons de lleure, la comoditat resulta essencial.

El cost de desplaçament, mesurat en temps i diners, determina si un destí és apropiat per a ser tingut en compte com a lloc de destí diari per raons de treball o per raons d'estudi. El cost de desplaçament determina l'amplitud geogràfica del mercat laboral d'un indret i delimita, al mateix temps, el contorn de l'àrea fins la qual els estudiants estan disposats a desplaçar-se diàriament.

Font: Cens 2001

Tan sols el 3,4% de la població treballadora de Catalunya dedica més d'una hora en el trajecte per anar de casa a la feina. Les dades registrades al Bages són similars; una petita porció de la població activa de Manresa (3,1%) està disposada a dedicar més d'una hora del seu temps en el trajecte casa – lloc de treball. Mentre que Barcelona quedi a més d'una hora lluny de Manresa, l'enorme mercat laboral de la capital de Catalunya es mantindrà fora de l'abast de la població activa de Manresa. A nivell de desplaçaments generats per raons d'estudi, les dades disponibles de mobilitat indiquen que els estudiants estan disposats a dedicar una major estona per desplaçar-se des de la seva residència al centre d'ensenyament que no pas l'estona que la població activa està disposada a invertir en desplaçar-se al lloc de treball. És per aquest motiu que mentre que les universitats de Barcelona resulten opcions vàlides pels estudiants de Manresa, bona part de les ofertes laborals de la ciutat comtal no són contemplades per la població activa de Manresa.

2.1. Infraestructura viària

La població de Manresa ha augmentat al llarg dels últims anys, el nombre de vehicles per càpita s'incrementa contínuament i la invariable amplada dels carrers fa temps que ha deixat de poder absorbir el trànsit que suporta. De fet, tampoc hi ha via pública suficient per estacionar tots els vehicles dels manresans. Desplaçar-se en vehicle privat per la ciutat implica suportar un trànsit congestionat i fer front a despeses d'estacionament. En aquest context, mentre l'administració local està obligada a apostar pel transport públic urbà, la ciutadania percep l'autobús com un mitjà de transport cada cop més eficient.

L'autobús urbà de Manresa, en els dies feiners, consta de sis línies. Cinc d'aquestes línies connecten les zones més perifèriques de la ciutat amb el centre i la sisena línia, anomenada perimetral, realitza el recorregut que enllaça

l'estació de RENFE, l'estació d'autobusos, l'hospital Sant Joan de Déu i el mercat de la Sagrada Família. Els diumenges i els dies festius, la línia F realitza un llarg recorregut que serveix per connectar una àmplia part de Manresa amb el centre de la ciutat. L'autobús urbà es popularitza. El seu ús s'ha incrementat, al llarg dels últims tres anys, una mitjana del 10% anual, havent transportat durant el 2008, 2.246.557 viatgers.

A nivell d'infraestructura viària, la bona ubicació geogràfica de Manresa fa que la ciutat sigui cruïlla de diversos eixos: l'Eix Transversal, l'Eix del Llobregat i l'Eix Diagonal.

L'Eix Transversal (C-25) uneix, des del 1997, la Plana de Lleida amb les comarques gironines evitant els tradicionals itineraris que convertien Barcelona en zona de pas de qualsevol ruta feta a l'interior de Catalunya. Aquest eix permet que la comunicació viària de Manresa vers est i oest sigui bona. No obstant això, els continus increments del trànsit d'aquesta carretera han estat determinants per a que el Departament d'Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya hagués d'anunciar el dia 25 de maig de 2006 que es faria una inversió de 690 milions d'euros per desdoblant aquest vial de 155 quilòmetres, 10 dels quals ja estan desdoblat, i convertir-lo en autovia. Es preveu que l'any 2011 l'Eix Transversal sigui una autovia de dues calçades de 3,5 metres per sentit i amb un carril addicional en determinats trams per facilitar l'avançament als vehicles pesats.

En el futur, l'Eix Diagonal unirà Manresa, Igualada, Vilafranca del Penedès i Vilanova i la Geltrú per convertir-se en una bona via d'enllaç entre el litoral i les comarques de la Catalunya Central. Al mateix temps, aquest eix vial conformarà una millora ostensible de les comunicacions intercomarcals. El departament de política territorial i obres públiques de la Generalitat de Catalunya preveu concloure les obres l'any 2012. Part d'aquest eix viari de 67 quilòmetres és, a dia d'avui, una realitat; és el cas del tram de deu quilòmetres

que enllaça Castellfollit amb Sant Salvador de Guardiola que està en servei des de l'any 2005. L'eix Diagonal farà que Anoia i Bages estiguin més a prop i, a més, conformarà una ruta ràpida per accedir al Camp de Tarragona.

L'Eix del Llobregat (C-16) forma part de l'itinerari de la ruta que uneix Barcelona amb París en línia recta passant per Toulouse, Limoges i Orléans i està integrat a la xarxa de carreteres d'interès comunitari segons l'acord de Ginebra de 1985. A nivell català, l'eix del Llobregat uneix mar i muntanya. El tram nord d'aquest eix enllaça Manresa amb els Pirineus. Mentre el recorregut Manresa – Berga ha estat desdoblant, s'ha publicat l'estudi informatiu pel desdoblament del tram Berga – Túnel del Cadí. La transformació de l'eix del Llobregat en autovia permetrà absorbir sense retencions el dens trànsit que la via suporta, especialment els caps de setmana de les èpoques d'esquí.

Així doncs, mentre l'enllaç de Manresa vers el nord serà una via ràpida, el tram sud de l'eix del Llobregat i les diverses alternatives que enllacen la capital del Bages amb Barcelona presenten una problemàtica de difícil solució.

L'alternativa que segueix el tram sud de l'Eix del Llobregat (Manresa – Abrera) és d'un sol carril per cada sentit de la marxa i registra problemes de congestió a diari. L'alternativa del Vallès és de pagament i fruit de l'elevat cost del peatge (Manresa – Terrassa: 3,60 euros en dies feiners) hi circula un número de vehicles ben inferior al volum de circulació que aquesta autopista podria absorbir. S'ha d'assumir, de totes formes, que l'entrada a Barcelona per carretera en hora punta acostuma a estar congestionada i aquest fet afecta tant als que hi accedeixen a la capital catalana procedent de Manresa com des de qualsevol altre municipi. I en aquest sentit, les apostes dels plans de mobilitat elaborats per l'administració reconeixen que l'única alternativa de futur satisfactòria consisteix en millorar la infraestructura ferroviària.

2.2. Infraestructura ferroviària

Mirant un mapa de la xarxa ferroviària de Catalunya es podria tenir la impressió que la capital del Bages gaudeix d'una posició privilegiada dins el sistema de comunicacions ferroviari de Catalunya; però aquesta impressió es constata com a falsa tan bon punt que s'esdevé usuari d'algun dels trens que circula per Manresa. De fet, tan sols posant en relació els horaris amb les distàncies que els trens cobreixen, es desprèn que es tracta d'un servei ferroviari que presenta grans mancances. En termes de temps, de fet, la línia Barcelona – Manresa de la RENFE ha canviat ben poc des que va ser inaugurada 150 anys enrere.

A Manresa coexisteixen dues operadores ferroviàries: RENFE i els Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC). L'operadora estatal explota la línia de rodalies C-4 que uneix Manresa i Sant Vicenç de Calders i la línia de mitjana distància que realitza el trajecte entre l'Hospitalet de Llobregat i Lleida. A més, l'operadora estatal gestiona el servei de transport de mercaderies que arriba fins el port de Barcelona. L'operadora catalana gestiona el ramal R-5 de la línia Llobregat Anoia. Al mateix temps, aquesta operadora gestiona els dos ramals utilitzats pel transport de mercaderies que uneixen Manresa amb Súria i Manresa amb Sallent. Aquestes dues línies són la base del transport de sal i potassa que l'empresa Iberpotash extreu de Sallent i Súria amb destinació a Martorell i al port de Barcelona.

Vint-i-dos trens de la línia dels FGC surten a diari de Manresa amb destinació la plaça Espanya de Barcelona. Entre les sis i quarts de nou del matí surt de Manresa, en dies feiners, un tren cada vint minuts i, a partir de les nou hores del matí, surt un tren cada hora vers la ciutat comtal. Aquest servei ferroviari, si bé es caracteritza per la seva puntualitat, inverteix fins una hora i 29 minuts en cobrir el trajecte Manresa - plaça Espanya de Barcelona.

3. Xarxa ferroviària de Catalunya

Font: Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat

L'operadora estatal uneix Manresa i la Plaça Catalunya de Barcelona de forma més ràpida que no pas ho fan els FGC, però l'operador estatal incorpora unes dosis d'incertesa en el seu servei ja que aquest no es caracteritza per la seva puntualitat. La línia de la RENFE que enllaça Manresa amb Sant Vicenç de Calders conforma, de facto, dos ramals en una sola línia ja que pocs són els usuaris de Manresa que es desplacen més enllà de Barcelona i pocs són els viatgers que de Sant Vicenç de Calders van més enllà de Barcelona. Un tren cada mitja hora surt de Manresa direcció a Barcelona i des que surt de la capital del Bages fins que arriba a la plaça Catalunya de Barcelona passen entre 70 i 77 minuts.

Si bé, les deficiències de l'oferta ferroviària a Manresa semblaria quedar paleses quan es mostra que el tren més ràpid en cobrir els 64 quilòmetres que separen Barcelona de Manresa dedica 70 minuts en cobrir el trajecte; el paradigma de la ineficiència és la línia Manresa – Lleida. El tren més ràpid dels tres que diàriament cobreixen el trajecte entre Manresa i la capital del Segrià dedica dues hores i cinc minuts a recórrer l'itinerari que separa la capital del Bages i l'estació Lleida-Pirineus. Una estació de contrastos. Lleida Pirineus tant acull trens com el regional de Manresa que circula a una velocitat mitjana de 53 km/h com trens d'alta velocitat procedents de Madrid i Barcelona que circulen a 300 km/h.

2.3. Corol·lari

Malgrat l'excel·lent ubicació geogràfica de Manresa, la xarxa de comunicacions que connecta la capital del Bages amb la resta de Catalunya presenta uns dèficits, sobretot pel que fa referència en el transport ferroviari, difícils de resoldre

a curt o mitjà termini i que restringeix en gran mesura l'abast geogràfic del mercat laboral de Manresa. En aquest sentit, es fa difícil que els manresans puguin arribar a considerar ofertes laborals del vast mercat laboral de Barcelona, que malgrat estar a només 60 quilòmetres de Manresa, es troba a més d'una hora de camí.

II

DEMOGRAFIA

Fruit de la multitud de canvis socials que s'han registrat a Catalunya al llarg dels últims anys, l'interès per la demografia ha estat creixent. La bonança econòmica dels últims deu anys ha propiciat un dinamisme del mercat laboral inèdit que ha generat un dèficit constant de mà d'obra. Residents a països d'economies precàries han identificat en aquest dèficit unes oportunitats laborals inexistents al seu lloc de naixement, la qual cosa ha derivat en importants fluxos migratoris.

Així doncs, mentre que, durant dècades, la dinàmica demogràfica de Catalunya s'ha basat en moviments naturals (naixements i defuncions), a partir de l'any 2000, els moviments migratoris passen a ser factor clau de l'evolució demogràfica del Principat. Els canvis demogràfics registrats al llarg dels últims anys han estat de tal magnitud que, en l'actualitat, es parla d'un nou ordre demogràfic i les ciutats

de la nostra geografia han passat a ser indrets acollidors de població vinguda de lluny.

Manresa és la quinzena ciutat més poblada del Principat. De les vint-i-cinc ciutats més poblades de Catalunya, vint es troben a menys de cinquanta quilòmetres de Barcelona i pertanyen a la seva àrea metropolitana. Les altres cinc ciutats pertanyen a d'altres sistemes urbans: Tarragona i Reus pertanyen al sistema urbà del Camp de Tarragona; Lleida, Girona i Manresa conformen el seu propi sistema urbà i són pols d'atracció d'una àrea d'influència que depassa els límits administratius del seu municipi. En el cas de Manresa, la capital del Bages forma part d'un sistema urbà conegut com Pla de Bages que inclou els municipis més propers com podrien ser Sant Joan de Vilatorrada, Santpedor o Sant Fruitós de Bages. Es tracta d'uns municipis que mantenen una elevada interrelació amb Manresa a nivell laboral, comercial i de serveis.

1. Els 25 municipis més poblats de Catalunya

Ordre	Municipi	Distància BCN	Població
1	Barcelona	0 km	1.615.908
2	L'Hospitalet de Llobregat	9 km	253.782
3	Badalona	12 km	215.329
4	Terrassa	31 km	206.245
5	Sabadell	27 km	203.969
6	Tarragona	97 km	137.536
7	Lleida	174 km	131.731
8	Mataró	31 km	119.780
9	Santa Coloma de Gramenet	11 km	117.336
10	Reus	107 km	107.770
11	Girona	103 km	94.484
12	Cornellà de Llobregat	12 km	85.180
13	Sant Boi de Llobregat	17 km	81.335
14	Sant Cugat del Vallès	18 km	76.274
15	Manresa	66 km	75.053
16	Rubí	23 km	71.927
17	Vilanova i la Geltrú	46 km	64.905
18	El Prat de Llobregat	9 km	62.899
19	Viladecans	19 km	62.573
20	Castelldefels	24 km	60.572
21	Granollers	33 km	60.122
22	Cerdanyola del Vallès	18 km	58.493
23	Mollet del Vallès	23 km	51.912
24	Esplugues de Llobregat	8 km	46.586
25	Gavà	20 km	45.190

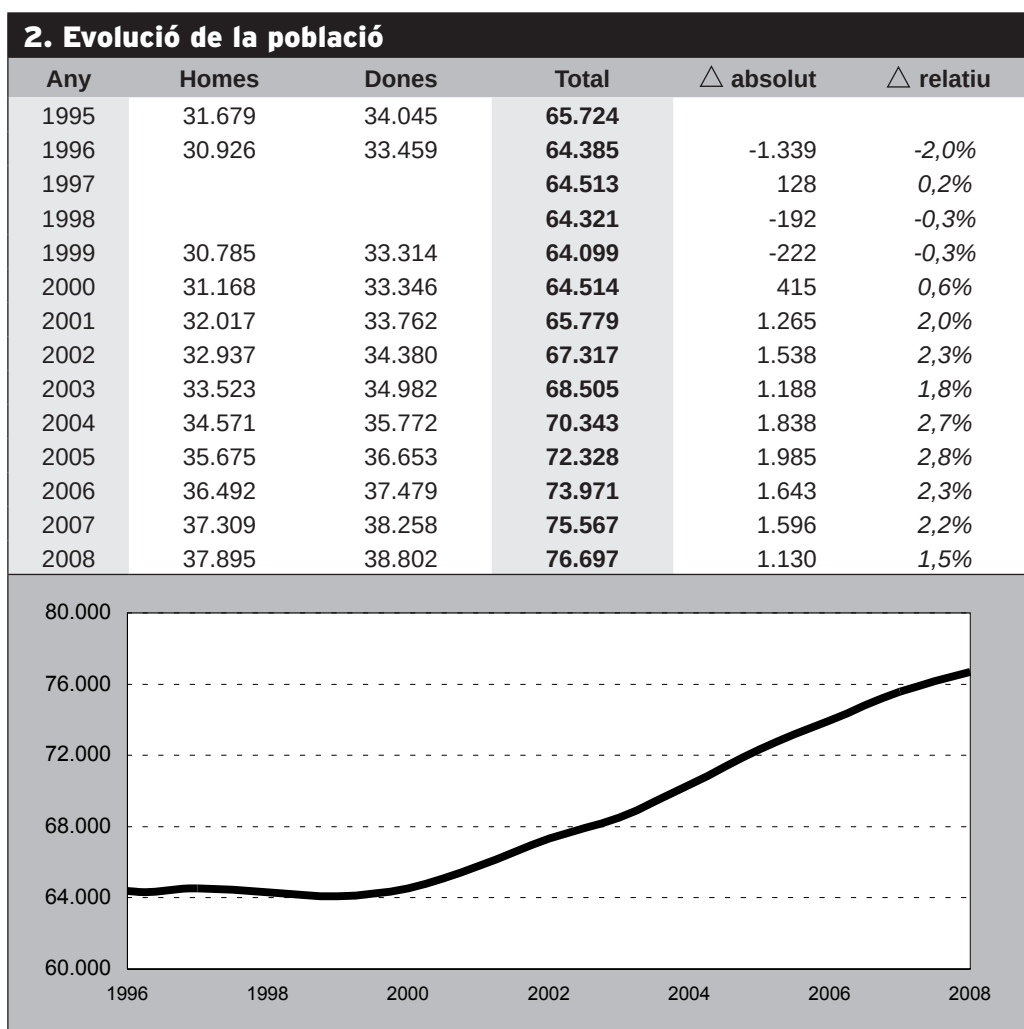
Font: Institut d'Estadística de Catalunya

Població a 1/1/2008
Distància a la plaça Catalunya de Barcelona

II. DEMOGRAFIA

Manresa, a u de gener de 2009, té 76.697 habitants empadronats; un 20% més dels que tenia deu anys enrere. Es tracta d'un inèdit incre-

ment del nombre d'habitants que ha suposat una sèrie de canvis demogràfics que s'analitzen al llarg d'aquest capítol.

Font: Ajuntament de Manresa

Població a 31 de desembre

1. ESTRUCTURA DEMOGRÀFICA

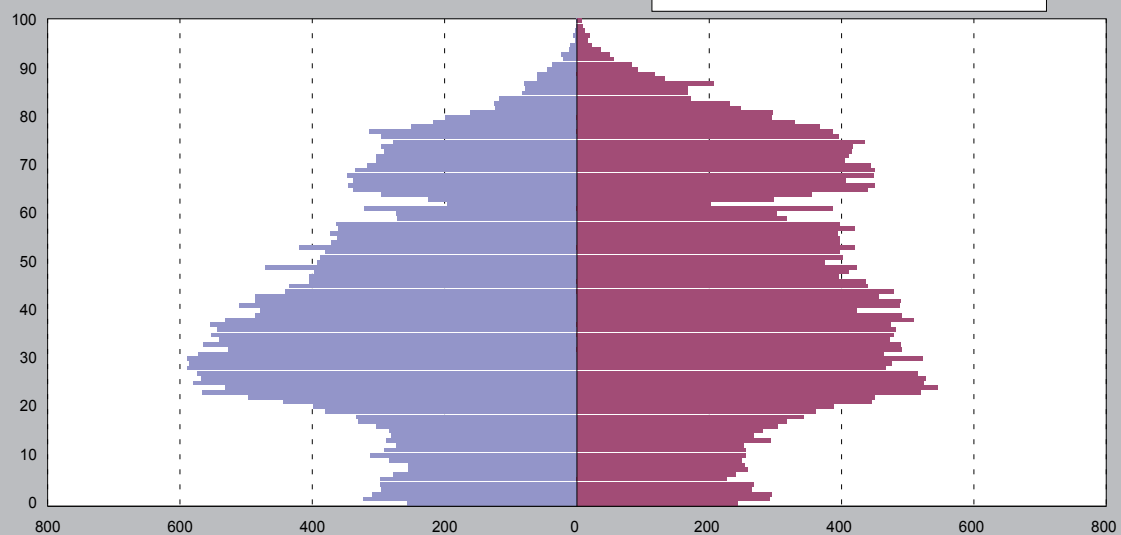
Una forma ràpida per visualitzar estructures demogràfiques és mitjançant les piràmides d'edat, que no són res més que un histograma doble simètric que representa l'estructura per edat i gènere d'una població. L'eix d'ordenades és únic i recull les edats. L'eix d'abscisses és doble i recull el contingent de dones a la dreta; i el d'homes a l'esquerra. Una piràmide d'edats

aporta informació sobre l'evolució passada, l'estructura actual i la tendència futura.

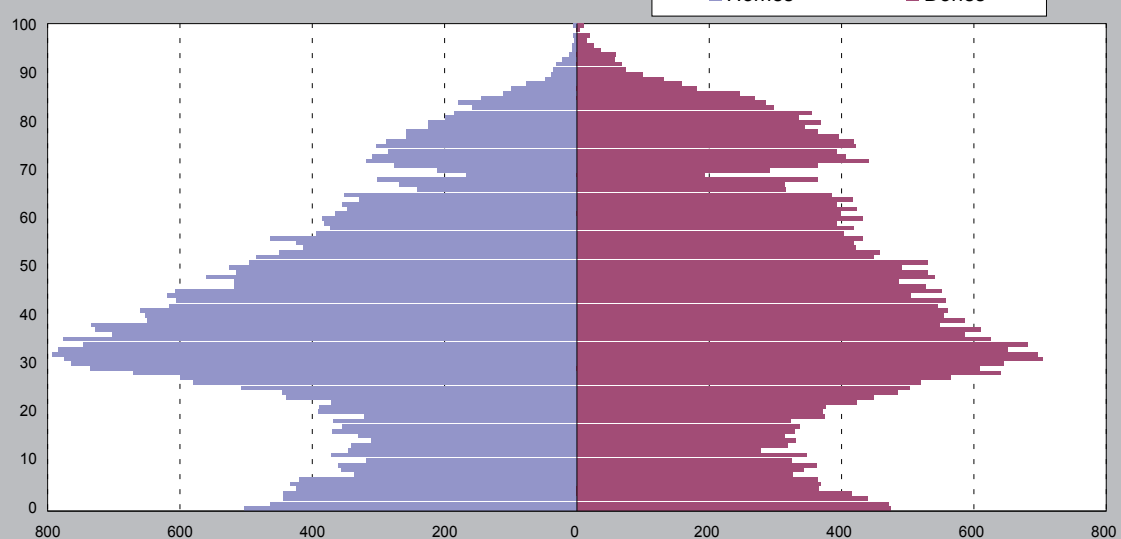
La comparativa de distintes piràmides d'edats permet identificar diferències entre estructures demogràfiques. El primer aspecte que destaca de la comparativa de les piràmides d'edat de Manresa, en valors absoluts, dels

3. Piràmides de població. Manresa

Any 2001

Any 2008

Font: Ajuntament de Manresa

anys 2001 i 2008 és el volum. Mentre que la piràmide de l'any 2001 conté 65.779 habitants, la de l'any 2008 en conté 76.697. Bona part d'aquest diferencial de gairebé onze mil habitants es concentra en la població de vint a quaranta anys i aquesta concentració és més pronunciada a la banda masculina que no pas a la femenina. A la piràmide d'edats de l'any 2008 s'aprecia que un repunt de l'increment dels efectius de població en edat fèrtil es trasllada en repunts de les generacions més incipients, és a dir, la base de la piràmide apareix reforçada. Cada nova cohort que emergeix apareix amb més efectius que no pas la cohort anterior.

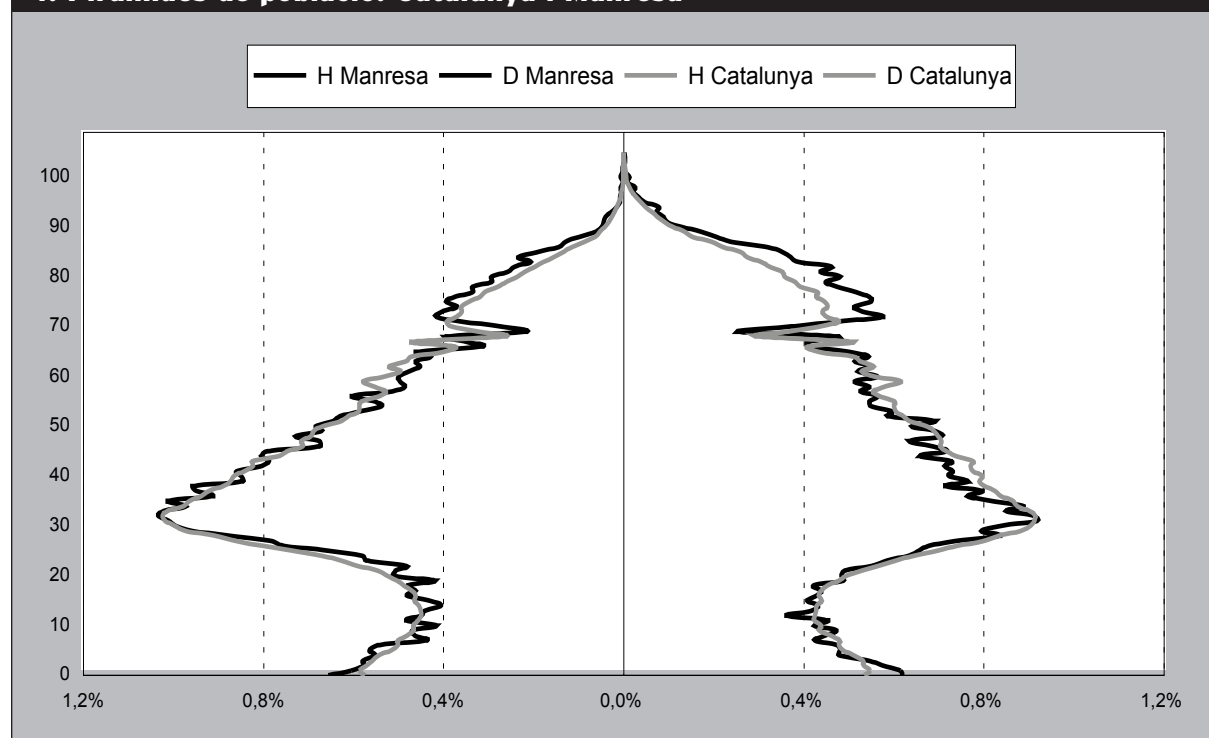
La silueta de la piràmide d'edats a partir dels trenta anys és triangular, amb l'única excepció de la cohort de 68 anys que apareix buida. Des d'aquesta generació en amunt, la piràmide presenta una silueta asimètrica; amb bastants més efectius a la banda femenina que no pas a la masculina.

Havent vist la silueta de la piràmide de població de Manresa, resulta il·lustratiu comparar

l'estructura demogràfica de la ciutat amb la de Catalunya. La comparativa d'ambdues estructures permet respondre qüestions que fan referència a la realitat demogràfica de la ciutat: És Manresa una ciutat demogràficament envellida? L'estructura demogràfica de la ciutat presenta diferencials notables respecte a Catalunya? Tenen les generacions incipients un pes menor a Manresa que no pas el que tenen a Catalunya? La superposició d'ambdues piràmides facilita una resposta ràpida a les qüestions plantejades.

Les estructures demogràfiques de Manresa i Catalunya són gairebé calcades i les diferències registrades són mínimes. Sense deixar de tenir present que les diferències entre una estructura demogràfica i altra són de matisos, val la pena detenir-se a examinar aquestes petites desviacions que resulten ser una mica més pronunciades a la banda femenina que no pas en el cantó dels homes. El pes de les dones de 65 i més anys sobre el total de la població és superior a Manresa que no pas a Catalunya, i això queda compensat amb una menor

4. Piràmides de població. Catalunya i Manresa

Font: Ajuntament de Manresa

5. Indicadors demogràfics

Indicador	Any 2004			Any 2006			Any 2008		
	H	D	Total	H	D	Total	H	D	Total
Edat mitjana	39,7	43,8	41,8	39,5	43,3	41,4	39,3	42,9	41,1
Densitat (Hab. / Km2 sòl urbà)			9.702			10.203			10.579
Relació de masculinitat (%)			96,6			97,4			97,7
Dependència demogràfica (%)	44,4	57,1	50,6	43,5	56,5	49,8	43,7	56,6	50,0
Taxa d'envelliment (%)	16,3	23,8	20,1	15,5	22,7	19,2	14,9	21,9	18,5
Nens per dones en edat fèrtil	11,2	9,9	21,1	12,0	10,7	22,7	12,4	11,8	24,3

Font: Ajuntament de Manresa

Dades a 31 de desembre

presència de dones d'entre 20 i 64 anys. Les dones de 65 i més anys suposen el 21,9% del total de dones de Manresa (a Catalunya, el 18,7%); les de 40 a 64 anys representen el 30,5% (al Principat, el 32,0%); les de 20 a 39 anys suposen el 29,0% (a Catalunya, el 30,6%) i les dones menors de vint anys representen el 18,6% del total de les dones tant a Manresa com al Principat.

Les generacions més incipients tenen un pes lleugerament superior a Manresa del que tenen a Catalunya. La població de menys de sis anys suposa el 6,8% de la població de la ciutat i la població de fins a deu anys suposa l'11,4% de la població de la ciutat; a Catalunya el pes

d'aquests dos col·lectius és del 6,5% i l'11,2% respectivament.

L'edat mitjana de la població de Manresa (41,1) és un any superior a la de Catalunya (40,2). El diferencial de l'edat mitjana dels homes de Manresa (39,3) i del Principat (38,7) és només de mig any; i el de les dones, d'un any i mig. Les diferències demogràfiques entre Manresa i Catalunya han disminuït al llarg dels últims anys fins el punt que, en l'actualitat, l'estructura demogràfica de la capital del Bages sembla una mostra de l'estructura demogràfica del Principat. La immigració ha permès que l'estructura demogràfica de Manresa hagi convergit vers l'estructura demogràfica de Catalunya.

2. MOVIMENTS DE POBLACIÓ

Les variacions del nombre d'habitants són degudes a fenòmens naturals (naixements i defuncions) o bé a moviments migratoris (emigració i immigració). Deu anys enrere, es registraven entre 500 i 600 naixements per any a Manresa, en l'actualitat es registren entorn 900; el nombre de defuncions es manté constant entorn els 700. Si bé el nombre de naixements ha augmentat al llarg dels últims anys i el nombre de defuncions s'ha mantingut constant, la raó principal del creixement demogràfic que ha registrat la ciutat durant els últims anys no és fruit de moviments naturals sinó que s'atribueix a moviments migratoris.

Importants moviments migratoris han estat registrats a la ciutat al llarg dels últims anys:

- Població de Manresa ha marxat de la ciutat per anar a residir a algun municipi del sistema urbà supramunicipal Pla de Bages.
- Població de l'àrea metropolitana de Barcelona, especialment del Baix Llobregat i el Vallès, han establert el seu lloc de residència a Manresa atrets per l'avantatjosa qualitat de vida que ofereix la ciutat i un preu de l'habitatge favorable.
- Importants fluxos de població procedent de fora de l'Estat espanyol han arribat a Manresa.

En grans números, la població manresana que ha establert el seu domicili a Pla de Bages ha quedat compensada pels contingents de població de l'àrea metropolitana de Barcelona que ha establert el seu domicili a Manresa. Conseqüentment, la variació interanual de població registrada a la ciutat s'ajusta al nombre de persones que arriba de fora de l'Estat durant aquest període de temps.

2.1. Població segons lloc de naixement

A grans números, dues terceres parts de la població de Manresa ha nascut a Catalunya i l'altra tercera part es distribueix a parts iguals entre els que han nascut a l'Estat espanyol excloent Catalunya i els que han nascut fora de l'Estat.

Una dada es repeteix any rera any quan s'extreu informació del padró d'habitants: Entorn 41.000 manresans són nascuts al Bages. Per contra, el nombre de manresans nascuts a la resta de les comarques barcelonines va en augment; dels 5.500 manresans nascuts a la resta de comarques barcelonines empadronats a finals de l'any 2001 s'ha passat a 7.070 a finals de l'any 2008. La meitat dels 12.332 habitants de Manresa nascuts a l'Estat espanyol sense incloure Catalunya són andalusos. El contingent de població nascuda a Espanya però fora de Catalunya ha anat perdent pes al llarg dels últims anys; mentre que l'últim dia del 2001 aquest contingent de població representava el 21,2% de la població de la ciutat, a finals de l'any 2008 en representa el 16,1%.

Els principals canvis demogràfics registrats a Manresa al llarg dels últims anys són fruit de la demanda de mà d'obra provocada per la llarga i sostinguda època de bonança que ha gaudit la nostra economia i que ha permès que persones de països amb economies precàries identifiquessin oportunitats laborals inexistents en els seus països d'origen. A partir del canvi de segle, importants contingents de població procedents de països llunyans han arribat a Manresa. Dels 11.072 habitants de Manresa nascuts fora d'Europa, 5.326 són del Magrib, 1.143 de la resta d'Àfrica i 3.765 d'Amèrica Llatina.

6. Població segons lloc de naixement				
Lloc de naixement	2002	2004	2006	2008
Manresa	34.377	34.426	34.577	34.995
Resta del Bages	5.714	5.832	5.885	5.834
Resta comarques barcelonines	5.670	6.226	6.864	7.070
Comarques gironines	340	346	347	340
Comarques lleidatanes	1.900	1.844	1.766	1.680
Comarques tarragonines	298	295	299	279
Catalunya	48.299	48.969	49.738	50.198
Andalusia	7.482	7.263	6.945	6.581
Castella la Manxa	1.737	1.660	1.577	1.508
Castella i Lleó	1.017	1.006	969	934
Extremadura	831	806	795	757
Aragó	823	789	756	732
Resta d'Espanya	1.833	1.825	1.814	1.820
Espanya i fora de Catalunya	13.723	13.349	12.856	12.332
Resta d'Europa	756	1.198	2.064	3.095
Magrib	2.907	3.988	4.957	5.326
Resta d'Àfrica	158	352	651	1.143
Amèrica Llatina	1.283	2.121	3.109	3.765
Amèrica del Nord	26	32	34	42
Àsia	163	329	557	791
Oceania	2	5	5	5
Fora d'Espanya	5.295	8.025	11.377	14.167
Total	67.317	70.343	73.971	76.697

Font: Ajuntament de Manresa

2.2. Població segons nacionalitat

A dia d'avui, la distribució de la població segons lloc de naixement s'assimila molt a la distribució de la població segons nacionalitat: 14.167 manresans són nascuts fora de l'Estat i 13.654 disposen d'una nacionalitat diferent a l'espanyola. Si bé a Manresa hi conviu població de 112 països diferents, gairebé la major part d'aquests països tenen una representació quasi testimonial a la capital del Bages; 46 països estan representats per menys de sis persones; 42 estan representats per entre cinc i cent persones; 16 estan representats per entre 100 i 500 persones; i set països estan representats per més de 500 persones; es tracta de població de Colòmbia (519), Bolívia (538), Senegal (575), Xina (613), Equador (919), Romania (1.418) i Marroc (5.260).

Al llarg de la història, a Catalunya, s'han registrat diversos fluxos migratoris. Població de

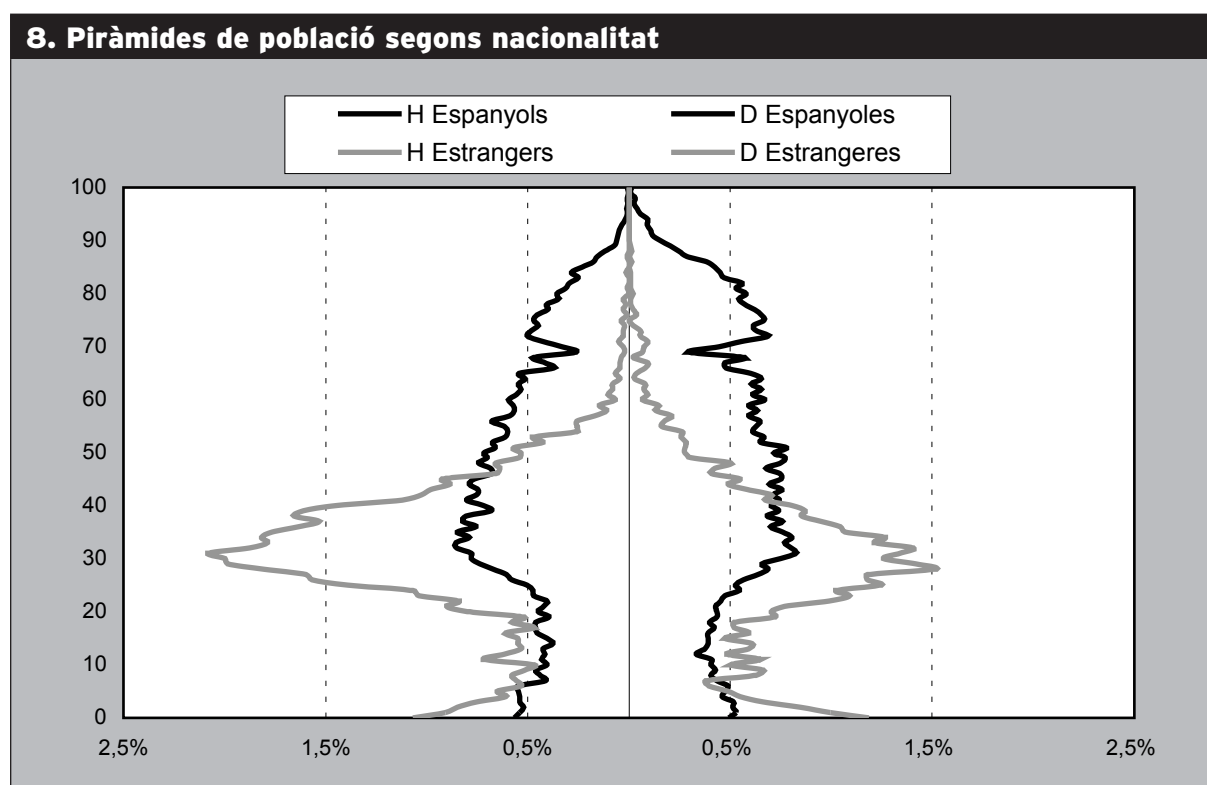
comarques es va establir en els anys 40 a l'àrea metropolitana de Barcelona i a zones industrials; vers els anys 60, població d'Andalusia i Extremadura van establir la seva residència a Catalunya i, des de principis del segle XXI, població procedent de fora de l'Estat espanyol s'ha establert a Catalunya. Vingui d'on vingui la migració, la seva raó de ser sempre és laboral; població d'indrets empobrits es dirigeixen a terres on no hi ha suficient població autòctona per cobrir les ofertes de treball existents.

De fet, fent la comparativa entre la piràmide d'edats de la població amb nacionalitat espanyola i la piràmide d'edats de la població amb nacionalitat estrangera es desprèn clarament que la immigració és un fenomen recent i respon a raons laborals. Mentre que el 23,2% dels manresans amb passaport espanyol té entre 25 i 40 anys, el 46,2% dels manresans amb passaport estranger té entre 25 i 40 anys.

II. DEMOGRAFIA

7. Població segons nacionalitat				
Nacionalitat	2002	2004	2006	2008
Espanya	62.525	62.789	63.001	63.043
Resta d'Europa	520	985	1.900	3.001
Magrib	2.961	4.136	5.254	5.673
Resta d'Àfrica	145	354	664	1.188
Amèrica Llatina	1.001	1.736	2.568	2.941
Amèrica del Nord	15	23	26	26
Àsia	148	318	557	823
Oceania	2	2	1	2
Total	67.317	70.343	73.971	76.697

Font: Ajuntament de Manresa

Font: Ajuntament de Manresa

3. BARRIS

Els trets demogràfics que descriuen Manresa no resulten forçosament aplicables a cadascun dels barris de la ciutat; ja que cadascun d'ells manté les seves pròpies peculiaritats. La idiosincràsia dels barris ve determinada per aspectes com podrien ser la ubicació, la seva dinàmica o bé la tipologia arquitectònica. A la ciutat co-existeixen barris centrals amb barris perifèrics, barris de tipologia edificatòria horitzontal amb d'altres de tipologia edificatòria vertical, barris amb concentracions importants de població novvinguda amb d'altres amb poca població nascuda fora de Catalunya.

Per facilitar la interpretació de part de la informació que es presenta en aquest apartat es fa ús de mapes. Resulta oportú senyalar que es tracta de mapes anamòrfics que presenten deformacions a nivell cartogràfic per tal de facilitar la seva visualització; en aquests mapes, els barris més extensos en territori, els perifèrics, apareixen reduïts.

3.1. Població i densitat

El perímetre delimitat pels sis barris més poblats de Manresa (Carretera de Santpedor, Poble Nou, Plaça Catalunya, Passeig i Rodalies, Vic – Remei i Sagrada Família) conforma una àrea en la qual hi resideix el 59,3% dels habitants de la ciutat. Tres vells barris (Valldaura, Barri Antic i Escodines) són residència del 20,6% de la població de Manresa. La resta dels barris, els nou menys poblats, coincideixen amb la part més perifèrica del municipi i en ella hi resideix el 20,1% de la població de la ciutat.

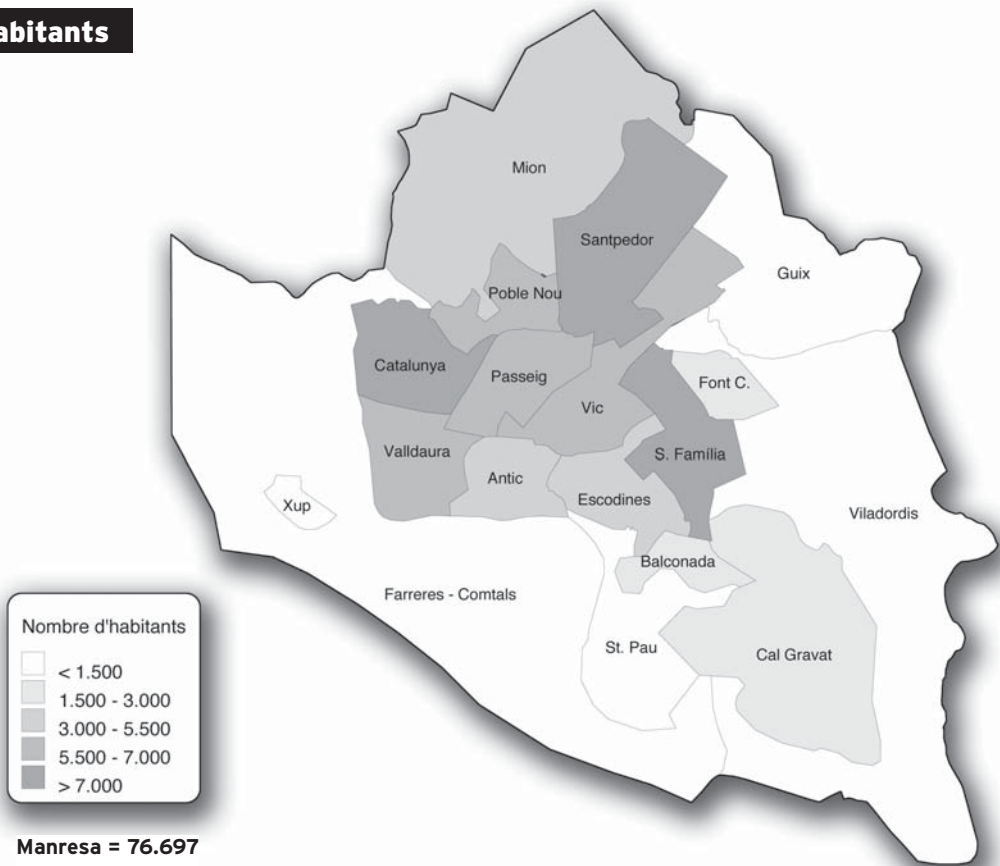
Els barris amb menys població, els perifèrics, coincideixen amb els que tenen una densitat menor. Mion – Puigberenguer – Miralpeix (4.611 habitants), Sant Pau (550), El Guix – Pujada Roja (700), Viladordis (1.120) i l'àrea Farreres, Suanya, Comtals, Santa Caterina i l'Oller (1.047) tenen una densitat inferior als mil habitants per quilòmetre quadrat. Com

9. Població per barris

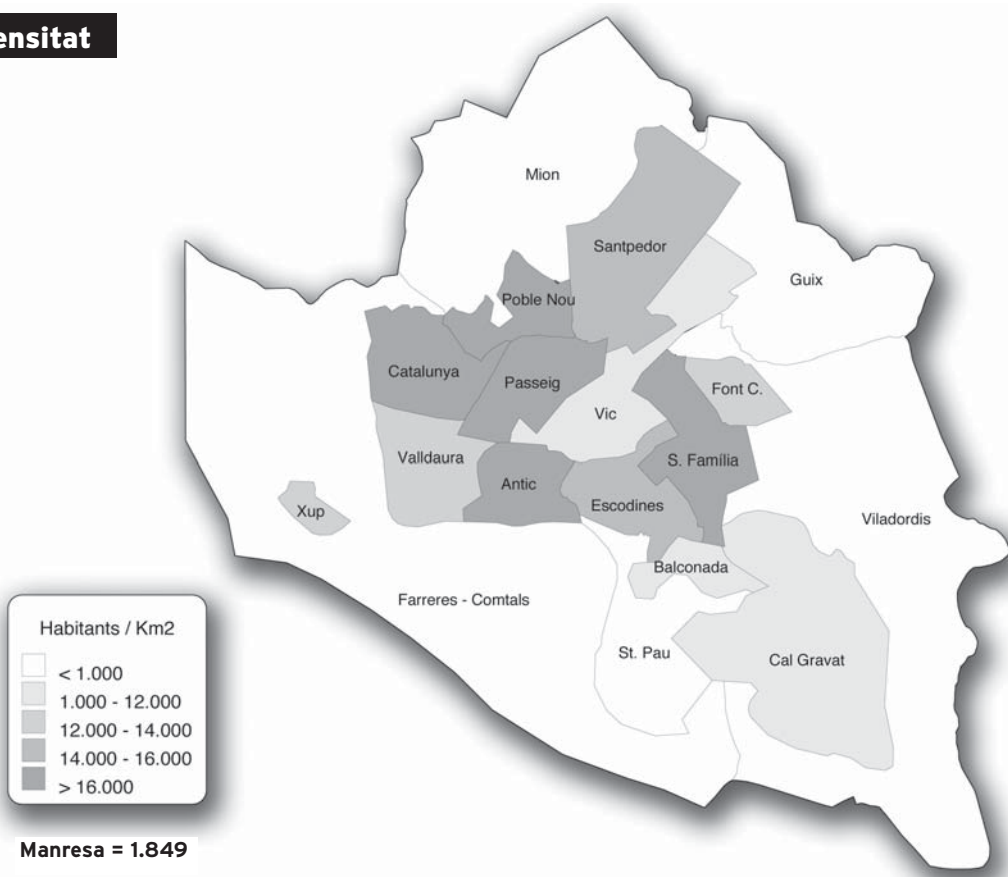
Barri	2002	2004	2006	2008
Valldaura	4.535	4.897	5.360	5.536
Barri Antic	4.082	4.355	4.660	4.867
Passeig i Rodalies	5.473	5.769	5.994	6.124
Vic - Remei	5.549	5.674	5.899	6.225
Plaça de Catalunya - Barriada de Saldes	7.000	7.113	7.222	7.427
Mion - Puigberenguer - Miralpeix	3.823	3.910	4.255	4.611
Poble Nou	5.598	5.759	5.797	5.899
Carretera de Santpedor	9.337	10.090	11.378	12.290
Sagrada Família	6.575	7.006	7.328	7.498
Escodines	4.601	5.065	5.319	5.379
Font dels Capellans	2.549	2.494	2.505	2.506
Balconada	2.332	2.240	2.145	2.090
Viladordis	694	850	1.032	1.120
Sant Pau	453	476	511	550
Pare Ignasi Puig	1.178	1.180	1.139	1.149
Farreres-Suanya-Comtals-Sta. Caterina-L'Oller	1.056	1.037	1.038	1.047
Guix - Pujada Roja	711	675	672	700
Cal Gravat	1.771	1.753	1.717	1.679
Manresa	67.317	70.343	73.971	76.697

Font: Ajuntament de Manresa

10. Habitants

11. Densitat

que es tracta de barris que disposen d'amples zones de sòl no urbà, la densitat (relació del nombre d'habitants sobre la superfície total del barri) és reduïda.

Per atribuir el diferencial de densitat entre diferents zones de la ciutat a tipologies arquitectòniques, cal concentrar-se en els barris més poblats de Manresa. No es registra una correlació directa entre població i densitat en aquests barris. Barris de molta població tenen una densitat reduïda i barris de menys població mantenen una densitat elevada. El sisè barri de la ciutat en nombre d'habitants, el Poble Nou, és el barri amb una major densitat. Bona part dels 5.899 habitants del Poble Nou (21.159 habitants per quilòmetre quadrat) resideixen a edificis alts.

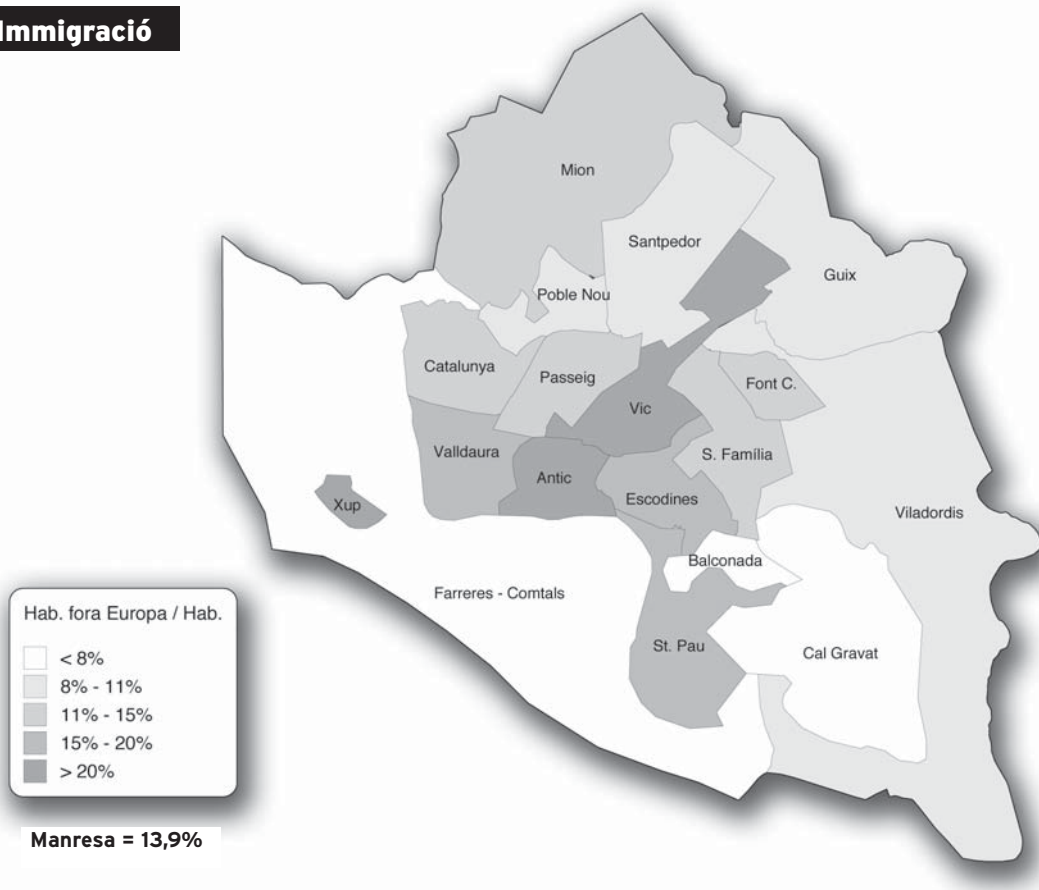
3.2. Immigració

L'arribada durant els últims anys d'importants contingents de població procedent d'indrets llunyans com podrien ser el Magrib o Amèri-

ca Llatina ha generat un canvi important en el perfil demogràfic de la ciutat. No obstant això, aquest canvi no ha estat homogeni entre els diversos barris. Mentre que un 13,9% de la població de Manresa té passaport de fora d'Europa, determinats barris concentren col·lectius importants de població nouvinguda i d'altres acullen una presència quasi testimonial de població nascuda fora de l'Estat.

És característica habitual dels col·lectius migratoris registrar concentracions importants. En el cas de Manresa, aquests col·lectius han identificat, bàsicament, la part antiga de la ciutat com l'indret ideal per establir el seu lloc de residència. Aquests col·lectius es concentren al Barri Antic (36,6% de població immigrant), Pare Ignasi Puig (21,7), Vic – Remei (20,2) i Escodines (18,7). Es tracta d'una àrea en la qual abunden els habitatges que no disposen de comoditats en forma de llum, ascensor o aparcament pels vehicles i, conseqüentment, els habitatges d'aquesta àrea són més assequibles que no pas els d'altres zones de la ciutat.

12. Immigració

3.3. Evolució

En un context, el dels últims anys, en el qual Manresa ha registrat un important creixement demogràfic, destaca que molts barris han mantingut dinàmiques diferents a les registrades a la ciutat. Cal Gravat, Pare Ignasi Puig, la Balconada, Poble Nou o Font dels Capellans han registrat minses variacions de població o bé, inclús, variacions negatives al llarg dels últims dos anys. Aquests quatre barris mantenen uns trets en comú; són barris consolidats, sense sòl urbanitzat de nou i contingents importants de població madura amb fills en edat d'emancipació. La pèrdua de població de la Balconada i Cal Gravat al llarg dels dos últims anys es deu a l'emancipació de jovent que residia amb els seus progenitors.

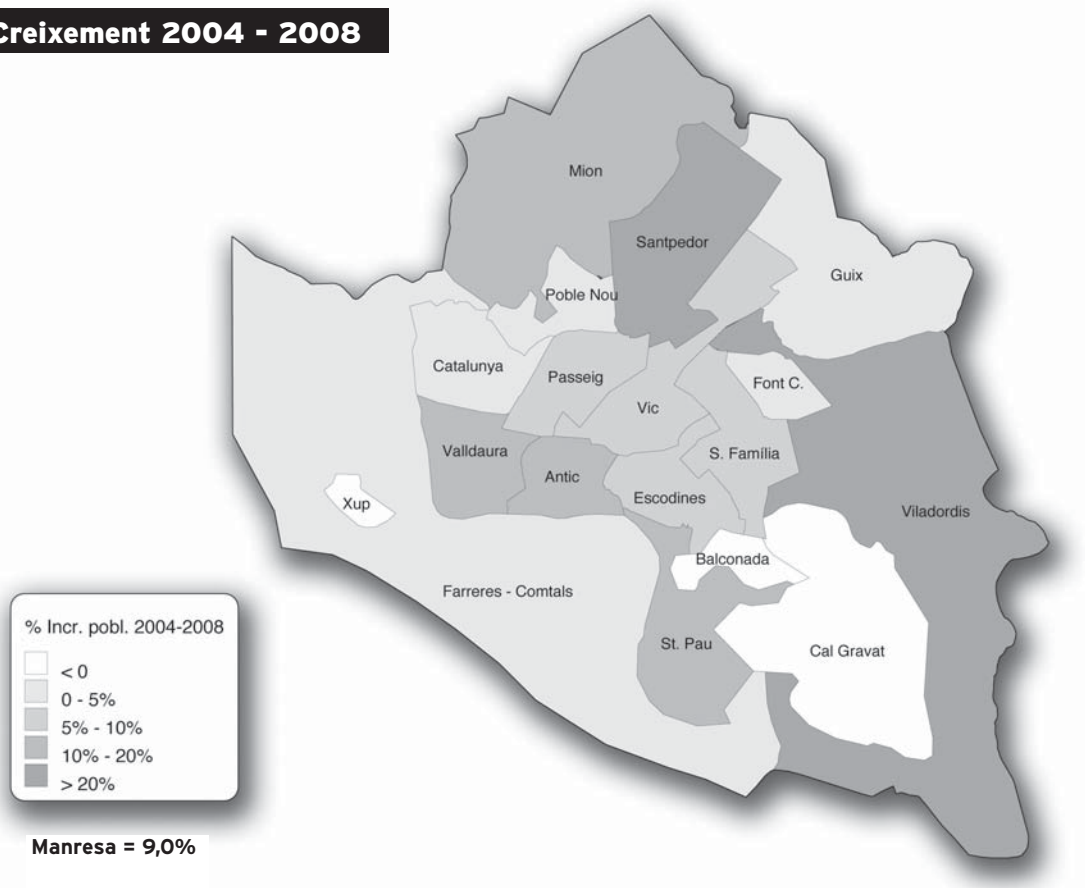
Les zones de la ciutat que han acollit més població immigrant al llarg dels últims anys, Valladaura, Vic – Remei, Escodines i el Barri Antic han moderat el seu creixement en els últims dos anys. Mentre que la població de Manresa ha

crescut un 3,7% al llarg dels últims dos anys, el nombre de residents de les Escodines només ha augmentat en un 1,1% al llarg d'aquest temps. Es tracta de barris que, a principis del segle XXI, disposaven d'habitatges buits i que, des d'aleshores, a mida que aquests habitatges s'han anat restaurant, han passat a ser ocupats.

Els barris que més han crescut en termes de població entre finals de l'any 2004 i finals de l'any 2008 han estat Viladordis (31,8% d'augment de població durant els últims tres anys), Carretera de Santpedor (21,8%), Mion – Puigberenguer – Miralpeix (17,9%) i Sant Pau (15,5%). Aquests increments de població s'atribueixen a l'ocupació d'habitatges de recents promocions immobiliàries.

Sagrada Família, Passeig i Rodalies i Plaça Catalunya han registrat, entre 2004 i 2008, uns increments de població del 7,0%, 6,2% i 9,7% respectivament i els perifèrics barris de Suanya, Comtals, Santa Caterina i l'Oller i El Guix – Pujada Roja tenen el mateix nombre

13. Creixement 2004 - 2008

d'habitants a finals de l'any 2008 que els que tenien a finals de l'any 2001.

3.4. Edat

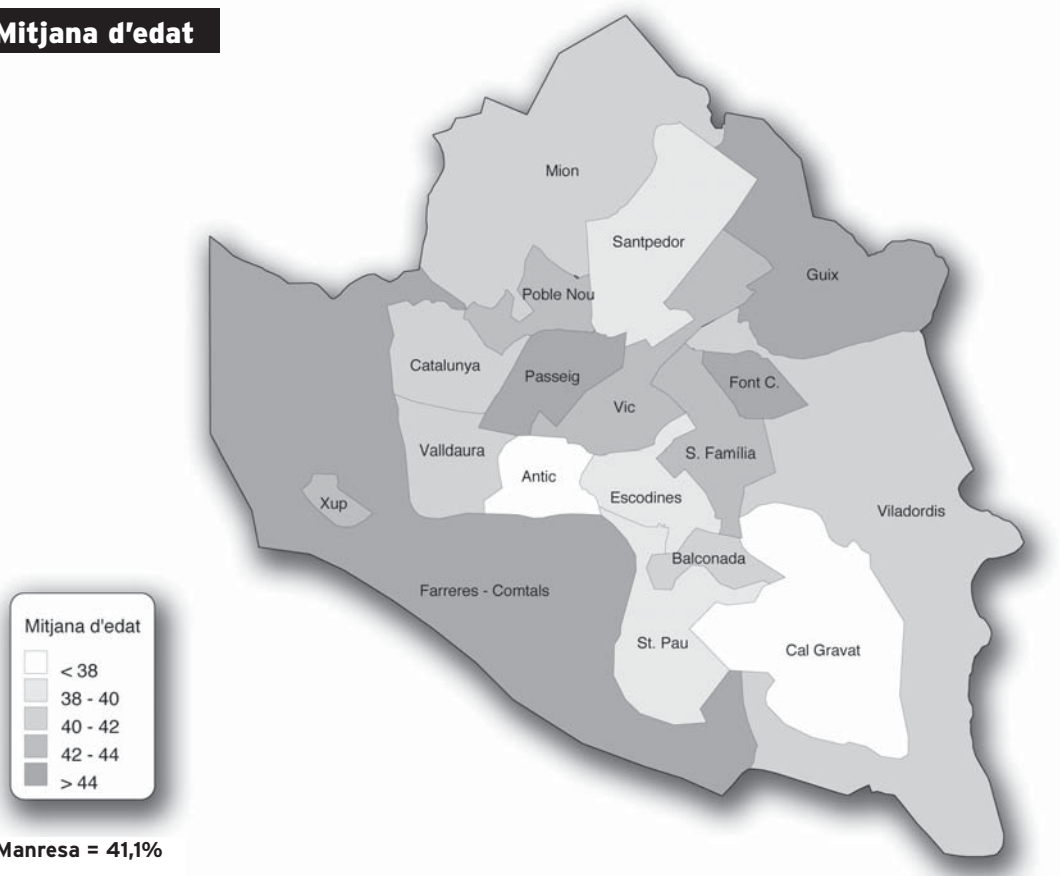
L'edat mitjana de la població de Manresa a 31 de desembre de 2008 és de 41,1. El Barri Antic (37,5 anys de mitjana d'edat) és el barri més jove de la ciutat i el que registra la major mitjana d'edat és el Guix – Pujada Roja (46,4).

En línies generals, es dona una relació inversament proporcional entre l'edat mitjana d'un barri i la variació de població. Els barris joves coincideixen amb aquells que més han crescut al llarg dels últims anys, i els barris que registren mitjanes d'edat més elevades són aquells que han mantingut estable el nombre d'habitants. Una excepció d'aquesta correlació inversa entre mitjana d'edat i variació de població és el barri de Cal Gravat que, sent el segon barri més jove de Manresa (38,0 anys d'edat mitjana), ha registrat una disminució de població del 5,2% entre els anys 2001 i 2008.

Els altres barris de la ciutat que tenen una edat mitjana inferior a la de Manresa (41,1), han registrat uns increments en el nombre d'habitants entre els anys 2001 i 2008 ben superiors a la registrada a la ciutat: Es tracta del Barri Antic (37,5 anys de mitjana d'edat i 26,0% de creixement de la població en els últims set anys), Carretera de Santpedor (38,5 i 34,5%), Escodines (39,0 i 27,9%), Sant Pau (39,9 i 28,5%), Valldaura (40,9 i 26,8%) i Viladordis (40,9 i 63,0%).

A l'altra extrem hi ha els barris amb una major edat mitjana i que han registrat creixements de població nuls. És el cas de Guix – Pujada Roja (46,4 anys de mitjana d'edat i creixement de la població entre els anys 2001 i 2008 del 0,1%), Font dels Capellans (45,4 i -2,0%) i Suan-ya, Comtals, Santa Caterina i l'Oller (44,4 i -0,2%).

14. Mitjana d'edat

4. PLA DE BAGES

Una alternativa per determinar la grandària d'un sistema urbà passa per prendre en consideració la informació que fa referència a mobilitat. De l'anàlisi d'aquesta informació es desprèn que contingents importants de població de Sant Joan de Vilatorrada treballen a Manresa; població de la capital del Bages es desplaça a Santpedor per raons laborals i, al mateix temps, població de Santpedor es desplaça a Sant Fruitós per efectuar les seves compres. La constant interrelació d'aquests municipis a tots nivells fa que no es pugui considerar Manresa com una urbe aïllada, sinó que la ciutat forma part del sistema urbà supramunicipal conegut com Pla de Bages. Depenent del restrictiu que es vulgui ser a l'hora de delimitar aquest sistema urbà es pot triar entre tres corones. La primera corona la conformen els municipis de Manresa, Sant Joan de Vilatorrada, Santpedor i Sant Fruitós de Bages; la segona corona hi incorpora Callús, Navarces, Pont de Vilomara i Rocafort

i Castellgalí; i finalment, la versió més extensa del Pla de Bages inclou Sant Salvador de Guardiola, Sant Vicenç de Castellet, Sallent, Castellnou de Bages i Súria.

A u de gener de 2008, la població total de Pla de Bages, entès en la seva versió més ampla, és de 138.971 habitants, havent registrat un creixement del 15,7% de la població en els últims sis anys. Aquest augment demogràfic s'ha localitzat en els municipis que més sòl urbanitzable han aportat, com podrien ser Castellgalí, Castellnou de Bages, Sant Salvador de Guardiola i el Pont de Vilomara i Rocafort. Al llarg dels últims anys, els pesos de la distribució entre les tres corones de la població de Pla de Bages ha registrat minsos canvis i, en l'actualitat, el 72,2% de la població d'aquest sistema urbà resideix a la primera corona, el 9,3% resideix en algun dels municipis de la segona corona i el 18,6% restant habita en algun dels cinc municipis de la tercera corona.

15. Població de Pla de Bages					
Municipi	2001	2003	2005	2007	△ 07/01
Manresa	65.440	68.505	72.328	75.053	14,7%
Sant Joan Vilatorrada	9.390	9.854	10.362	10.661	13,5%
Santpedor	5.477	5.828	6.263	6.787	23,9%
Sant Fruitós de Bages	6.036	6.696	7.199	7.782	28,9%
Primera corona	86.343	90.883	96.152	100.283	16,1%
Callús	1.366	1.427	1.577	1.675	22,6%
Navarces	5.400	5.498	5.723	5.818	7,7%
Pont de Vilomara i Rocafort	2.750	2.992	3.310	3.635	32,2%
Castellgalí	993	1.145	1.436	1.760	77,2%
Segona corona	10.509	11.062	12.046	12.888	22,6%
Sant Salvador de Guardiola	2.245	2.622	2.863	3.044	35,6%
Sant Vicenç de Castellet	7.139	7.532	7.835	8.275	15,9%
Sallent	7.079	7.103	7.146	7.061	-0,3%
Castellnou de Bages	625	742	837	966	54,6%
Súria	6.148	6.193	6.290	6.454	5,0%
Tercera corona	23.236	24.192	24.971	25.800	11,0%
Pla de Bages	120.088	126.137	133.169	138.971	15,7%
Bages	157.870	165.123	173.236	181.346	14,9%

Font: Institut d'Estadística de Catalunya

5. PROJECCIÓ DEMOGRÀFICA

Saber quanta gent residirà a Manresa a un horitzó de deu anys facilita les tasques de planificació no tan sols de l'administració pública sinó també del sector privat. Geriàtrics, serveis a les persones o llars d'infants, per citar uns exemples, depenen en alta mesura de l'economia de mercat.

Cal tenir en compte que al realitzar una projecció a un termini de deu anys es corre el risc de menystenir algun fet imprevist. De fet, cap de les projeccions demogràfiques elaborades a l'Estat espanyol abans del 1997 va saber preveure l'arribada d'immigrants. Conseqüentment, el contingent de població previst per qualsevol d'aquelles projeccions difereix enormement de la població real assolida. Tot i el risc d'errada, val la pena elaborar projeccions per poder entreveure l'escenari futur.

5.1. Notes metodològiques

La forma més precisa d'elaborar una projecció de població és el mètode dels components. Aquest mètode consisteix en projectar per separat els diversos fenòmens que afecten la variació de població (mortalitat, fecunditat i migracions) tenint en compte les estructures demogràfiques.

El mètode dels components permet obtenir els efectius per sexe i edat per cada any. Fecunditat i mortalitat, dos del tres components que afecten la variació de població, es poden preveure amb un grau de fiabilitat acceptable. Les principals dificultats apareixen a l'hora de considerar el tercer gran component, els moviments migratoris. Si ja resulta prou difícil preveure els contingents de població que entrarà o sortirà d'un determinat país, a l'hora de considerar una ciutat com a àmbit territorial de referència, s'afegeix la dificultat d'haver d'estimar moviments entre municipis. Què succeirà a la Manresa del futur? Seguirà venint població de

l'àrea metropolitana? Quants manresans aniran a viure a algun altre municipi del Bages? Quants bagencs vindran a viure a Manresa?

La projecció demogràfica que s'elabora en aquest document parteix de la població del Padró continu d'habitants amb data u de gener de 2009. A partir d'aquesta estructura de població inicial, s'han aplicat les taxes de fecunditat i mortalitat facilitades per l'Institut d'Estadística de Catalunya. L'estimació del contingent de població immigrant que arribarà a la ciutat procedent de fora de l'Estat s'ha fet en base a les estimacions fetes per l'Instituto Nacional de Estadística en el document 'Ejercicio piloto de proyección de la población de España a corto plazo (2007-2014)'. El contingent de població que marxarà de Manresa o vindrà a Manresa procedent de l'Estat espanyol ha estat estimat en base a la tendència que aquestes corbes han apuntat al llarg dels últims anys. La distribució per sexe i edat dels contingents migratoris estimats es fan en base a les piràmides d'edats previstes dels saldos migratoris, en valors relatius, facilitades per l'Institut d'Estadística de Catalunya.

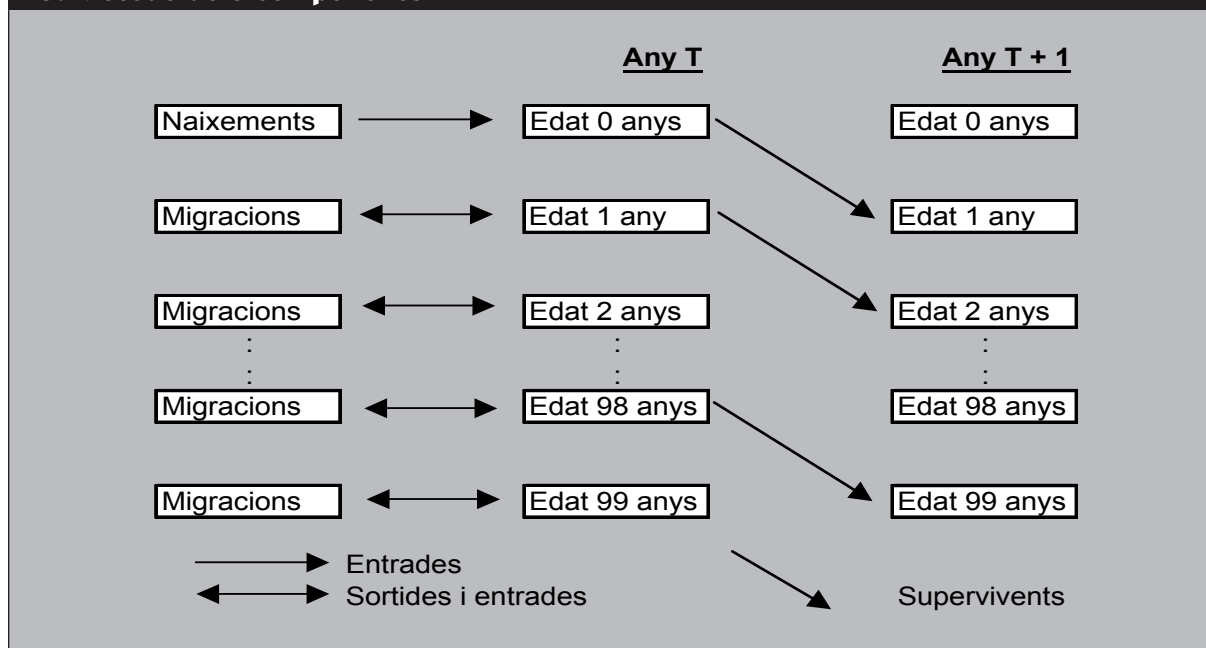
Per elaborar la projecció demogràfica s'han definit quatre escenaris:

Alt: Es tracta de l'escenari més jove i combina fecunditat alta, esperança de vida baixa amb migració alta (alta amb Espanya i alta amb l'estranger). És l'escenari de més creixement.

Mitjà alt: Conformarà una combinació de fecunditat mitjana, esperança de vida mitjana i migració mitjana.

Mitjà baix: Considera una fecunditat mitjana, esperança de vida mitjana, un saldo migratori amb la resta d'Espanya baix i un saldo migratori amb l'estranger baix. Els resultats són un creixement menor que l'escenari mitjà alt i una estructura demogràfica menys envellida.

16. Mètode dels components

Font: Ajuntament de Manresa

Baix: Es tracta de l'escenari més envellit i inclou una migració baixa (amb la resta d'Espanya i amb l'estranger), una fecunditat baixa i una esperança de vida alta. És l'escenari de menys creixement.

5.2. Manresa 2018

Es preveu que Manresa tindrà entre 82.000 (escenari baix) i 89.000 habitants (escenari alt) l'any 2018. En el cas de l'escenari baix, l'increment de població és del 7,8% en deu anys; en l'escenari més alt, la taxa de creixement és del 15,6%; és a dir un creixement anual mitjà de l'1,6%.

5.2.1. Mercat laboral

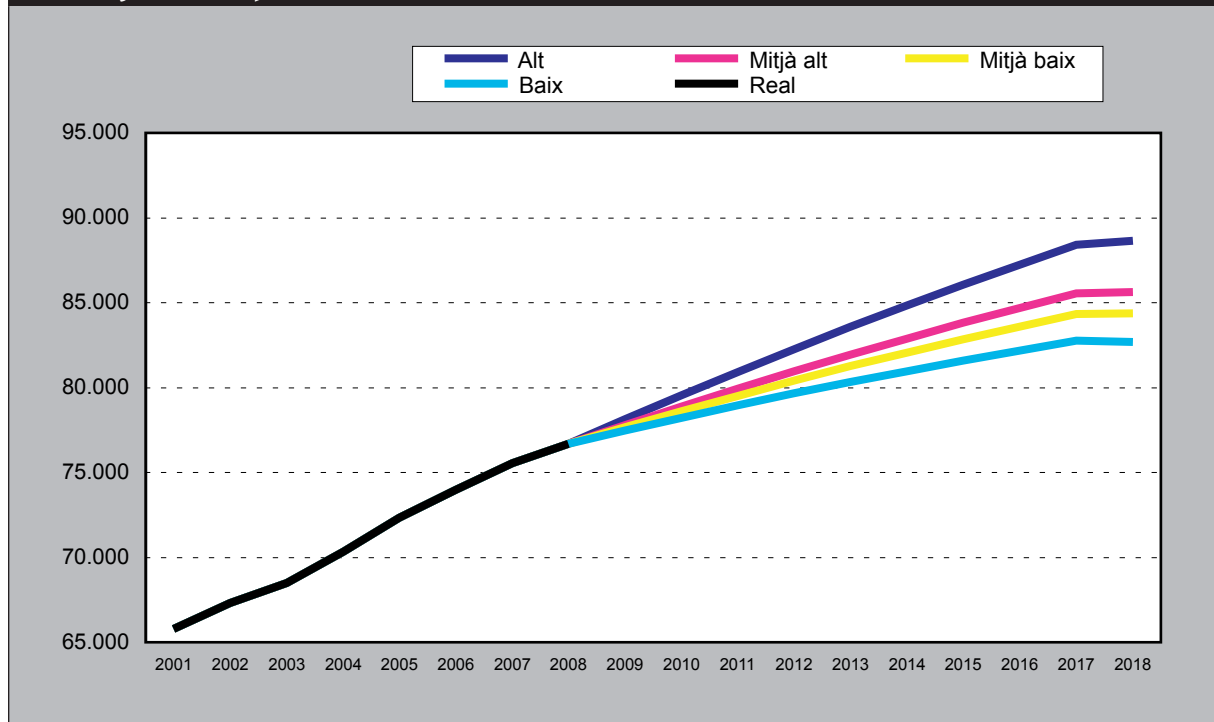
Un aspecte interessant que s'extreu de les projeccions demogràfiques és la distribució de la població segons criteris laborals. En aquesta línia, es pot deduir si existiran dèficits de producció o si el pes de la població 'productiva' és suficient per poder mantenir la població menor de setze anys i la població de més de 64 anys. Per l'escenari mitjà alt, el contingent de pobla-

ció de menys de setze anys passa de representar el 15,7% del total de la població (any 2008) a representar-ne el 18,2% (any 2018); la població de 16 a 64 anys passa del 65,8% al 63,3% i la població dels majors de 64 anys passa del 18,5% al 18,4%. Si bé els pesos futurs dels tres col·lectius considerats no difereixen gaire dels pesos que tenen a dia d'avui, sí que es detecta un aspecte que registra una variació important. El contingent de la població potencialment activa, amb el pas dels anys, es torna més madur i la seva edat mitjana s'incrementa any rera any. Dels 39,4 anys d'edat mitjana es passa a una població potencialment activa de 41,2 anys d'edat mitjana.

5.2.2. Escolars

A l'hora de preveure la població escolar de la ciutat, cal tenir en compte que mentre que la possibilitat d'encert de la població jove és elevada, la possibilitat d'encertar la població que neix (població de zero anys) és reduïda. Explicat amb un exemple, la població de Manresa que l'any 2018 tindrà catorze anys serà, amb tota certesa, entorn 800 persones. Aquesta població tenia tretze anys en el 2017, dotze anys en el

17. Projectió de població

Font: Ajuntament de Manresa

Dades a 31 de desembre

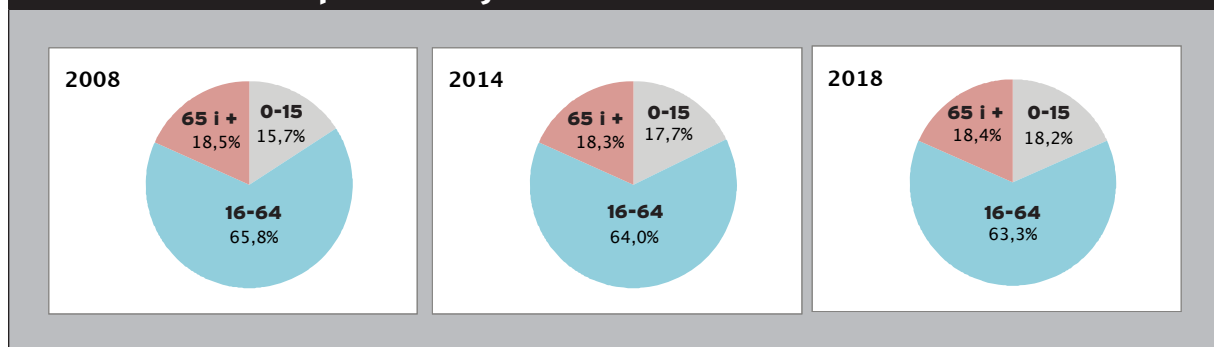
2016, onze en el 2015 i quatre anys a finals del 2008. La cohort dels nens de quatre anys del 2008 la conformen 790 persones. Per contra, el gruix de la població que l'any 2018 tindrà vuit anys procedeix de la incerta estimació dels nens que naixeran al llarg de l'any 2011.

Segons els dos escenaris centrals, la població de fins a dos anys es mantindrà constant entorn els 3.000 nens al llarg del proper lustre. El contingent previst de població de tres a cinc anys és similar al previst de zero a dos anys però

amb un decalatge d'un trienni. És a dir, es preveu que entre els anys 2012 i 2018 resideixin a Manresa entorn 3.000 nens de tres a cinc anys. Aquests 3.000 nens suposen un increment del 22,3% del nombre de components d'aquesta franja d'edat en tan sols quatre anys.

La població que cursa estudis de primari experimentarà un increment considerable al llarg dels propers anys. Sota la premissa dels dos escenaris centrals, es preveu que a Manresa hi hagi, l'any 2018, uns 6.200 nens de sis a

18. Distribució de la població segons criteris laborals

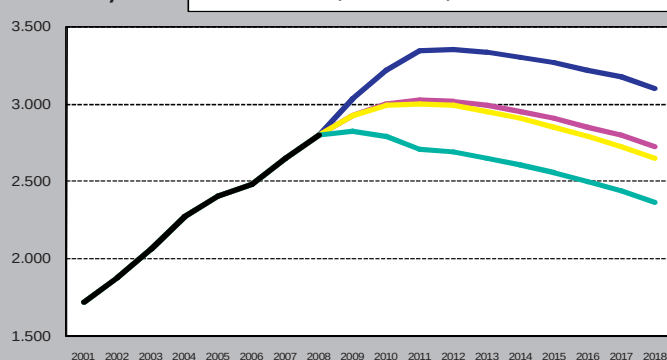

Font: Ajuntament de Manresa

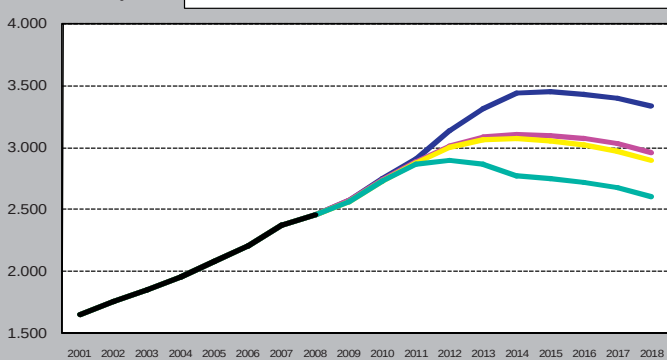
Dades a 31 de desembre

19. Població escolar

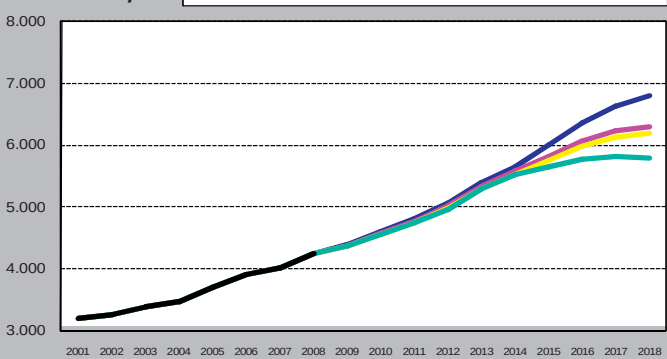
De 0 a 2 anys

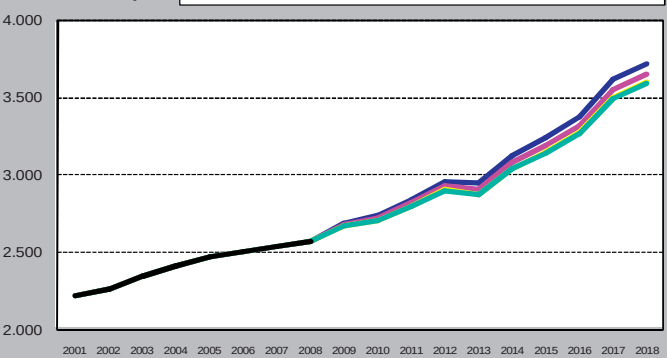
De 3 a 5 anys

De 6 a 11 anys

De 12 a 15 anys

onze anys. Tenint en compte que l'últim dia de l'any 2008 hi havia 4.225 nens d'aquesta franja d'edat, l'increment que es preveu registrar d'infants d'aquesta edat serà del 48%.

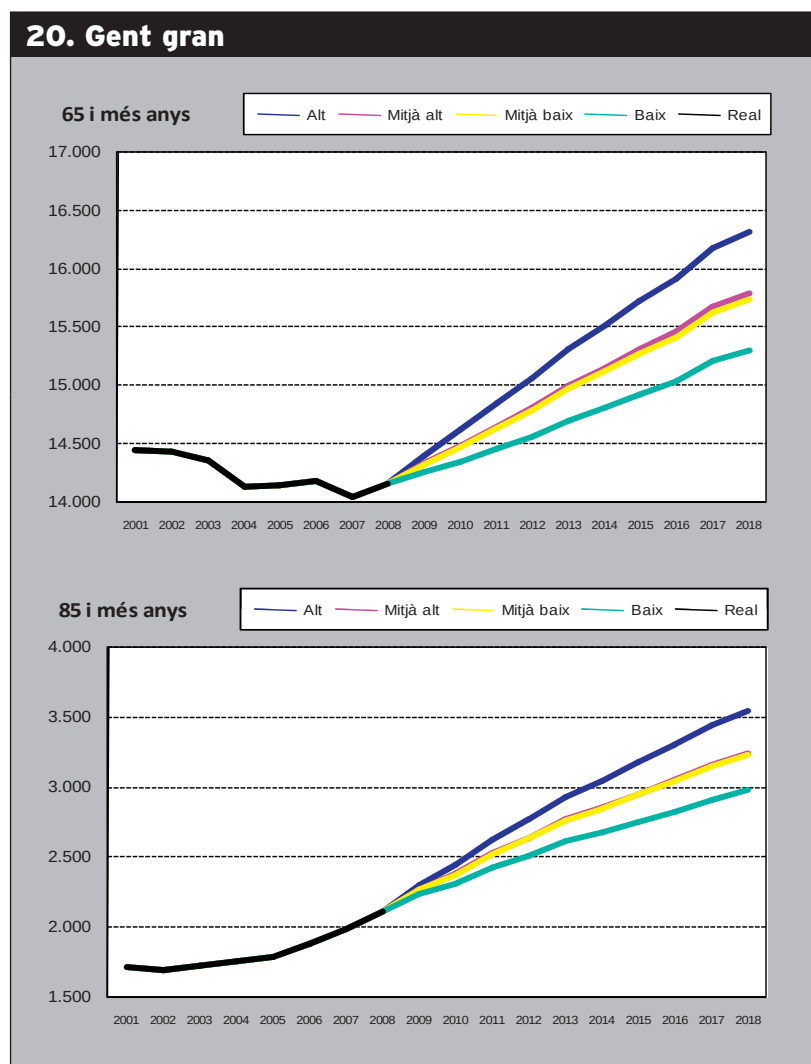
També es registrarà un increment notori en la població de dotze a setze anys; en una dècada, el nombre de components d'aquest col·lectiu està previst que augmenti entorn un 35%; passant de ser 3.265 persones l'any 2008 a ser-ne 4.500 l'any 2018.

5.2.3. Gent gran

L'any 2008 residiran a Manresa entre 15.299 i 16.309 persones de més de 64 anys i aquest col·lectiu representarà entorn el 18,5% del

total de la població de la ciutat. Aquest volum de població suposa un increment, en deu anys, d'entre el 8,1% (escenari baix) i el 15,2% (escenari alt); es tracta d'un increment similar a la taxa de creixement total prevista a Manresa (7,8% per l'escenari baix i 15,6% per l'escenari alt).

Si bé els increments de la població de més de 64 anys són similars als previstos pel total de la població de Manresa, les taxes de creixement de la població de més de 84 anys són bastant més elevades. A 31 de desembre de 2008, a Manresa hi ha 2.106 persones de més de 84 anys i es preveu que l'any 2018 en siguin entre 2.970 i 3.541; és a dir, un augment d'entre el 41,0% i el 68,2%.

Font: Ajuntament de Manresa

Dades a 31 de desembre

III

MERCAT DE TREBALL

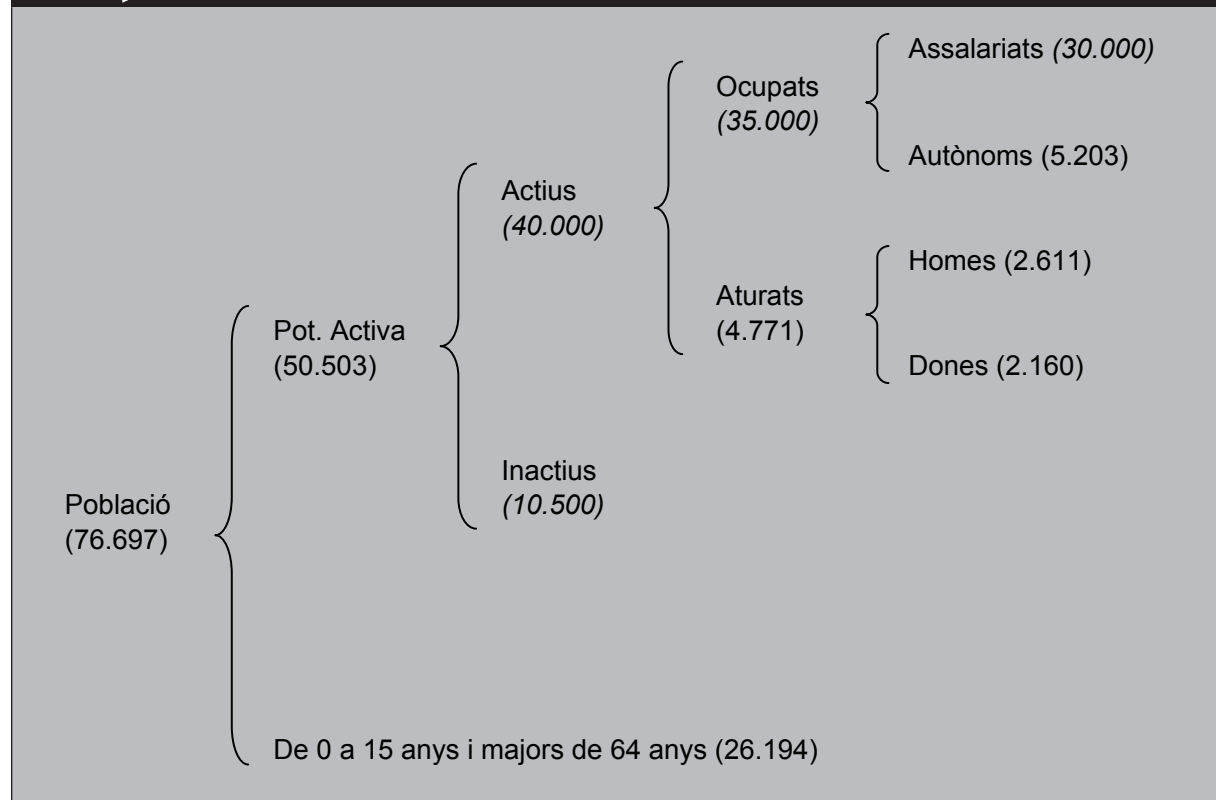
El quadre 'Sinopsi mercat de treball' pretén ser una primera aproximació al mercat laboral de Manresa. Tot i que al llarg d'aquest capítol es desenvolupa la informació que conté aquest quadre sintètic, val la pena fer un ràpid cop d'ull a les dades sense entrar a fons en aspectes metodològics.

Dues tercers parts de les 76.697 persones empadronades a Manresa el dia u de gener de 2009 tenen entre 16 i 64 anys i conformen un contingent de població de 50.503 persones denominat

població potencialment activa. El 79% de la població potencialment activa (40.000 persones) són actius i les 10.500 persones restants estan fora del mercat de treball, ja sigui perquè són estudiants, rendistes, prejubilats, pensionistes o persones dedicades a les feines de la llar.

De la població activa, 35.000 són ocupats (30.000 assalariats i 5.203 treballadors per compte propi) i 4.771 estan en situació d'atur (2.611 homes i 2.160 dones). Així doncs, Manresa té una taxa d'atur del 12%.

1. Sinopsi mercat de treball

Font: Ajuntament de Manresa i Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

1. POBLACIÓ ACTIVA

1.1. Població potencialment activa

Tal i com es veu en el quadre sinòptic, el primer pas per interpretar un mercat laboral passa per distingir entre qui està dins el mercat de treball i qui està fora. El conjunt de persones que es troba en edat laboral, independentment de si treballen o no, conforma el col·lectiu de la població potencialment activa. Aquest col·lectiu, determinat exclusivament per criteris demogràfics, aplega la població de 16 a 64 anys. La població de Manresa es distribueix de la següent manera: 12.038 persones tenen menys de setze anys (15,7% de la població de Manresa), 50.503 tenen entre 16 i 64 anys (65,8%) i 14.156 tenen més de 64 anys (18,5%). Com que la població de Manresa està lleugerament més envellida que la de Catalunya, el contingent de població potencialment activa té menys pes a la capital del Bages que no pas al Principat. Així doncs, mentre que la població potencialment activa suposa el 65,8% del total

de la població de Manresa, aquest col·lectiu en representa el 68,1% de la població de Catalunya; es tracta d'un diferencial de dos punts percentuals contrarestat per una major presència al municipi de població de més de 64 anys.

1.2. Població activa

La població activa és el conjunt de les persones de 16 anys i més que tenen ocupació o estan fent gestions per incorporar-se al mercat laboral. És a dir, la població activa és el sumatori de la població assalariada, l'ocupada per compte propi i els aturats.

Mentre que una distribució demogràfica de la població pot ser establerta a partir del Padró d'habitants, no existeix cap font d'informació que discerneixi si aquest contingent de població de 16 a 64 anys és actiu o inactiu. Si més no, no existeix cap font d'informació ac-

2. Població potencialment activa				
Franja d'edat	Manresa		Catalunya	
Menors de 16 anys	12.038	15,7%	1.150.607	15,6%
De 16 a 64 anys	50.503	65,8%	5.017.516	68,1%
Majors de 64 anys	14.156	18,5%	1.195.955	16,2%
Total	76.697	100%	7.364.078	100%

Font: Ajuntament de Manresa i Idescat

Dades: Manresa a 1 de gener de 2009; Catalunya a 1 de gener de 2008

3. Estimació població activa de Manresa									
Franja d'edat	Població de Manresa			Taxa d'activitat Catalunya			Població activa de Manresa		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
De 16 a 19 anys	1.415	1.362	2.777	33%	29%	31%	464	397	861
De 20 a 24 anys	2.035	2.102	4.137	78%	73%	76%	1.589	1.545	3.134
De 25 a 34 anys	6.953	6.212	13.165	95%	82%	89%	6.586	5.121	11.707
De 35 a 44 anys	6.739	5.676	12.415	95%	81%	88%	6.382	4.625	11.007
De 45 a 54 anys	5.084	4.982	10.066	93%	74%	84%	4.753	3.679	8.432
De 55 a 64 anys	3.816	4.127	7.943	76%	46%	60%	2.888	1.903	4.791
Total	26.042	24.461	50.503	87%	71%	79%	22.662	17.270	39.932

Font: Ajuntament de Manresa i INE (IV Trimestre 2008)

Estimació activa de Manresa = (Població de Manresa) X (Taxa d'activitat de Catalunya)

tualitzada que consideri la població segons la seva activitat. L'única font que identifica el col·lectiu de la població activa amb un nivell de detall territorial municipal és el Cens del 2001. Però, mentre que la utilitat del Cens és enorme per multitud d'àmbits d'estudi, considerar la població activa registrada set anys enrere suposaria utilitzar informació desfasada; i més si es tenen en compte els importants canvis demogràfics que s'han registrat a Catalunya des de l'elaboració del Cens fins avui en dia.

De totes formes, no es pot menystenir la valuosa informació que conté el Cens del 2001 a l'hora d'estimar la població activa de Manresa. D'aquest cens es desprèn que la taxa d'activitat de Manresa és sensiblement superior a la registrada a Catalunya en gairebé cadascun dels trams d'edat. Un cop s'ha constatat que les

diferències registrades en l'últim cens en les taxes d'activitat de Manresa i Catalunya, sense ser notables, juguen a favor del municipi, aleshores es dedueix que no és imprudent aplicar a Manresa les taxes d'activitat de l'Enquesta de Població Activa elaborada per l'Instituto Nacional de Estadística registrades a Catalunya.

Aplicant les taxes d'activitat obtingudes a l'Enquesta de Població Activa a la població potencialment activa de Manresa s'obté que a la capital del Bages hi ha 22.600 homes actius i 17.300 dones actives. El col·lectiu amb més població activa és el de la població de 25 a 34 anys (6.586 homes i 5.121 dones). A l'altre extrem, els col·lectius de menor aportació al mercat laboral són el dels homes menors de 25 anys (2.053) i el de les dones de 55 a 64 anys (1.903).

2. ATUR

Entre principis de l'any 2005, quan va entrar en funcionament el model de gestió del Sistema d'Informació dels Serveis Públics d'Ocupació (SISPE), i finals de 2007, el nombre de desocupats de Manresa ha oscil·lat dins un estret interval d'entre 2.500 i 3.000 aturats. A partir del mes de desembre del 2007, la desocupació augmenta a la ciutat mes rera mes; registrant cada mes un nombre d'aturats superior al registrat en el mes precedent. La desocupació augmenta a Manresa a un ritme de 166 aturats per mes. Mentre que part dels 2.721 desocupats registrats a finals de l'any 2007 conformaven un atur estructural sense gaires perspectives de reincorporació en el mercat laboral, les 2.050 persones que han incrementat el registre de la desocupació al llarg de l'últim any són fruit de l'adversa situació econòmica actual i conformen una desocupació conjuntural que es reincorporarà al mercat de treball tan bon punt com l'economia entri en una dinàmica positiva.

L'increment de la desocupació, fruit de la crisi econòmica, és més pronunciat a Manresa i al Bages que no pas a Catalunya. Mentre que a Manresa el nombre d'aturats s'ha incrementat un 75,3% entre desembre de l'any 2007 i desembre de l'any 2008, a Catalunya ho ha fet en un 59,2%; i al Bages, en un 75,6%. Aquest fet no és més que una constatació d'un tret característic del mercat laboral de Manresa. En èpoques expansives, el mercat laboral de la ciutat és més dinàmic que no pas el mercat laboral de Catalunya; per contra, en èpoques de crisi, el mercat laboral manresà pateix de manera més pronunciada la recessió que no pas el mercat laboral del Principat. Per exemple; al llarg dels anys 2005 – 2007, època de bonança, el nombre de treballadors autònoms de Manresa augmentava en major mesura que no pas ho feia el nombre de treballadors per compte propi de Catalunya.

2.1. Perfil de l'aturat

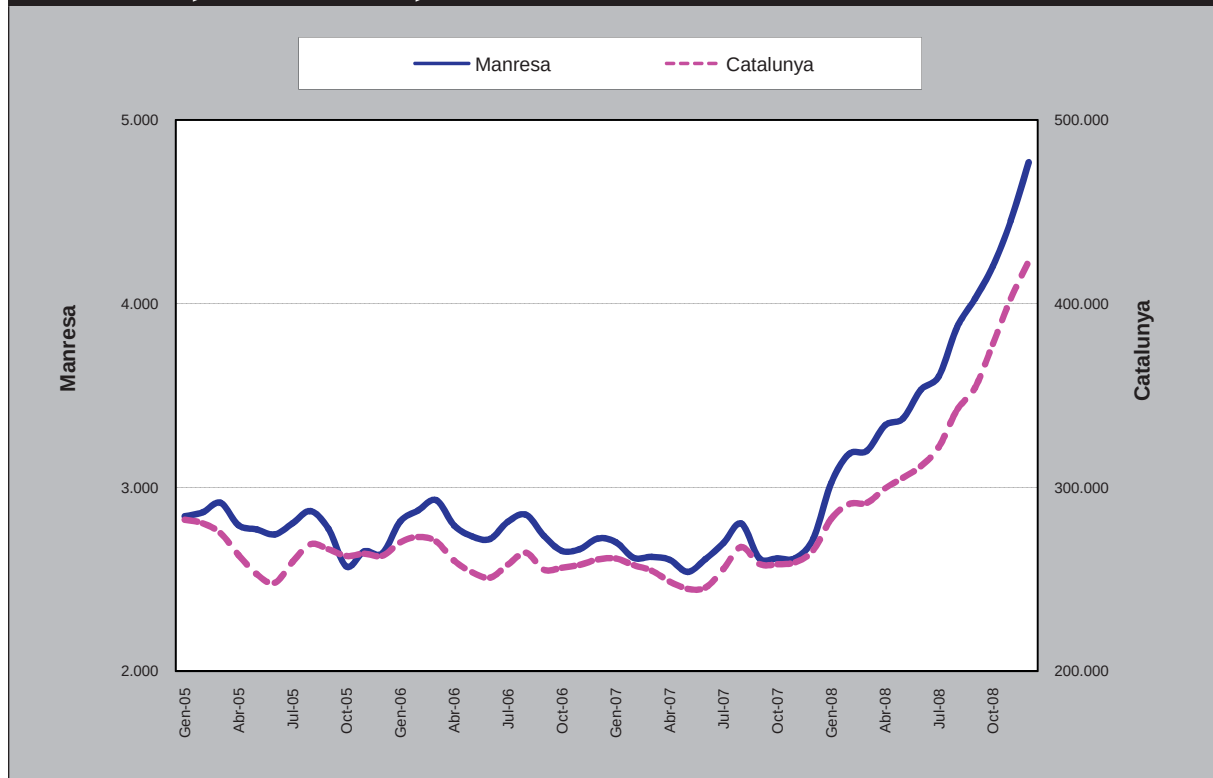
A Manresa, el dia 31 de desembre de 2008, hi havia 4.711 persones en situació d'atur. Al llarg d'aquest apartat es procedeix a analitzar el perfil d'aquests desocupats segons una sèrie de paràmetres. En cas de seleccionar el tret més repetit de cadascun dels paràmetres que es consideraran a continuació s'assoleix un tipus de perfil d'aturat ben diferent al que s'obtenia un any enrere. Així doncs, mentre que el perfil clíex que s'obtenia dels desocupats a desembre del 2007 corresponia al d'una dona d'entre 55 i 59 anys amb un nivell d'estudis bàsic; l'estereotip del desocupat d'un any després mostra l'aturat com un home de 30 a 34 anys que va ser ocupat per última vegada en el sector serveis i que té un baix nivell d'estudis.

2.1.1. Per sexe

Mentre, un any enrere, el 56,5% de les persones en situació d'atur eren dones; a finals de l'any 2008, 2.611 dels 4.771 desocupats registrats a Manresa són homes. La desocupació femenina d'un any enrere conformava un col·lectiu difícil de ser incorporat en el mercat laboral i bona part d'aquest contingent el conformaven dones en una situació més aviat de prejubilació que no pas de desocupació. Actualment, per contra, el gruix de la desocupació és fruit de la conjuntura actual de recessió econòmica. I, en aquest nou context, el col·lectiu dels homes d'entre 30 i 34 anys concentra bona part de l'atur de la ciutat.

Malgrat que, en tan sols un any, les dones han passat de representar el 56,5% del total de la desocupació a representar-ne el 45,3%; la taxa d'atur femenina (12,5) es manté un punt percentual per sobre de la taxa de desocupació masculina (11,5). Aquest fet és fruit de la major presència d'homes (22.662) que no pas

4. Evolució població desocupada

Font: Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

de dones (17.270) en el col·lectiu de la població activa (39.932). La major participació dels homes en la desocupació és major a Manresa (54,7% dels aturats són homes) que no pas al Bages (49,7) o al Principat (52,6).

L'atur ha augmentat al llarg de l'últim any en 2.050 persones; 623 dones i 1.427 homes. La crisi del sector de la construcció i la necessitat de reajustar aquesta activitat econòmica afecta de forma directa la força de treball; constituïda en una alta mesura per mà d'obra masculina. Val a afegir que bona part de la reestructuració que necessita la construcció està en fase avançada i els contingents d'ocupació d'aquest sector que passaran a ser desocupats a mitjà termini es preveu que siguin mínims.

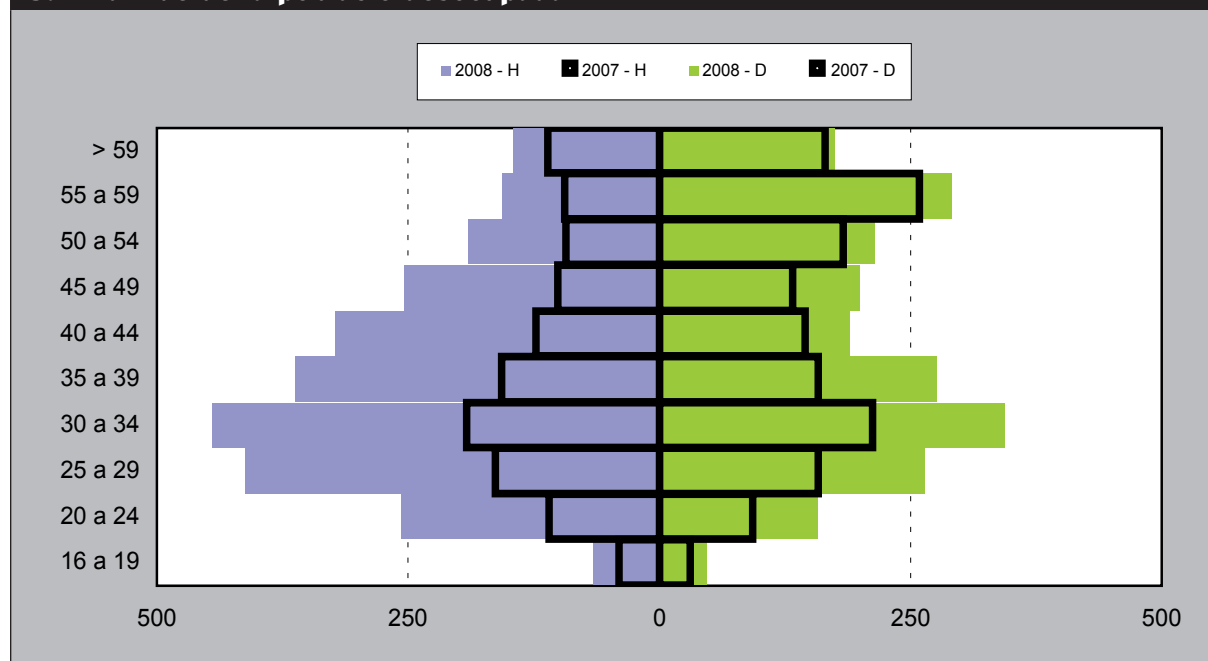
2.1.2. Per edat

Dos aspectes es constaten de forma instantània a partir de la visualització de les piràmides d'edats de la població desocupada:

- La distribució de la població desocupada difereix molt entre un sexe i altre.
- La distribució de la població desocupada difereix molt respecte l'any passat.

Entre els homes i les dones en situació d'atur existeix una pronunciada asimetria. Mentre la franja jove de 25 a 34 anys concentra bona part de l'atur masculí, la franja de 55 a 59 anys concentra un fort contingent de dones desocupades.

Pel que fa referència a la comparativa de la desocupació registrada a finals de l'any 2008 envers l'atur registrat un any enrere, la primera gran constatació que es desprèn de la superposició d'ambdues piràmides és la diferència de volum entre una i altra. Mentre la piràmide de finals de l'any 2007 (contorn línia negra) conté 2.721 aturats, la del 2008 en conté 4.771. Aquesta superposició de piràmides d'edats permet detectar de forma ràpida on es localitza l'increment del nombre d'aturats. El nom-

5. Piràmide de la població desocupada

Font: Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

bre d'aturats de 20 a 39 anys s'ha doblat en tan sols un any, passant de 1.243 desocupats a 2.518; dues tercers parts d'aquest increment de 1.275 aturats són homes. Resulta curiós que en un context d'increment de la desocupació del 75,3% en un any, el col·lectiu de les dones desocupades de més de 54 anys tan sols hagi augmentat el 9,9%. Aquest col·lectiu conforma un atur estructural estable aliè a l'evolució de l'economia i que ha passat de representar el 15,6% del total de la desocupació de la ciutat a representar-ne el 9,8%.

La superposició de les piràmides de desocupació de Manresa i Catalunya ofereixen diferències petites. L'atur masculí manresà és més jove que no pas el català i, per contra, l'atur femení de la ciutat és més madur que no pas el del Principat.

Mentre existeix una certa correlació entre la distribució per edats dels homes en situació d'atur i la població activa, per la banda femenina es constata una asincronia elevada. La taxa d'atur masculina registrada a finals de l'any 2008 és de l'11,5% i les taxes d'atur segons franges d'edat oscil·len dins un estret marge delimitat a la banda inferior per la franja de població de

45 a 54 anys (9,3 de taxa d'atur) i a la banda superior per la població de 20 a 24 anys (16,2 de taxa d'atur). La desocupació femenina difereix a la desocupació masculina. La taxa d'atur femenina registrada l'últim dia de l'any 2008 és del 12,5%, i a nivell de franges d'edat, les taxes d'atur es troben entre el 10,1% de la franja de 35 a 44 anys i el 24,5% de les dones de més de 54 anys. De fet, les taxes d'atur de les diverses franges d'edat femenines, llevat la de més de 54 anys, són homogènies: La franja de les dones menors de vint anys registren una taxa d'atur de l'11,8%; les de 20 a 24 anys, 10,2%, les de 25 a 34, 11,9%; les de 35 a 44, 10,1%; i les de 45 a 54, 11,3%.

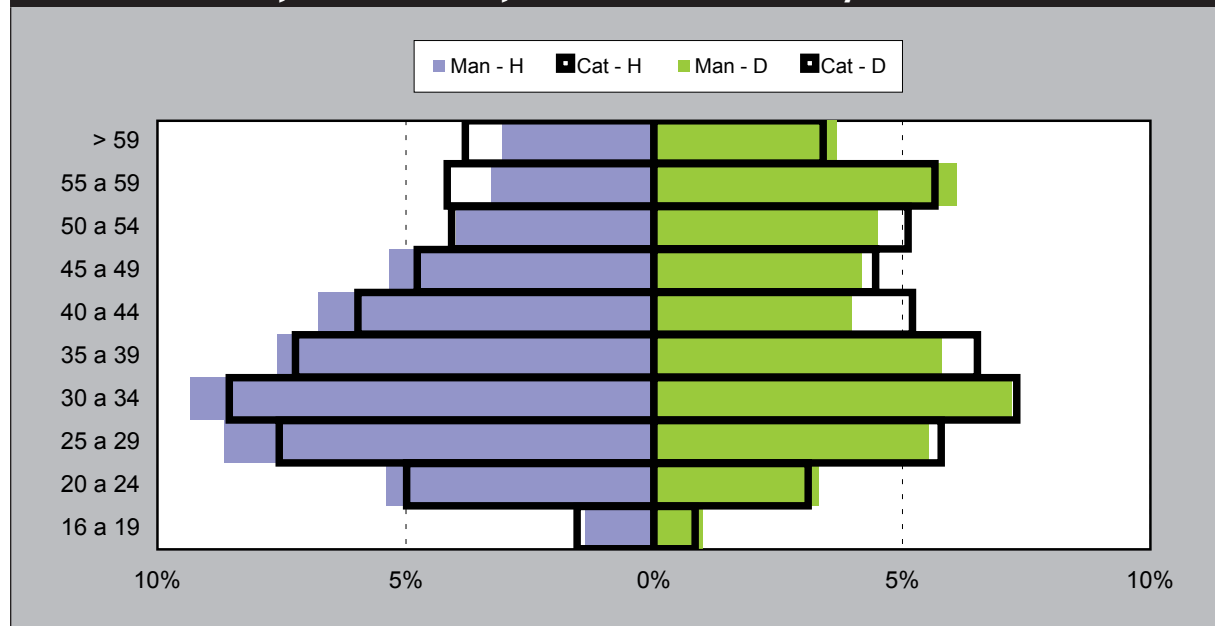
2.1.3. Per nivell de formació

Independentment de si es parla d'una etapa de bonança econòmica o de si es parla d'una etapa de crisi, la millor eina per combatre l'atur és la formació, entenent-se el concepte en la seva vessant més àmplia; formació reglada, acadèmica i/o contínua. Malgrat que la informació disponible sobre el nivell de formació de la població activa és mínim, es disposa d'una dada ben eloqüent: Mentre el 20,5%

de la població activa de Manresa disposa d'un nivell d'estudis superior, tan sols el 5,1% dels aturats de Manresa tenen un nivell d'estudis superior. En aquest sentit, cal matisar un parell d'aspectes. És cert que pocs són els aturats amb un nivell d'estudis superior, però també és cert que una part important de la població

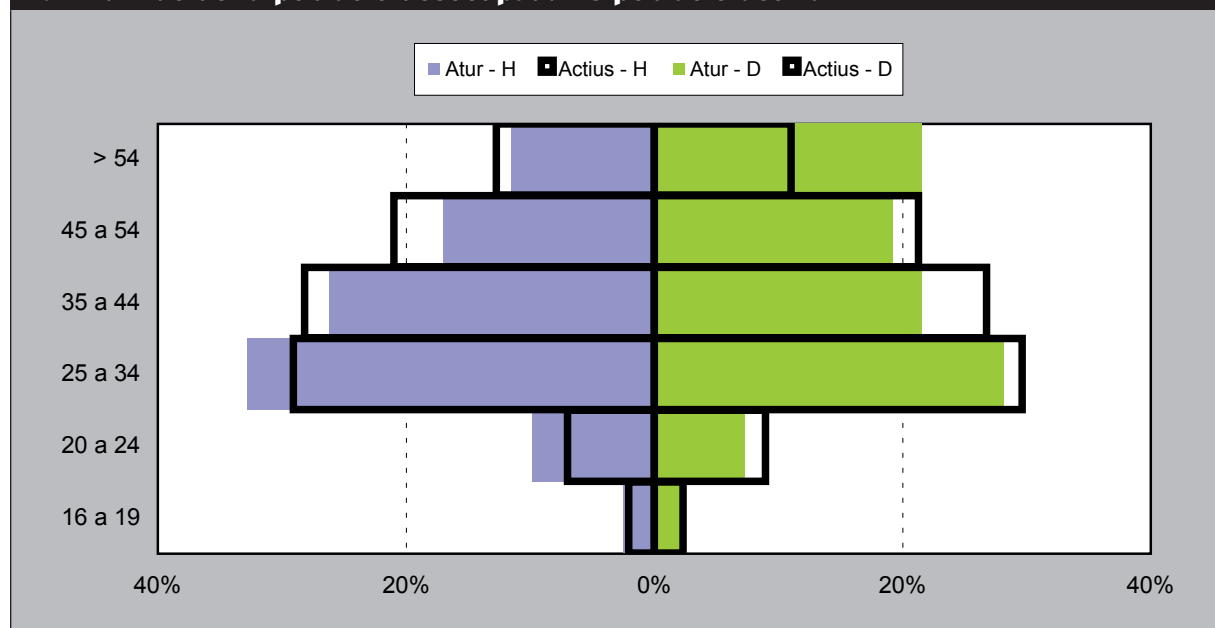
amb estudis superiors no desenvolupa una activitat d'acord a la seva formació; la capacitat d'adaptació dels diplomats i llicenciats a les exigències del mercat laboral són notòries. S'ha de tenir en compte que mercat de treball i oferta universitària no van de la mà. Diverses carreres universitàries ofereixen minses expec-

6. Piràmide de la població desocupada. Manresa i Catalunya

Font: Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

7. Piràmide de la població desocupada vs població activa

Font: Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

tatives per accedir al món laboral. Són més els filòlegs, psicòlegs, filòsofs o historiadors, per citar uns pocs exemples, que es llicencien cada any que no pas els que requereix el món laboral. Aquest fenomen fa que a Manresa, igual que a Catalunya, la sobrequalificació representi una anomalia del mercat de treball. Llocs de treball bàsics sovint queden coberts per població qualificada en excés.

Només són tres els oficis que figuren a la llista de les ocupacions de difícil cobertura a Catalunya publicada pel Ministeri de Treball i Immigració; i tots tres (metges, enginyers tècnics en informàtica i auxiliars d'òptica) mantenen en comú que requereixen un nivell de formació alt. La figura del treballador sense formació o sense coneixements específics no té futur en un mercat laboral cada cop més exigent i, en el qual, la figura de l'operari sense qualificació és poc requerida.

2.1.4. Per sector econòmic

L'1,7% de la població desocupada de Manresa procedeix del sector primari; el 21,4%, de la indústria; el 12,6%, de la construcció; el 58,6%, del sector serveis; i el 5,7% no disposava d'ocupació anterior. De comparar la població en situació d'atur segons el sector econòmic de procedència amb la distribució

sectorial de la població ocupada, es desprèn un cert biaix en el sector de la construcció. Mentre que el 13,3% de la població aturada amb ocupació anterior procedeix de la construcció, aquesta activitat econòmica tan sols representa el 8,4% de la població assalariada de la ciutat.

El sector de la construcció es troba en fase de reajustament. En anys anteriors, la construcció ocupava més del 10% de la força de treball de la ciutat, però la crisi econòmica actual està corregint aquesta sobredimensió i, en un futur proper, cal esperar que el pes del sector convergeixi vers paràmetres més 'europeus'. I aleshores, el pes de la població aturada procedent d'aquesta activitat econòmica tendirà a igualar-se al pes de l'aportació de la construcció a l'economia. Aquest mateix fenomen de reconversió del sector manté moltes similituds amb el que ha viscut la indústria bagenca en els últims anys. El sector secundari ha registrat grans reconversions al llarg dels últims deu anys i, durant aquest reajustament, s'ha registrat una proporció major de població desocupada procedent de la indústria que no pas el pes que aquest sector representava en el contingent de la població ocupada. Actualment, el pes de la població desocupada que procedeix de la indústria (22,7%) és el mateix que el pes que els assalariats de la indústria tenen sobre el total dels assalariats (22,2%).

8. Aturats i població activa segons nivell d'estudis

Nivell de formació	Actius	Aturats
Estudis primaris o secundaris	79,5%	94,9%
Estudis superiors	20,5%	5,1%
Total	100,0%	100,0%

Font: Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya i INE

9. Població desocupada segons sector de procedència

Nivell de formació	Total	Perc.	Total	Perc.
Agricultura	81	1,7%	42	0,2%
Indústria	1.022	21,4%	5.342	22,2%
Construcció	599	12,6%	2.025	8,4%
Serveis	2.796	58,6%	16.699	69,3%
Sense ocupació anterior	273	5,7%		
Total	4.771	100,0%	24.108	100,0%

Font: Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

3. CONTRACTACIÓ

Un contracte de treball és un acord entre empresari i treballador, en virtut del qual el treballador es compromet a desenvolupar serveis per compte de l'empresari a canvi de ser retribuit. Els empresaris estan obligats, per llei, a comunicar el contingut dels contractes laborals a les oficines públiques d'ocupació. Conseqüentment, l'Administració gestiona una informació que, a nivell estadístic, conforma una valuosa eina per conèixer el mercat laboral.

Abans d'analitzar la informació estadística que es desprèn de la base de dades dels contractes registrats, un aspecte ha de ser tingut en compte. El nombre de contractes registrats presenta una fluctuació molt elevada, no tan sols en àmbits territorials reduïts com podrien ser els municipals i per períodes breus com podrien ser els mensuals; sinó que per àmbits territorials amples i en períodes llargs, el volum de contractació registrada presenta fluctuacions significatives. Per exemple, el nombre total de contractes registrats a Catalunya l'any 2004 és un 20,8% superior al registrat l'any anterior; la contractació registrada l'any 2006, un 7,5% superior a la registrada l'any anterior i la del 2008 resulta un 11,8% inferior a la registrada el 2007. Si bé la disminució de la contractació de l'any

2008 podria ser atribuïda a la disminució de l'activitat del mercat laboral que genera la crisi, el context social i econòmic dels anys anteriors no s'avé amb les fluctuacions registrades.

L'elevat grau de fluctuació que presenten les dades de contractació no treu, ni de bon tros, validesa ni utilitat a l'explotació estadística de la base de dades. Al llarg de l'any 2008, s'han registrat 19.525 contractes a Manresa, un 25,9% menys que no pas els registrats l'any anterior. Mentre a Manresa s'han registrat 49,4 contractes per cada cent persones actives, a Catalunya se n'han registrat 65,9. Es tracta d'una significativa diferència que res té a veure amb la registrada en anys anteriors quan la relació de la contractació anual sobre la població activa no diferia més d'un parell de punts percentuals entre Manresa i Catalunya.

3.1. Indefinida

Els agents econòmics, independentment del col·lectiu que representen, coincideixen en considerar que la contractació indefinida aporta solidesa al món laboral. Interpretat a la inversa, els agents consideren que nivells baixos de contractació indefinida són sinònims de

10. Contractació. Any 2008

Concepte	Manresa		Bages		Catalunya	
	Trimestre		Trimestre		Trimestre	
Total contractes	19.525	100,0%	49.442	100,0%	2.521.892	100,0%
Homes	9.073	46,5%	26.077	52,7%	1.290.496	51,2%
Dones	10.452	53,5%	23.365	47,3%	1.231.396	48,8%
Indefinit	3.954	100,0%	8.532	100,0%	425.932	100,0%
Homes	1.702	43,0%	4.219	49,4%	220.208	51,7%
Dones	2.252	57,0%	4.313	50,6%	205.724	48,3%
Temporal	15.571	100,0%	40.910	100,0%	2.095.960	100,0%
Homes	7.371	47,3%	21.858	53,4%	1.070.288	51,1%
Dones	8.200	52,7%	19.052	46,6%	1.025.672	48,9%

Font: Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

precarietat del mercat de treball.

Al llarg de l'any 2008, a Manresa s'han registrat 3.954 contractes indefinits, un 15,6% menys que els registrats al llarg de l'any 2007 i un 24,0% menys dels registrats durant l'any 2006. L'índex que posa en relació el nombre de contractes indefinits registrats sobre el volum total de contractació acostuma a ser un parell de punts percentuals superior a Manresa que no pas a Catalunya. El diferencial registrat en el 2008 ha estat de 3,4 punts percentuals favorables a la ciutat; el més elevat registrat des que es disposa d'informació del mercat de treball a nivell municipal. No tan sols el diferencial respecte Catalunya ha estat elevat, sinó que el nivell de contractació indefinida en relació al total de la contractació ha estat el màxim mai registrat a Manresa; el 20,3% dels contractes registrats a la ciutat al llarg de l'any 2008 han estat indefinits.

Si bé la comparativa de la relació de la contractació laboral sobre la població activa entre Manresa i Catalunya ofereix, com ja s'ha comentat amb anterioritat, uns diferencials desfavorables a la ciutat de 16,5 punts percentuals; la ràtio que posa en relació el nombre de contractes indefinits sobre la població activa és només 1,1 punts percentuals menor a Manresa (10,0%) que a Catalunya (11,1%).

Malgrat que el nombre de contractes laborals registrat al llarg de l'any 2008 ha estat baix, el volum de contractació indefinida ha estat elevat. Per afirmar que s'ha registrat un volum considerable de contractació indefinida es pot recórrer a números absoluts, a la comparativa envers població activa, a l'evolució històrica o bé a la comparativa envers Catalunya.

3.2. Per sexe

El 53,5% dels 19.525 contractes que s'han registrat a Manresa al llarg de l'any 2008 figuren signats per dones. Al Bages i a Catalunya, en canvi, els homes registren més contractes que no pas les dones: A la comarca, el 52,7% dels contractes registrats estan signats per homes; al Principat, el 51,2%. No es registren diferències significatives en la participació per sexes, a Catalunya, segons el tipus de contractació; els homes registren el 51,7% dels contractes indefinits i el 51,1% dels contractes temporals. Per contra, sí que es registren diferències significatives a Manresa en la participació per sexe segons el tipus de contractació: Mentre que les dones són titulars del 52,7% dels contractes temporals registrats a la ciutat; elles en signen fins el 57,0% dels contractes indefinits.

4. OCUPACIÓ

L'Institut Nacional de la Seguritat Social (INSS) facilita informació que fa referència a població ocupada, ja sigui autònoma o assalariada, i resulta ben valuosa pels estudiosos d'economies locals. Mentre que la informació que s'extreu d'aquesta base de dades sobre treballadors autònoms reflecteix una fotografia fidedigna del panorama dels treballadors per compte propi, no és pas així, malauradament, en el cas dels treballadors assalariats. L'explotació estadística de la base de dades dels treballadors per compte d'altri no reflecteix ben bé el nombre d'assalariats de la ciutat, sinó que considera els treballadors dels centres de cotització (empreses) que tenen el seu principal centre de producció a Manresa. Aquest matís metodològic no és banal. Assalariats residents a Manresa que treballen fora de la ciutat per empreses que no són manresanes i assalariats que treballen a Manresa per empreses que no tenen el seu principal centre de treball a la capital del Bages no consten, a la base de dades de l'INSS, com assalariats de Manresa. Per contra, els contingents d'assalariats residents a municipis llunyans que treballen per empreses manresanes, com podrien ser Caixa de Manresa, Tous o AUSA, per citar tres exemples, figuren a la base de dades de l'INSS com assalariats de Manresa.

Tal i com està explotada la base de dades, municipis amb importants polígons d'activitat econòmica i zones residencials reduïdes consten amb molts assalariats. Seria el cas, per exemple, de Castellbisbal, on hi figuren més assalariats que no pas població de 16 a 64 anys. El cas invers correspon a municipis que disposen de més zona residencial que no pas d'espais d'activitat econòmica. Un exemple seria Santa Coloma de Gramenet on hi ha entorn 15 assalariats per cada 100 persones de 16 a 64 anys d'edat.

A Manresa hi resideix un contingent més important de població assalariada del que es desprèn de la base de dades de l'Institut Nacional

de la Seguretat Social. Mentre que el nombre d'assalariats de Manresa segons l'INSS és de 24.108; s'estima que entorn 30.000 manresans són treballadors assalariats. El nombre d'assalariats que resideix a Manresa pot ser calculat de diverses formes; la més senzilla d'elles és, sense cap mena de dubte, mitjançant un càlcul aritmètic. La població activa és la suma de la població en situació d'atur i la població ocupada (autònoma i assalariada). Sabent que a Manresa hi ha 40.000 persones actives, 5.200 treballadors autònoms i 4.800 desocupats; aleshores s'obté de forma directa que a Manresa hi ha entorn 30.000 assalariats.

4.1. Treballadors per compte d'altri

Un cop els matisos metodològics de la base de dades de l'INSS han estat enunciats, es pot valorar la informació que s'extreu de la base de dades dels assalariats. De la comparativa de l'estructura de la població assalariada de Manresa amb la de Catalunya es desprèn que l'economia de la ciutat està lleugerament més industrialitzada que la del Principat.

El pes específic que el sector primari té en el conjunt de la població assalariada és gairebé testimonial. El 0,2% dels treballadors per compte d'altri de Manresa es dedica a l'agricultura o a la ramaderia; a Catalunya, el 0,5%. Val a dir, de totes formes, que es tracta d'un sector en el qual predomina la figura del treballador autònom.

El 22,2% de la població assalariada de Manresa procedeix de la indústria, un sector que, a Catalunya, ocupa el 19,2% de la població assalariada. Les principals diferències entre Manresa i Catalunya a nivell de participació en les diverses activitats del sector secundari es troben a la indústria alimentària, les indústries químiques, el tèxtil i el cautxú. Mentre el pes de les dues primeres activitats és inferior a

11. Ocupació segons subsectors. Manresa							
Sector	Assalariats			Autònoms			
	Des - 07	Des - 08	Diferencial	Des - 07	Des - 08	Diferencial	
Primari	36	42	△ 6	63	99	△ 36	
Indústria	5.998	5.342	▽ -656	715	669	▽ -46	
Indústries extractives	6	1	▽ -5	1	0	▽ -1	
Indústries manufactureres	5.840	5.195	▽ -645	710	664	▽ -46	
Energia elèctrica, gas i aigua	152	146	▽ -6	4	5	△ 1	
Construcció	2.375	2.025	▽ -350	922	792	▽ -130	
Serveis	17.261	16.699	▽ -562	3.737	3.643	▽ -94	
Comerç	5.542	5.169	▽ -373	1.503	1.431	▽ -72	
Hoteleria	853	858	△ 5	409	422	△ 13	
Transport	644	586	▽ -58	294	296	△ 2	
Mediació financera	973	930	▽ -43	105	99	▽ -6	
Immobiliari i serveis empresarials	2.845	2.644	▽ -201	745	724	▽ -21	
Administració pública	993	1.034	△ 41	2	0	▽ -2	
Educació	1.324	1.205	▽ -119	114	111	▽ -3	
Sanitat	2.926	3.180	△ 254	176	196	△ 20	
Altres activitats socials	1.158	1.090	▽ -68	389	364	▽ -25	
Personal domèstic	3	3	0	0	0	0	
Organismes extraterritorials	0	0	0	0	0	0	
Total	25.670	24.108	▽ -1.562	5.437	5.203	▽ -234	

Font: Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Manresa que a Catalunya; el cautxú i el tèxtil tenen una major presència a la indústria manresana que no pas a la catalana.

El sector de la construcció ofereix ocupació al 8,4% de la població assalariada de Manresa, mig punt percentual més que no pas a Catalunya. La crisi actual ha deixat en evidència que un ajustament del sector és necessari i que aquesta reconversió passa per una reducció del nombre d'efectius. Cal esperar, doncs, que el pes de la construcció en l'economia es redueixi a mitjà termini; i que, al llarg de propers mesos, part dels 2.025 assalariats de la construcció hauran de reconduir la seva activitat professional vers altres sectors econòmics. Val a dir, però, que part important d'aquest ajustament ja ha estat fet. L'any anterior, el sector de la construcció manresa ocupava el 9,4% dels assalariats de Manresa i mantenia en plantilla a 350 assalariats més dels que no pas en manté en l'actualitat.

El sector serveis ateny el 69,3% de la població assalariada de Manresa; a Catalunya, el 72,4%. Els pesos a Manresa i a Catalunya de les distintes activitats econòmiques del sector serveis són similars. El comerç ocupa el 26,3% dels assalariats del sector serveis; sanitat, el 19,0%; educació, el 7,2%; administració pública, el 6,2%; i l'hoteleria el 5,1%. El sector sanitari (3.180 assalariats) destaca per sobre de qualsevol altra activitat econòmica; mentre que el sector sanitari ocupa a Catalunya el 8,4% del total dels treballadors assalariats, a Manresa n'ocupa un 13,2%.

4.2. Treballadors per compte propi

Poca informació es pot obtenir a escala municipal que sintetitzi l'evolució econòmica millor que l'obtinguda de la base de dades dels treballadors per compte propi. Després d'un seguit d'anys d'increments constants del nombre de

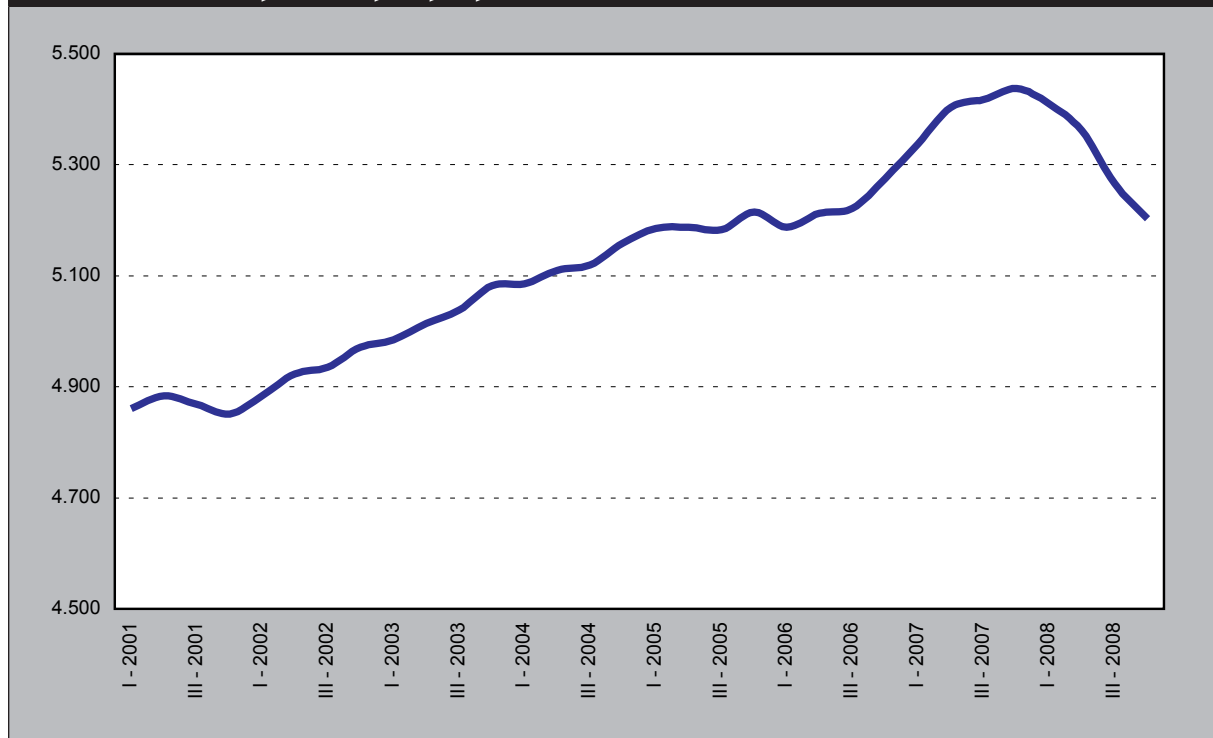
treballadors autònoms entorn un 0,5% trimestral, l'arribada de la crisi econòmica coincideix amb un descens del nombre dels treballadors autònoms. Els 5.203 treballadors autònoms de Manresa a 31 de desembre de 2008 suposen un 4,3% menys de treballadors per compte propi dels que hi havia a la ciutat un any enrere.

L'evolució de l'últim any de la participació sectorial del contingent dels treballadors autònoms de Manresa no és més que un reflex de la conjuntura econòmica actual. El nombre de treballadors per compte propi a les indústries manufactureres disminueix un 6,5%;

a la construcció, un 14,1%; al co-merç, un 4,8%; i a la mediació financera, un 5,7%.

La distribució sectorial del contingent dels ocupats per compte propi s'ajusta més a l'estructura econòmica catalana del que no pas ho feia un any enrere. Els treballadors autònoms del sector de la construcció representen en l'actualitat un 15,2% del total del col·lectiu dels treballadors per compte propi (l'any passat, el 17,0%); el sector primari en representa l'1,9% (l'any passat, l'1,2%); i el sector serveis ha passat de representar el 68,7% a representar-ne el 70,0%.

12. Treballadors per compte propi

Font: Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

IV

ENTORN ECONÒMIC

1. ECONOMIA GLOBALITZADA

Grans volums d'informació es poden transmetre en qüestió de segons des de qualsevol lloc del planeta a qualsevol altre. Tenint en compte aquesta facilitat de transmissió de la informació i, tenint en compte a més, que la informació és el principal actiu que disposen les empreses per generar valor afegit, ubicar els diferents departaments d'una empresa a indrets distanciat no suposa cap problemàtica a nivell logístic. En el context econòmic actual, els costos determinen la ubicació de les diferents àrees d'una empresa i, en l'actualitat, resulta habitual constatar com empreses de capital d'un país tenen el centre de disseny a un segon país i el centre de producció a un tercer país. Es tracta d'una economia globalitzada, una economia cada cop més interrelacionada i cada cop més complexa. En aquest context d'interrelació absoluta, l'evolució d'economies llunyanes té una repercussió directa a les economies locals. L'economia aïllada supeditada als paràmetres d'un àmbit territorial restringit és història.

1.1. Conjuntura econòmica

L'any 2008 ha estat un exercici en el qual diverses economies han entrat en recessió. Segons l'economia de la qual es parli, els factors més crítics que han desencadenat la crisi econòmica han estat uns o altres; als EUA es parla de la crisi del sistema financer que en el setembre del 2008 va desencadenar la fallida del quart banc d'inversió dels EUA, Lehman Brothers; a Espanya es parla del sector de la construcció; a Europa es parla del col·lapse del mercat de crèdit i a d'altres economies s'esmenten d'altres factors. Independentment del factor desencadenant de la crisi, el context econòmic mundial és de recessió.

La variació anual del PIB ha estat negativa en la zona euro (-1,7), negativa també a l'economia japonesa (-0,6) i amb uns valors minsos, si bé positius, al Regne Unit (0,7) i als

Estats Units d'Amèrica (1,1). Les dues grans economies asiàtiques emergents, Xina i Índia, han moderat el seu creixement econòmic durant l'exercici 2008. Els últims butlletins del Banc d'Espanya que fan referència al context econòmic mundial parlen de la tensió del sistema financer internacional i de revisions a la baixa de les previsions del creixement econòmic. Aquests butlletins preveuen un creixement econòmic mundial negatiu pel 2009 i, al mateix temps, preveuen que l'inici de la recuperació econòmica arribarà l'any 2010. Malgrat que la solvència i la reputació del servei d'estudis del Banc d'Espanya queda fora de dubte, es tracta d'unes previsions realitzades en un marc de màxima incertesa.

1.2. Sistema financer

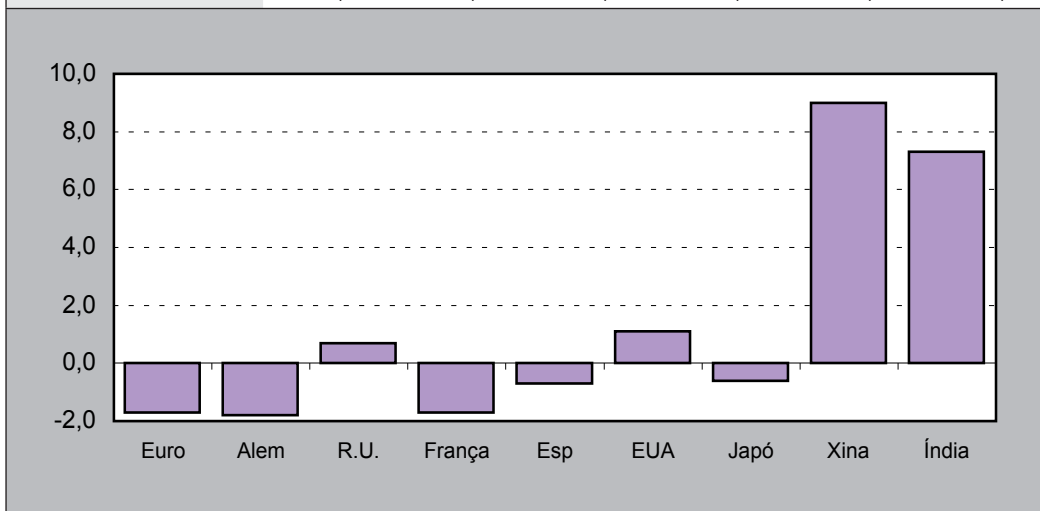
El preu de la major part de les transaccions internacionals es fixen en dòlars; i en menor mesura, en euros i iens. Un dòlar fort envers l'euro afavoreix les exportacions europees i un dòlar feble les dificulta. Vist des del punt de vista de les importacions, un dòlar fort fa que les importacions de béns i serveis siguin cares i un dòlar feble afavoreix la importació de productes que tenen el preu fixat en la divisa americana.

El dia 31 de desembre de 2008, un euro equivalia a 1,40 dòlars; es tracta d'un valor similar al registrat un any abans però amb la peculiaritat que la cotització del dòlar envers l'euro ha fluctuat al llarg de l'any, des d'1,60 (juliol) fins a 1,20 (octubre). Aquesta elevada fluctuació de la divisa americana ha afegit, si cap, més incertesa en el context de les transaccions internacionals.

La borsa no ha estat un bon refugi per invertir capital. Els principals valors que cotitzen a la borsa espanyola han perdut entorn un 40% al llarg de l'any 2008: L'índex que recull

1. Evolució del PIB

Àmbit territorial	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Zona euro	1,2	1,8	2,1	3,4	2,2	-1,7
Alemanya	0,2	0,2	1,6	4,1	1,7	-1,8
Regne Unit	2,8	2,8	2,1	2,8	3,0	0,7
França	1,6	2,4	1,8	2,5	2,2	-1,7
Espanya	3,2	3,4	3,8	3,9	3,3	-0,7
EUA	2,5	3,6	2,9	2,8	2,0	1,1
Japó	1,4	2,7	1,9	2,0	2,4	-0,6
Xina	10,0	10,1	10,4	11,6	13,0	9,0
Índia	6,9	7,9	9,2	9,8	9,3	7,3

Font: Fons Monetari Internacional

l'evolució diària dels 35 valors més importants del mercat, l'Ibex-35, ha passat dels 15.000 punts a principis de l'any 2008 als 9.200 punts a finals d'any. La davallada de la borsa espanyola s'atribueix a la falta de confiança que genera la crisi econòmica. La caiguda del 40% de l'Ibex-35, el selectiu de la borsa espanyola, suposa la pitjor caiguda de la història d'aquest índex, superant les caigudes del 21% de l'any 2001 ocasionada per l'esclat de la bombolla tecnològica i la caiguda del 28% de l'any 2002 causada per la crisi llatinoamericana. La davallada de la borsa al llarg de l'exercici deixa els inversors en estat d'alerta, pendents de trobar una alternativa menys arriscada per la inversió de capitals.

Rendibilitats de capital de dos dígitos han passat a ser història i, en l'actualitat i possiblement en un futur contemplat a mitjà termi-

ni, no existeix cap sector ni cap inversió que ofereixi una rendibilitat que depassi el 10%, i menys en un context d'una economia en la qual el tipus d'interès del Banc Central Europeu, el denominat tipus de referència, la tarifa que els bancs han d'abonar a l'obtenir diners en préstec del Banc Central Europeu, es situa en el 2,5%.

1.3. Mercat energètic

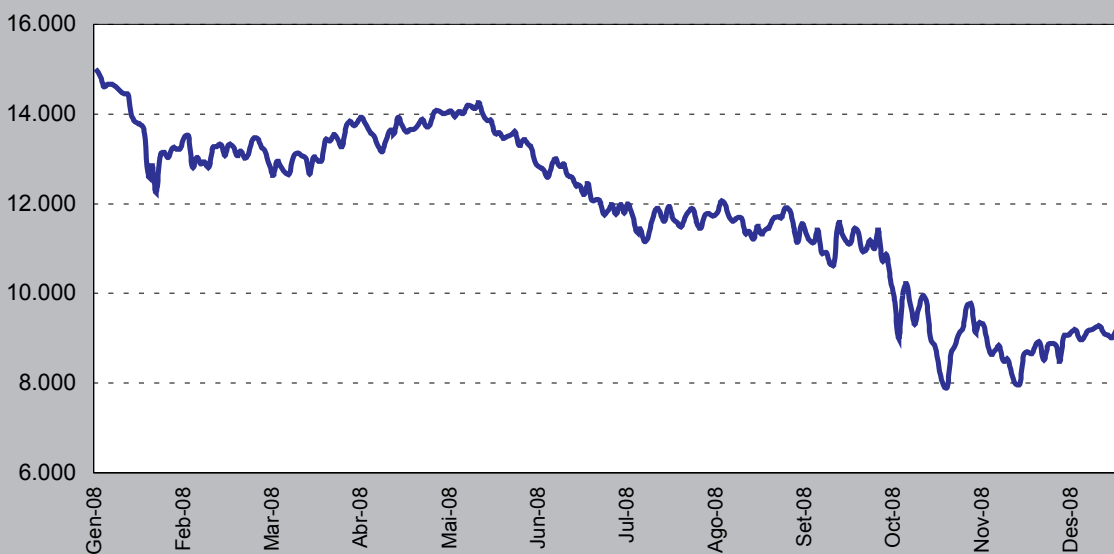
Les economies occidentals són intensives en energia en el sentit que una part important dels recursos es destinen al consum energètic. Dins el mercat energètic, el petroli és l'element crític i el seu preu determina el d'altres productes com podrien ser el gas o el carbó. Petroli, gas i carbó són tres fonts energètiques que no es renoven al ritme que es consumeixen,

2. Tipus de canvi dòlar / euro

Font: European Central Bank

3. Índex IBEX 35

Font: Borsa de Madrid

però com que no assumeixen els costos de les externalitats que generen, resulten més barats, en termes estrictament monetaris, que no pas les fonts d'energia sostenibles.

Segons dades del Pla de l'energia de Catalunya 2006 – 2015, el 48% de l'energia que es con-

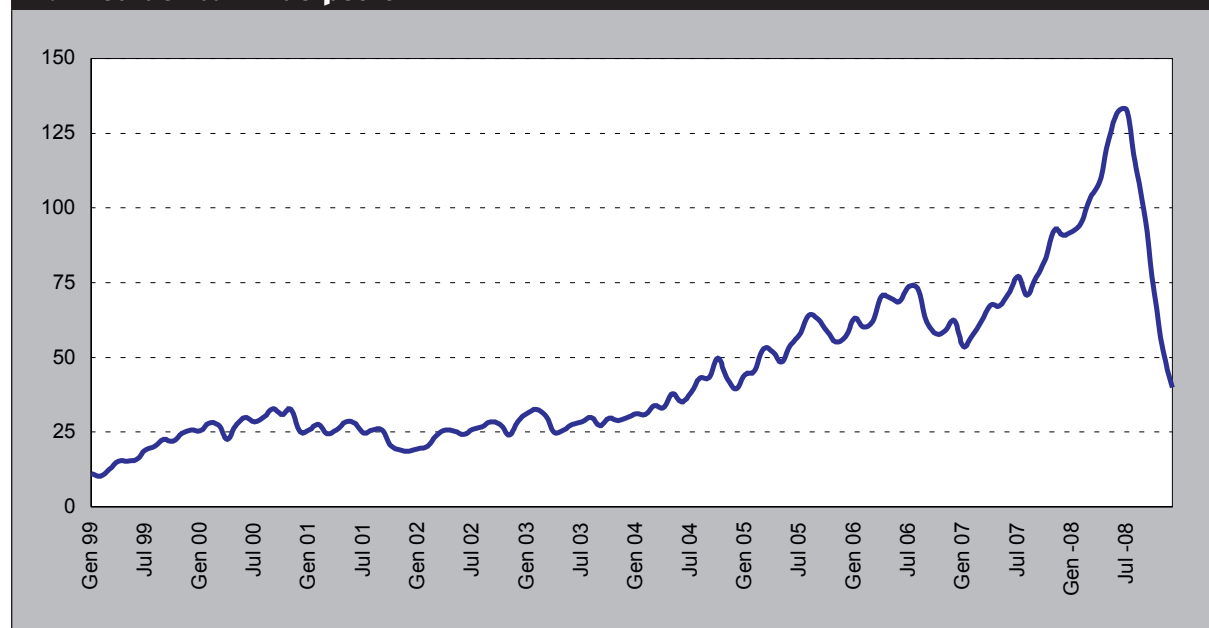
sumeix a Catalunya prové del petroli, el 25% de l'energia nuclear, el 22% del gas natural, l'1% del carbó i el 3% d'energies renovables. El preu del petroli s'obté del creuament de les corbes de l'oferta i la demanda. Totes les economies del món, en major o menor mesura, requereixen petroli, bàsicament pel sector del

transport. Però mentre la demanda de petroli és universal, la seva oferta es concentra en uns pocs països, molts d'ells, situats en un entorn socialment i política inestable. Un producte escàs, cada dia més requerit i propietat d'uns pocs implica, inexorablement, que el preu del negre líquid tan sols pot mostrar una tendència a l'alça, independentment de fluctuacions que es puguin registrar a curt o mitjà termini.

Un petroli car implica que l'economia, contemplada a nivell nacional, local o familiar, ha de dedicar més recursos a l'adquisició d'energia. La fi de l'era del petroli barat incentiva la in-

versió en el desenvolupament i investigació en altres tipus d'energia. El debat sobre l'energia nuclear s'ha reobert, els biocombustibles ja han assolit l'etapa anomenada 'biocombustibles de segona generació', els molins eòlics estan presents als paratges més ventosos de Catalunya, el 20% de les necessitats energètiques de Portugal es cobriran a mitjà termini a partir de la força de les onades del mar i l'eficient energia geotèrmica escalfa (i refreda) multitud de llars de França. Un petroli car planteja la necessitat de dissenyar un nou model energètic que obre les portes d'un ample ventall d'oportunitats de negoci en forma de nous mercats.

4. Preu del barril de petroli

Font: Borsa de Madrid

2. LES ECONOMIES DE CATALUNYA I EL BAGES

2.1. Estructura econòmica

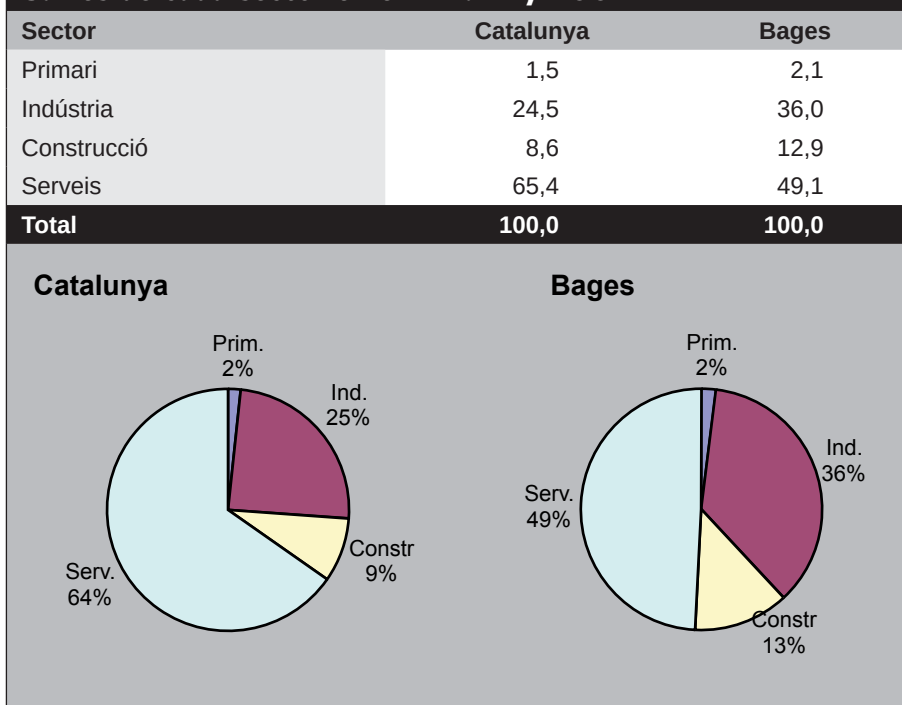
Existeix una correlació directa entre població i producció de béns i serveis. El Bages és la desena comarca de Catalunya més poblada i, al mateix temps, també és la desena comarca del Principat en termes macroeconòmics. Cinc de les nou comarques que concentren més activitat econòmica que el Bages es troben dins l'àmbit d'influència de l'àrea metropolitana de Barcelona; es tracta del Barcelonès, el Vallès Occidental, el Baix Llobregat, el Vallès Oriental i el Maresme; dues comarques pertanyen al Camp de Tarragona (Tarragonès i Baix Camp) i cadascuna de les altres dues (Segrià i Gironès) contenen un sistema urbà que depassa els límits administratius de la seva capital de comarca.

L'aportació, a nivell estrictament econòmic, del sector primari resulta gairebé testimonial a les economies occidentals. No obstant això,

el sector primari ha de ser contemplat més enllà de paràmetres pecuniaris. El sector primari és la base de moltes economies rurals del Bages i mentre el sector ofereixi una rendibilitat digna, aquests municipis rurals es mantindran oberts i el Bages no passarà a ser una comarca de pobles desolats en dies feiners. A més, el sector primari gestiona vastes extensions de territori i, en una societat cada cop més sensibilitzada per la fragilitat del medi ambient, aquesta gestió del territori resulta crucial, gairebé es podria dir que, fins i tot, estratègica. Cinc activitats econòmiques generen el 80% de la producció del sector agrícola ramader del Bages: El porcí (39,9%), els cereals (12,2%), el vaquí (11,7%), les hortalisses (9,4%) i la fusta (7,0%).

Sota els paràmetres de l'estructura econòmica catalana, el Bages presenta una estructura econòmica fortament industrialitzada. Malgrat tots els canvis que el sector secundari ha hagut

5. Pes de cada sector en el PIB. Any 2007

Font: Anuari Econòmic Comarcal. Caixa Catalunya

d'afrontar al llarg dels últims anys, l'aportació de la indústria a l'economia bagenca és essencial. Mentre que la indústria aporta una quarta part del PIB de Catalunya, al Bages n'aporta més d'una tercera part. Tres activitats econòmiques concentren un terç del producte interior brut de la indústria: El metall (15,9), el tèxtil (10,5) i la indústria alimentària (10,2).

La sobredimensió que ha adquirit el sector de la construcció al llarg dels últims anys ha estat més pronunciada al Bages que no pas a Catalunya. Mentre que el 8,6% del PIB de Catalunya procedeix de la construcció, aquest sector genera fins el 12,9% del PIB del Bages; aquests 4,3 punts percentuals de diferència suposen una adversitat per l'economia bagenca ja que, per superar la crisi actual, es fa necessària una reconversió del sector. L'aportació de la construcció haurà de convergir vers valors més modestos que es trobin en sintonia amb el pes que manté a economies europees; la participació de la construcció suposa menys del 6,0% del PIB a economies com la del Regne Unit o França.

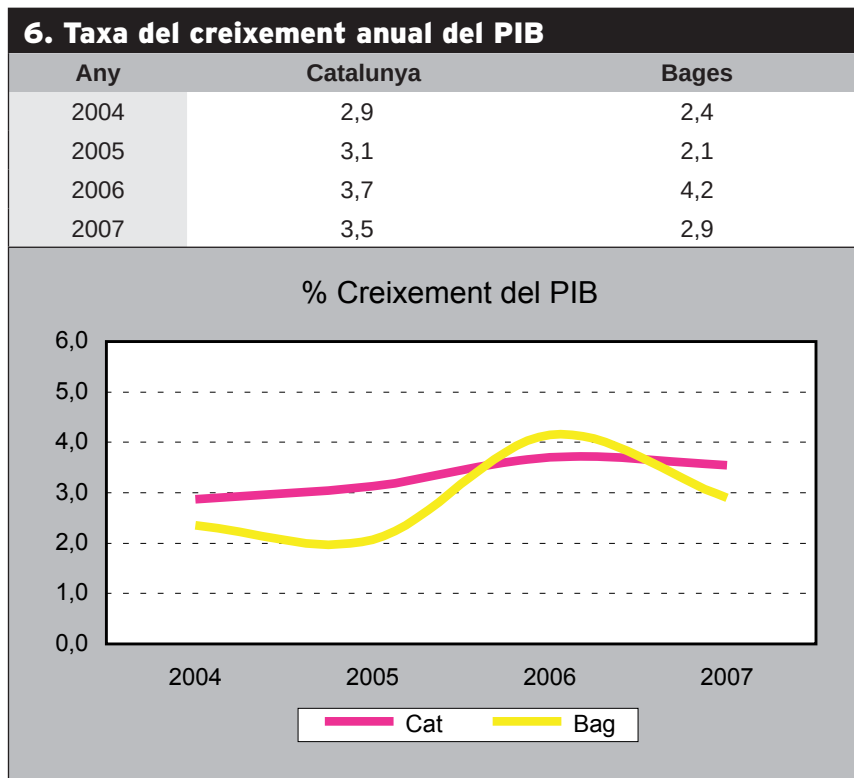
Mentre que l'ample i heterogeni sector serveis aporta el 65,4% del PIB a Catalunya, l'aportació d'aquest sector es redueix al 49,1% al Bages. Un parell d'activitats d'aquest sector destaquen en l'economia bagenca. Mentre que l'epígraf 'comerç i reparació' genera el 18,3% del sector serveis de Catalunya, al Bages en genera fins el 25,1%. Una segona activitat amb una presència destacada a la comarca és l'anomenada 'administració pública, sanitat i ensenyament'; mentre que aquesta activitat econòmica representa el 18,9% del sector serveis del Principat, al Bages en representa el 23,4%.

2.2. Conjuntura econòmica: Crisi

Després de registrar unes taxes de creixement de la producció interior bruta positives durant més de deu anys, l'economia catalana ha entrat, en el 2008, en recessió. La llarga i sostinguda

etapa de bonança econòmica ha afavorit certs excessos, en el sentit d'haver deixat les economies familiars amb un nivell alt d'endeutament i d'haver propiciat que la construcció hagi assolit una participació exagerada en el teixit econòmic català. Malgrat els excessos generats durant la crisi, la bonança econòmica dels últims deu anys ha facilitat una reconversió del sector industrial català, que li permet enfrontar el futur amb menys pessimisme que no pas la indústria d'altres contrades. El sector secundari ha basat la seva reconversió en una especialització de la mà d'obra, incrementant la qualificada i disminuint la no qualificada. La bonança econòmica dels últims anys ha propiciat, també, una millora considerable dels llocs de treball de la població nativa i la feina de base ha passat, en línies generals, a ser desenvolupada per població immigrant. A nivell de mercat de treball, la bonança econòmica ha deixat un bagatge positiu en forma d'elevades taxes d'activitat i, en l'actualitat, a diferència d'una etapa superada, la presència d'un parell de salaris per llar és habitual.

L'actual conjuntura deixa a cadascun dels sectors econòmics amb uns escenaris ben diferents. La rendibilitat del sector primari es caracteritza per estar condicionada per una llarga sèrie de factors externs sobre els quals els agents del sector no tenen cap mena d'influència. Meteorologia i preu de cotització dels productes no tan sols són dos exemples de paràmetres sobre els quals els gestors del sector primari no poden actuar i són bàsics per determinar la productivitat d'una explotació agrària o ramadera, sinó que, tant la meteorologia com el preu de cotització dels productes, mantenen un nivell de fluctuació elevat. Collites bones i dolentes s'alternen en el temps i collites ben pagades s'alternen amb d'altres que no cobreixen costos. És per aquest motiu que l'especialització en un sol producte per part del sector comportaria haver d'incorporar un risc difícil d'acceptar i que només pot ser reduït diversificant la producció. La rendibilitat actual del sector depèn en alta mesura de les subvencions rebudes, però no és previsible que

aquestes s'eternitzin i, per mantenir-se actiu, el sector haurà de cercar productes que tinguin una bona acollida en el mercat i que generin un alt valor afegit. En aquest sentit, sembla que els productes amb l'etiqueta 'ecològica' són la gran alternativa.

La indústria del Bages enfronta la crisi amb expedients de regulació d'ocupació a la taula. El cas més clamorós és el de Pirelli, que després de dècades de treballar a Manresa, deslocalitza la producció de pneumàtics. La globalització és especialment exigent amb el sector secundari i resistir en aquest mercat tan competitiu implica disposar de tecnologia puntera, mà d'obra qualificada i un flux constant d'inversió en investigació i desenvolupament.

El fort pes que l'ample sector serveis disposa a l'economia fa que aquest sector sigui clau per sortir de la crisi actual. No es pot obviar que es tracta d'un sector heterogeni en el qual hi tenen cabuda sectors tradicionals com podria ser el comerç, sectors nous (telecomunicacions),

activitats en les quals predomina el sector privat (hoteleria) i activitats en les quals predomina el sector públic (sanitat). La conjuntura, la problemàtica i els reptes d'una activitat de l'ample sector serveis, sovint, no tenen res a veure amb la conjuntura, la problemàtica i els reptes d'una altra activitat.

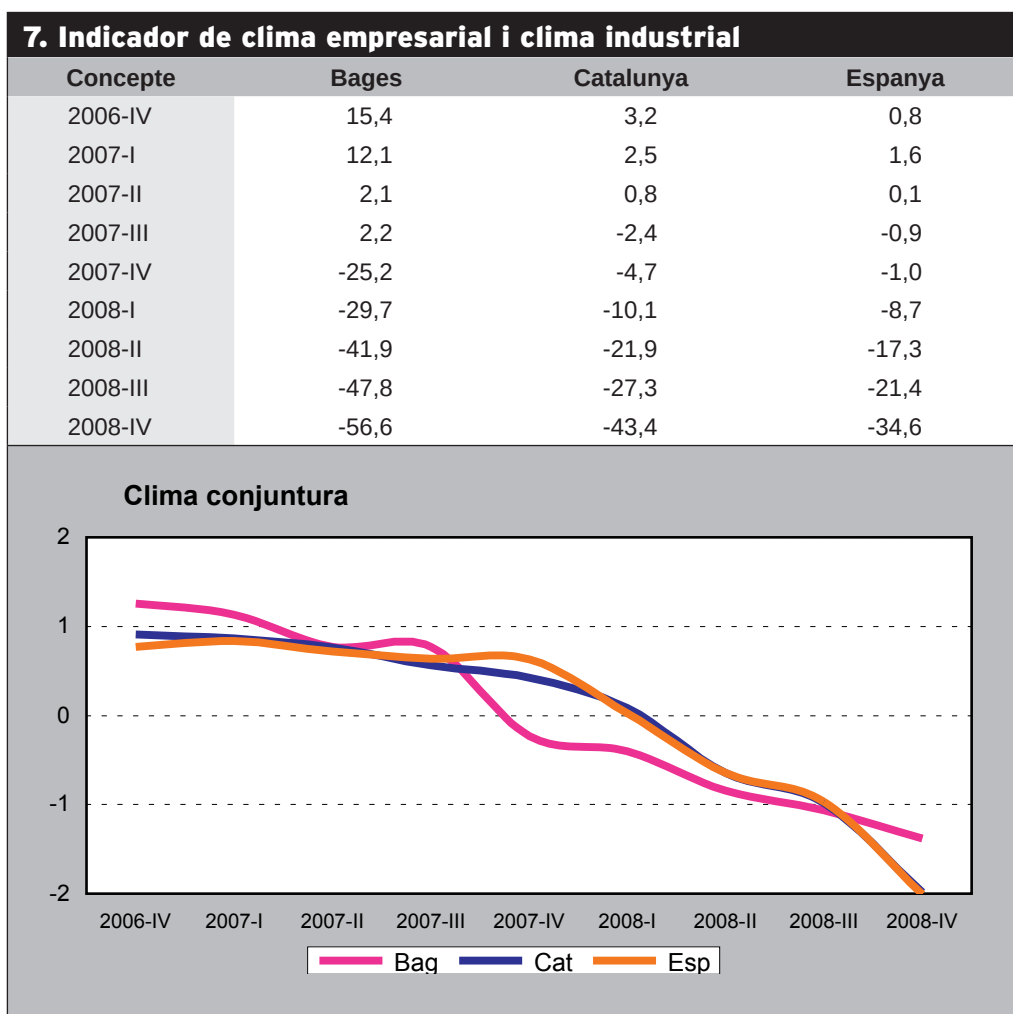
En el pròxim bloc d'aquesta publicació, l'anomenat 'Sectors productius', s'analitza en detall l'evolució, la conjuntura i els principals reptes que enfronten la indústria, la construcció i el sector serveis.

2.3. Clima de conjuntura

Des de finals de l'any 2006, l'Ajuntament de Manresa elabora una enquesta amb caràcter trimestral a una mostra representativa del teixit productiu del Bages per a fer un seguiment de les impressions que el món empresarial percep sobre la conjuntura econòmica. El disseny d'aquestes enquestes i la metodologia concep-

tual han estat elaborats pel professor José García Montalvo de la Facultat d'Econòmiques de la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona. De les trimestrals enquestes es desprèn un índex, que si bé al llarg del primer any no tenia gaire transcendència per no disposar d'informació històrica, en l'actualitat, conforma una sèrie coherent amb una trajectòria gairebé calcada a la que registra l'índex de clima industrial de Catalunya.

Des que es va començar a calcular l'índex trimestral de conjuntura del Bages, consultable a l'apartat d'informació socioeconòmica de la pàgina web de l'Ajuntament de Manresa, l'índex ha marcat una tendència pessimista i el valor registrat cada trimestre ha estat inferior al registrat en el trimestre anterior. Tant les expectatives de les carteres de comandes com les expectatives de facturació denoten una clara falta de confiança en la situació econòmica actual.

Font: Ajuntament de Manresa i Institut d'Estadística de Catalunya

V

SECTORS PRODUCTIUS

1. DINAMISME EMPRESARIAL: VISIÓ TRANSVERSAL

Bona part de les anàlisis socials i econòmiques que es duen a terme des d'àmbits municipals es basen en la informació que es desprèn de la base de dades dels cotitzants de la Seguretat Social que apareix desglossada a nivell d'activitats econòmiques. L'anàlisi de l'evolució del nombre de cotitzants segons agrupacions sectorials permet valorar l'evolució de la seva presència en el conjunt de l'economia. L'equip de recerca AQR-IREA que lidera el catedràtic Jordi Suriñach de la Universitat de Barcelona va introduir l'any 2006 una nova forma d'interpretar la informació que s'extreu de la base de dades de l'Institut Nacional de la Seguretat Social. L'equip de recerca, en comptes d'analitzar l'economia en funció de sectors econòmics, va passar a analitzar l'economia en funció d'altres conceptes com podrien ser el nivell tecnològic, la capacitat d'arrossegament o bé el risc de deslocalització.

Per a poder analitzar l'economia sota un prisma diferent al del sectorial cal, primer de tot, definir de forma precisa el concepte que es vol analitzar i, en aquesta línia, l'equip de recerca AQR-IREA delimita de forma concreta les activitats que s'inclouen dins cadascun dels conceptes considerats a partir de la literatura econòmica més consolidada.

1.1. Nivell tecnològic

Les economies que tenen el privilegi de concentrar una tecnologia sofisticada en els seus processos de producció i uns nivells de coneixement complexos en els seus serveis són economies competitives que treballen amb un mercat laboral qualificat. La definició de la classificació de les activitats econòmiques en funció del nivell tecnològic incorporat es basa en la taula de comandament de la ciència, la tecnologia i la indústria de l'OCDE. Aquesta taula divideix el sector industrial en quatre grans grups en funció del nivell tecnològic que es requereix per a poder operar en ell de forma eficient i distribueix les diverses activitats del sector serveis en dos grups; un primer grup que requereix d'un nivell de coneixements superior i un segon grup que requereix d'un nivell de coneixements bàsic.

Val a dir, que la distribució sectorial que proposa l'OCDE en funció de la tecnologia i el nivell de coneixements ha de ser presa a títol orientatiu i tan sols pretén ser una primera aproximació per analitzar el nivell tecnològic emprat per les economies. Un exemple clar de les imperfeccions que es deriven de la distribució sectorial de les activitats econòmiques en funció del nivell tecnològic és el fet de clas-

1. Nivell tecnològic						
Concepte		Manresa		Bages		Catalunya
A	Total assalariats indústria	5.342		19.629		497.718
B	Assalariats indústria d'alt o mitjà-alt nivell tecnològic	1.206	22,6%	5.140	26,2%	175.639 35,3%
C	Total assalariats serveis	16.699		28.795		1.873.346
D	Assalariats en activitats dels serveis intensives en coneixement	8.449	50,6%	11.265	39,1%	886.656 47,3%
B + D	Total assalariats	24.108		53.532		2.588.983
	Assalariats d'activitats amb elevat contingut tecnològic	9.655	40,0%	16.405	30,6%	1.062.295 41,0%

Font: Ajuntament de Manresa i Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya
Dades a 31 de desembre de 2008

sificar la indústria del metall com una activitat que utilitza un nivell tecnològic baix. La realitat de l'economia del Bages ens indica tot el contrari: Les empreses del metall del Bages incorporen en els seus processos de producció uns nivells tecnològics ben sofisticats.

La distribució de les activitats econòmiques resultant és la següent:

INDÚSTRIA

Sectors industrials de nivell tecnològic baix

- Indústria alimentària
- Tèxtil
- Paper

Sectors industrials de nivell tecnològic mitjà-baix

- Cautxú
- Metall

Sectors industrials de nivell tecnològic mitjà-alt

- Químiques
- Fabricació de maquinària
- Vehicles de motor

Sectors industrials de nivell tecnològic alt

- Fabricació de màquines d'oficina
- Fabricació de materials electrònics

SERVEIS

Serveis intensius en coneixement

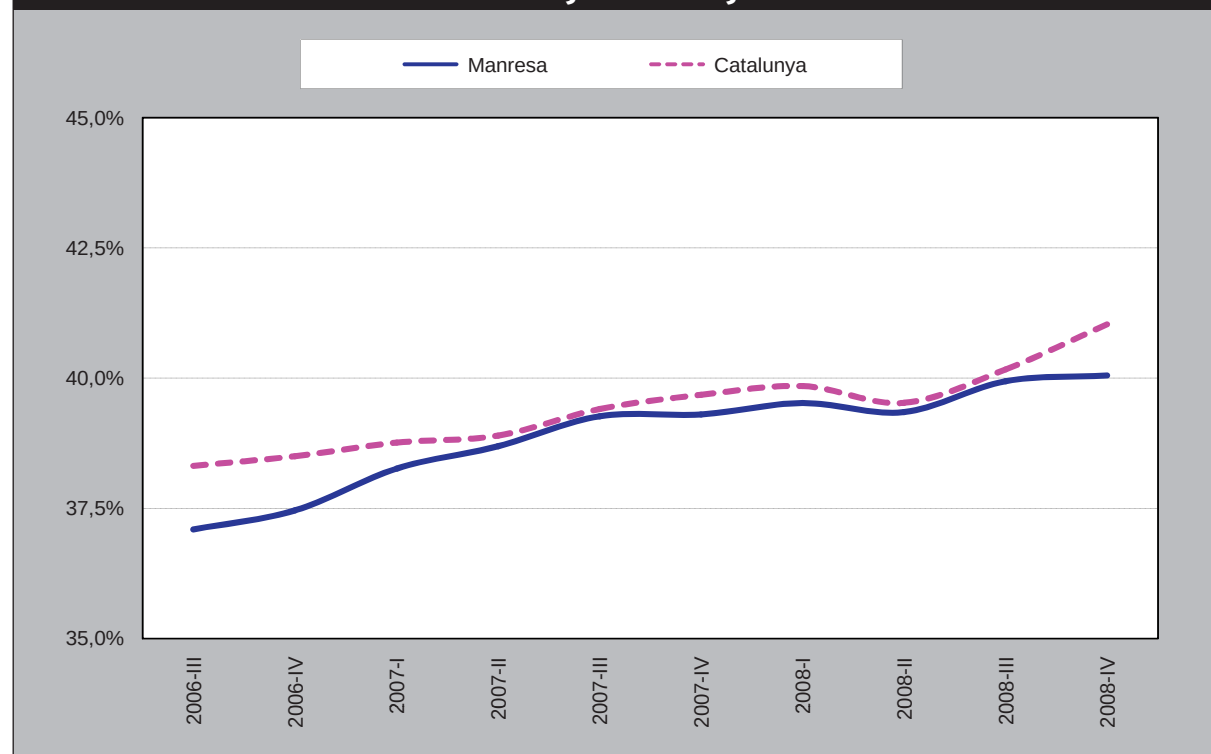
- Transport
- Activitats immobiliàries
- Mediació financera
- Educació
- Activitats sanitàries

Serveis no intensius en coneixement

- Comerç
- Hoteleria

El pes dels assalariats que duen a terme la seva activitat professional a una empresa industrial amb un elevat nivell tecnològic és menor a Manresa (22,6%) que no pas al Bages (26,2%) o a Catalunya (53,3%). En el sector serveis, per contra, més assalariats duen a terme les seves tasques professionals a empreses intensives en coneixement a Manresa (50,6%), que no pas a Catalunya (47,3%) o al Bages (39,1%). L'indicador que

2. Evolució sectors amb elevat contingut tecnològic

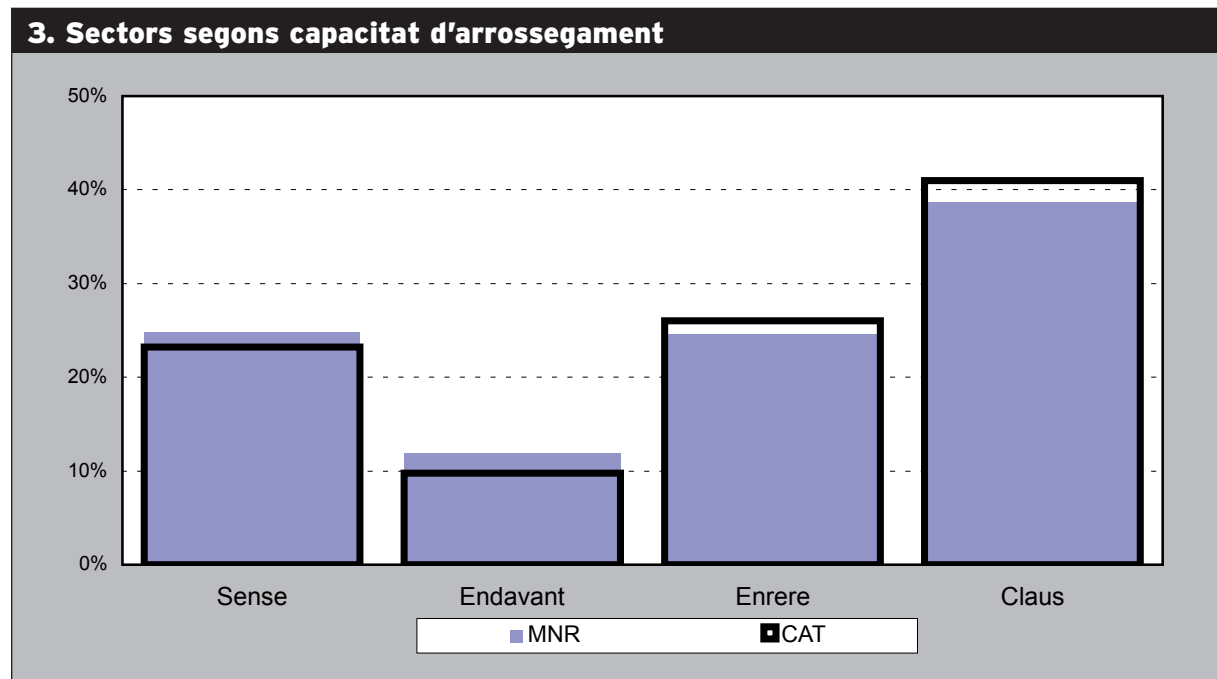
Font: Ajuntament de Manresa i Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

posa en relació els assalariats que treballen a empreses d'elevat contingut tecnològic sobre el total dels assalariats ofereix uns registres ben similars a Catalunya (41,0%) i a Manresa (40,0%). A més, la trajectòria que aquest indicador ha presentat a Manresa i al Principat al llarg dels últims deu trimestres ha estat gairebé calcada.

1.2. Capacitat d'arrossegament

Les activitats econòmiques requereixen d'uns inputs generats per d'altres àmbits i produeixen uns outputs que són essencials per d'altres activitats econòmiques. La taula input-output ela-

borada per l'Institut d'Estadística de Catalunya posa de manifest les interrelacions generades entre els diversos sectors de l'economia catalana. A partir de l'anàlisi de l'estudi elaborat per l'Institut d'Estadística de Catalunya, es desprèn que algunes activitats requereixen molts inputs procedents de sectors econòmics llunyans i d'altres activitats generen uns outputs indispensables per un elevat nombre de sectors. Es tracta del concepte d'arrossegament. El Grup de Recerca en Anàlisi Quantitativa Regional ha dut a terme la tasca de distribuir les activitats econòmiques entre els quatre grups en els quals divideixen l'economia en funció de la capacitat d'arrossegament:

Font: Ajuntament de Manresa i Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Els **sectors dependents** són aquells que necessiten una elevada proporció de productes d'altres sectors per generar una unitat de producció. Es diu dels sectors dependents que tenen una elevada capacitat **d'arrossegament cap enrere**. Una forta demanda de la producció generada per empreses amb una forta capacitat d'arrossegament cap enrere afavoreix el creixement econòmic. Exemples habituals d'activitats dependents són les indústries càr-

nies, els comerços al detall, l'hoteleria, la restauració i les agències de viatge.

Els **sectors que provoquen dependència** són aquells que generen una elevada proporció de producció que resulta necessària per a que d'altres sectors puguin dur a terme la seva activitat. Els sectors que provoquen dependència tenen una elevada capacitat **d'arrossegament cap endavant**. Una producció reduïda d'aquest

sector genera estrenyiments en l'economia. Exemples típics d'activitats de les quals depenen molts sectors són la indústria química, la fabricació de productes de cautxú, la mediació financera i les activitats informàtiques.

Algunes activitats són **dependents i generen dependència** alhora. Es tracta de l'anomenat **sector clau** i uns exemples habituals són l'agricultura, la indústria alimentària, el tèxtil, el metall, la construcció i el comerç a l'engròs.

D'altres activitats no presenten una necessitat desproporcionada de la seva producció en d'altres sectors econòmics i tampoc requereixen un elevat nivell d'inputs d'altres sectors per al seu correcte desenvolupament. Es tracta d'una agrupació d'activitats econòmiques **sense capacitat d'arrossegament**; un parell d'exemples són la sanitat i l'educació.

L'estructura econòmica de Manresa contempla des del prisma de la capacitat d'arrossegament és molt similar a la de Catalunya i les diferències de participació no passen, en cap de les quatre agrupacions, de

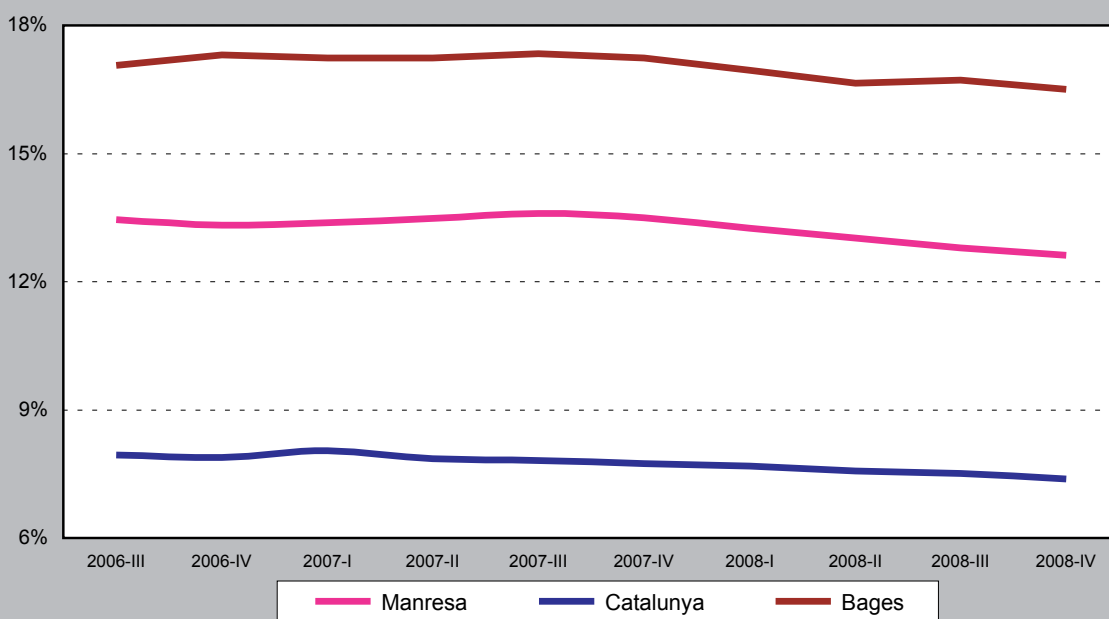
tres punts percentuals. L'11,9% de l'activitat econòmica de Manresa genera una capacitat d'arrossegament cap endavant (Catalunya, el 9,8%); el 24,6% cap enrere (Catalunya, el 26,1%); el 24,8% no genera arrossegament (Catalunya, el 23,2%); i el 38,7% de l'activitat econòmica de la ciutat genera arrossegament cap endavant i cap enrere alhora (Catalunya, 41,0%).

1.3. Risc de deslocalització

La informació flueix, les infraestructures pel transport de mercaderies es sofisticuen, les plataformes logístiques es tecnifiquen i les diferències de sous entre el món occidental i el món subdesenvolupat són substancials. Tenint en compte els aspectes mencionats i tenint en compte, a més, que l'economia es troba immersa dins un context de globalització, les bases per a deslocalitzar produccions estan establertes.

Els incentius per traslladar la producció des d'una economia occidental vers un país on

4. Risc de deslocalització

els costos laborals siguin menors depenen de multitud d'aspectes. El diferencial dels costos de personal entre l'indret on la indústria està establerta i l'indret on l'economia es trasllada han de poder satisfer la inversió necessària pel trasllat del centre productiu. Els productes que incorporen poca mà d'obra tenen menor risc de ser deslocalitzats que no pas els que suporten un elevat cost de personal. Els centres de producció d'articles econòmics de transportar (roba, tèxtil, cosmètics...) també són més susceptibles de ser traslladats a indrets on la mà d'obra resulta més econòmica. Els productes periples difícilment poden ser deslocalitzats. Si bé la deslocalització s'ha centrat, en una primera fase, en articles industrials; una segona fase de la deslocalització afecta el sector serveis. És exemple clar de deslocalització centres de trucades que fan funcions de màrketing o d'atenció al client.

Tenint en consideració tots els aspectes que es deriven del fenomen del trasllat de centres productius, Sala i Torres determinen que els sectors més susceptibles de ser deslocalitzats són els següents:

Indústries tèxtils (CNAE 17)
Indústries de la confecció i de la pelleteria (18)
Cuir, marroquineria i sabateria (19)

Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques (25)

Indústries de la construcció de maquinària i equips mecànics (29)

Fabricació de màquines d'oficina i equips informàtics (30)

Fabricació de maquinària, materials elèctrics (31)

Fabricació de materials electrònics (32)

Fabricació d'equips i instruments de precisió (33)

Fabricació de vehicles de motor (34)

Fabricació d'altres materials de transport (35)

D'acord amb aquest criteri, el 16,5% de la població assalariada bagenca du a terme la seva activitat professional a un sector amb un risc elevat de ser deslocalitzat; a Manresa, el 12,6%; i a Catalunya, el 7,4%. Val a dir que malgrat que aquests valors han registrat variacions mínimes durant els últims anys, a mida que les empreses es deslocalitzen, el valor de l'índex disminueix. A curt termini, la disminució de l'índex de deslocalització ve acompanyada, lògicament, d'una disminució del nombre d'assalariats i d'un increment de la taxa d'atur. És el cas del què succeirà a Manresa el dia que Pirelli deixi de fabricar pneumàtics al seu centre de producció de la capital del Bages, l'índex de deslocalització disminuirà, el nombre de treballadors assalariats disminuirà i l'atur augmentarà.

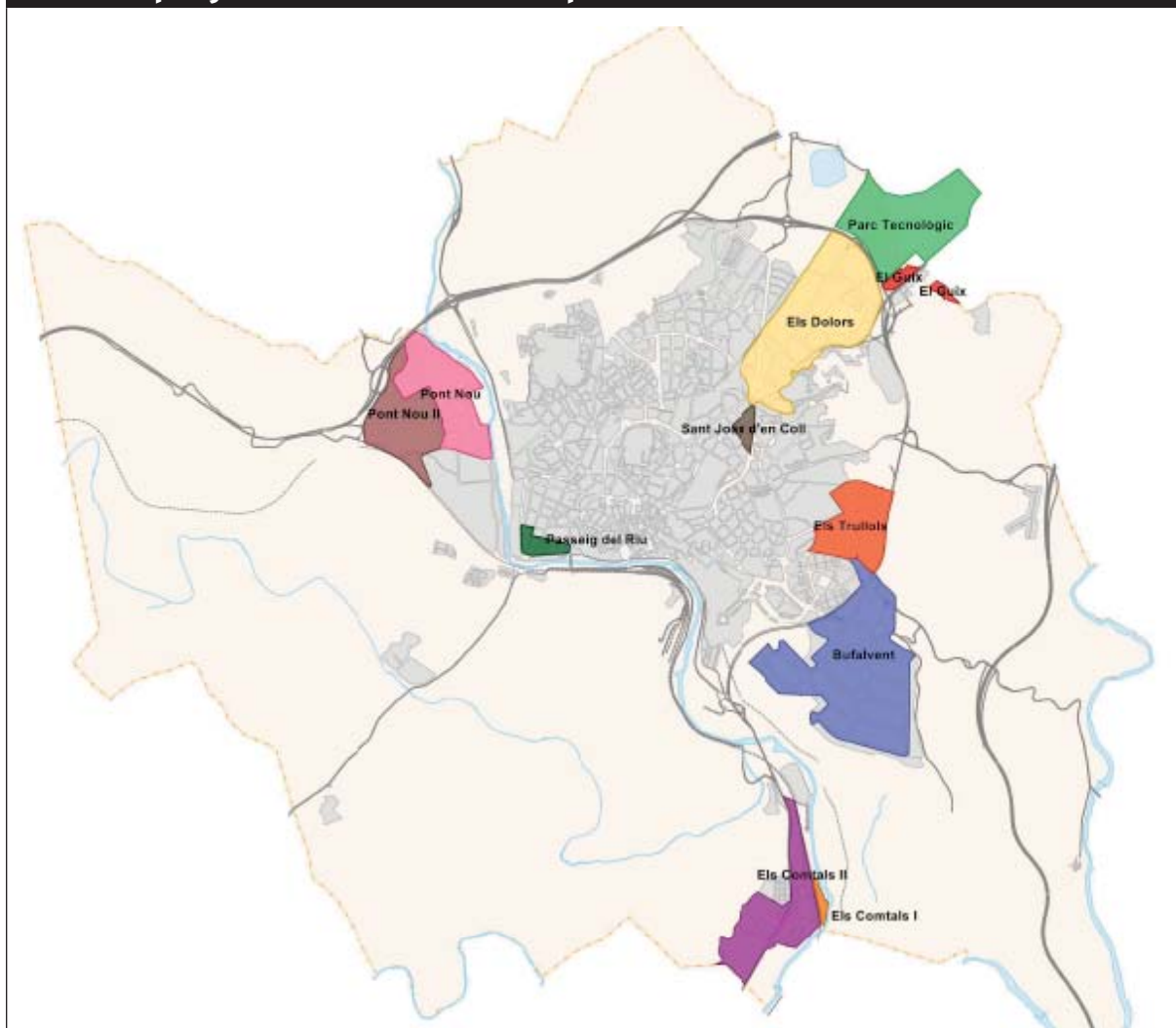
2. POLÍGONS D'ACTIVITAT ECONÒMICA

Al llarg del anys, les empreses s'han anat ubicant en zones aïllades dels centres urbans tradicionals, constituint els anomenats polígons industrials. A les activitats industrials inicials s'hi van anar incorporant noves empreses logístiques, comercials i de serveis en general. Per aquest motiu, el terme utilitzat actualment és polígons d'activitats econòmiques (PAE).

Des de l'any 2006, l'Ajuntament de Manresa ha estat treballant en l'actualització de les dades de les empreses ubicades als PAE i valorar les seves característiques principals, així com

detectar les mancances i problemàtiques existents. Per dur a terme aquesta tasca, s'ha realitzat un treball de camp amb visites als polígons d'activitats econòmiques manresans i, al mateix temps, s'han tingut en consideració les diverses fonts d'informació disponibles, com podrien ser les bases de dades de l'Ajuntament de Manresa, el Registre Mercantil i l'Institut Nacional de la Seguretat Social. A partir d'aquest treball s'ha elaborat un informe, disponible a la pàgina web de l'Ajuntament, que serveix com a punt de partida de valoració de l'evolució dels diferents PAE del municipi.

5. Plànol polígons d'activitats econòmiques

2.1. Treball de camp

Actualment, a Manresa hi ha nou polígons d'activitats econòmiques que concentren gran part de les empreses del municipi i en els quals coexisteixen pimes i importants firmes multinacionals. A curt termini, l'oferta de sòl industrial de la zona d'Els Comtals II s'ampliarà i es crearà un nou polígon d'activitat econòmica a la zona del Pont Nou II. El Parc Tecnològic de la Catalunya Central complementarà el potencial industrial, oferint serveis tecnològicament avançats, amb centres tecnològics i de recerca.

El sòl industrial disponible és de 2.778.024 metres quadrats, dels quals el 78,8% és privat i la resta és d'ús públic. Dins el sòl privat, Bufalvent és el PAE amb més extensió (32,3%), seguit d'Els Dolors (25,0%), Comtals II (14,5%), Pont Nou I (13,5%) i Els Trullols (10,3%). La resta de PAE tenen una superfície inferior a 40.000 metres quadrats, ocupant entre tots un 4,4% del sòl privat.

El 74,5% de les parcel·les ubicades dins els PAE estan edificades i la majoria d'elles tenen un ús industrial o de serveis. Algunes parcel·les del Pont Nou I, Sant Joan d'en Coll, Passeig del Riu i d'una part d'Els Dolors alternen edificacions destinades a habitatges familiars amb edificacions destinades a activitats econòmiques. Una parcel·la pot estar dividida en diferents naus independents entre elles, anomenats

locals. La majoria de les empreses ubicades en aquests locals són de lloguer (72,5%) i la resta són de propietat. En el 75,0% dels locals es desenvolupa alguna activitat econòmica, el 14% són magatzems i l'11% restant estan buits.

Existeix una gran diversitat d'empreses ubicades dins els PAE, ja sigui per la seva tipologia, sector o volum:

• **Tipologia de societats:** El total d'empreses ubicades dins els PAE és de 550, la majoria d'elles estan a Bufalvent (50%) i Els Dolors (22%). Considerades segons la seva tipologia, el 60% de les empreses són societats limitades i el 24% són societats anònimes.

• **Sector activitat:** El teixit empresarial ubicat dins els PAE està molt diversificat. El principal sector és el de les indústries metal·lúrgiques, que representa un 25,8% del total de les empreses, i el segon sector amb més pes és el del comerç (22,0%). L'activitat principal per cadascun dels nou polígons d'activitats econòmiques de Manresa és el que es detalla a continuació:

- Indústries metal·lúrgiques: Bufalvent, Comtals I, Comtals II i Pont Nou I.
- Comerç: Els Dolors, Els Trullols, Passeig del Riu i Sant Joan d'en Coll.
- Serveis financers, tècnics, assegurances i públic: El Guix.

6. Ordenació urbanística dels polígons industrials (m2)

Polígon	Sòl industrial privat	Sòl d'ús públic	Extensió total
Bufalvent	706.853	209.008	915.861
Comtals I	13.698	2.440	16.138
Comtals II	317.790	61.862	379.652
El Guix	19.310	17.006	36.316
Els Dolors	546.495	177.454	723.949
Els Trullols	226.420	52.421	278.841
Passeig del Riu	38.070	13.548	51.618
Pont Nou I	296.255	43.128	339.384
St. Joan d'en Coll	24.360	11.906	36.266
Total	2.189.251	588.773	2.778.024

Font: Ajuntament de Manresa

7. Magatzems i centres productius			
Polígon	Magatzems	Centres productius	Total
Bufalvent	28	246	274
Comtals I	6	9	15
Comtals II	0	7	7
El Guix	0	6	6
Els Dolors	10	113	123
Els Trullols	0	18	18
Passeig del Riu	2	28	30
Pont Nou I	5	53	58
St. Joan d'en Coll	0	19	19
Total	51	499	550

Font: Ajuntament de Manresa

• **Treballadors:** El total de treballadors dins els PAE és de 8.848 amb una mitjana de 17,2 treballadors per empresa. Les zones industrials que es troben per damunt d'aquesta mitjana són Comtals II, El Guix, Els Trullols i Pont Nou I. En canvi, a Comtals I, on hi ha més magatzems, la taxa és molt baixa. Si s'analitza la dimensió d'empreses per treballadors, el 41% de les empreses tenen menys de sis treballadors i el 43% d'empreses tenen entre sis i vint treballadors. Per tant el 83% d'empreses ubicades dins els PAE són micro-pimes i pimes, que donen ocupació al 56% dels treballadors. El 32% dels treballadors dels polígons d'activitats econòmiques de Manresa desenvolupen les seves tasques professionals a empreses de més de cent treballadors. De la classificació per forma jurídica de les empreses, no es desprèn cap diferència significativa entre l'ocupació que generen les societats anònimes (47%) i les societats limitades (46%).

• **Dins l'àmbit territorial** de les empreses ubicades dins els PAE, la majoria treballen dins el mercat català. A nivell estatal, el 23% de les empreses tenen alguna relació amb clients fora de Catalunya. A nivell internacional, només el 19% realitza alguna exportació a l'any, sent Bufalvent on es concentren la major part de les empreses expor-

tadores. La majoria dels països on s'opera estan bàsicament ubicats dins la UE, amb alguna operació esporàdica vers Amèrica llatina i EUA.

• **TIC i qualitat:** El 14% de les empreses situades als polígons d'activitats econòmiques de Manresa disposen del certificat ISO (9000 / 9001) i tan sols 26 empreses disposen del certificat mediambiental 14001. El 77% de les empreses disposen de correu electrònic i només el 55% disposen de web propi. Disposar de PAE de qualitat i cohesionats són una garantia pel desenvolupament econòmic municipal. El creixement qualitatiu i quantitatiu es veurà reforçat amb les noves zones industrials (Comtals II i Pont Nou II) juntament amb el Parc Tecnològic de la Catalunya Central.

2.2. Registre mercantil

La comptabilitat de les empreses ofereix informació de gran utilitat pel coneixement del teixit empresarial dels polígons d'activitats econòmiques. A partir d'aquesta font d'informació es dedueix el volum de negocis que generen els diferents PAE de Manresa i el perfil del teixit empresarial. S'ha analitzat la informació de 283 empreses:

8. Informació comptable

Polígon	Facturació	Resultat explotació	Personal	Vendes (M€) / Treballadors	Rtat explot. / Vendes
Bufalvent	399.715.368	13.891.251	2.228	179	3,5%
Comtals I	1.418.258	55.329	11	129	3,9%
Comtals II	43.365.486	1.063.749	171	254	2,5%
El Guix	140.567.818	31.035.365	1.172	120	22,1%
Els Dolors	355.125.845	22.167.110	1.564	227	6,2%
Els Trullols	15.664.000	-228.542	141	111	-1,5%
Passeig del Riu	70.811.017	2.361.044	349	203	3,3%
Pont Nou I	427.506.556	13.426.701	1.759	243	3,1%
St. Joan d'en Coll	45.023.113	3.299.072	152	296	7,3%
Total PAEs	1.499.197.461	87.071.079	7.547	199	5,8%

Font: Registre Mercantil

- El Pont Nou I concentra el 28% de tota la facturació dels PAE de Manresa. Dins aquest polígon, la fabricació de cautxú i matèries plàstiques és l'activitat amb més pes. Bufalvent és el segon polígon de Manresa en termes de facturació (27%) i Els Dolors és el tercer (24%).

- El 40% de les empreses dels polígons d'activitats econòmiques de Manresa generen un volum de negocis d'entre un milió i cinc milions d'euros.

- La rendibilitat acumulada de les vendes de les empreses del PAE de Manresa és del 5,8%, sent El Guix el que ofereix una rendibilitat més alta.

- Sant Joan d'en Coll és el polígon on les empreses generen un major volum de negocis per treballador i Els Trullols on el volum de negocis generat per treballador és menor.

- De les 250 empreses de més facturació del Bages, 86 són de Manresa; 49 d'aquestes 86 empreses estan ubicades dins els PAE. Amb aquesta dada es percep la importància que tenen els PAE com a motor dinamitzador econòmic del municipi: el 57% de les empreses més importants de Manresa estan ubicades dins els polígons d'activitats econòmiques, generant el 60,2% del total de la facturació de la ciutat i oferint ocupació al 49,3% dels treballadors del municipi.

- Segons la distribució del total de la facturació de Manresa, el sector serveis en genera el 53,5% i la indústria en genera el 36,3%. En els PAE, per contra, el sector secundari (53,9%) genera un volum de negocis ben superior al que genera el sector serveis (43,6%). Temps enrere, els PAE eren zones que concentraven la indústria més pesant del territori i, en l'actualitat, empreses del sector serveis s'han anat implantant en aquestes àrees.

3. INDÚSTRIA

El sector industrial de Manresa i el Bages ha experimentat l'any 2008 una evolució similar a la del conjunt de la indústria catalana. L'any 2007 va suposar el final d'un cicle expansiu, passant d'un creixement del 4,0% a finals del 2006 al 0,8% a finals del 2008. Com és habitual, el creixement del sector industrial del Bages en l'etapa alcista del cicle és quelcom inferior al de la mitjana catalana, de la mateixa manera que en períodes de recessió també es produeixen uns decreixements més suaus.

Les estimacions més recents de l'evolució de la conjuntura fan una previsió de destrucció pel conjunt de la indústria catalana entre el 2008 i 2010, del 13% de la producció, previsió que entenem també pot ser vàlida per la indústria del Bages. La crisi del sector industrial afecta d'una manera especial a Manresa i el Bages, degut a l'important pes que el sector té dins del conjunt de l'economia comarcal. Segons les últimes dades disponibles corresponents a l'any 2007, el sector industrial del Bages representava el 36% del conjunt de la economia, superior en 11'5 punts percentuals a la mitjana del conjunt de l'economia catalana (24,5 %).

L'estructura industrial del Bages segueix mantenint una situació molt estable en els darrers anys, amb un pes molt important dels sectors tradicionals. El sector més important és el metal·lúrgic i de maquinària (25,1% del PIB industrial), seguit del tèxtil (10,5% del PIB industrial) i el sector alimentari (10,2%). El conjunt d'aquests tres sectors representa el 45,8% del total del PIB industrial.

La crisi del sector ha tingut un impacte negatiu en la població ocupada, havent-se passat d'una població ocupada al sector industrial de 5.894 l'any 2005, a 5.196 l'any 2008, amb una reducció de 698 treballadors (-11,8%).

Una de les causes d'aquesta reducció d'empleats ha estat l'increment del nombre d'expedients de regulació d'ocupació (ERO). L'any 2008, 364 persones es van veure afectades per ERO, quan en els darrers cinc anys en cap cas la xifra superava les 50 persones.

Si analitzem el tamany i estructura de les empreses del sector, constatem que estem davant d'un predomini aclaparador de micro i petites

9. Estructura del PIB industrial per subsectors. Catalunya i Bages

Subsectors	Bages	Catalunya
Energia, aigua i extractives	8,6%	7,8%
Aliments, begudes i tabac	10,2%	10,1%
Tèxtil, cuir i calçat	10,5%	5,7%
Fusta i suro	1,1%	1,6%
Paper i arts gràfiques	5,1%	10,1%
Química	6,4%	15,4%
Cautxú i plàstic	8,2%	5,0%
Altres minerals no metàl·lics	5,6%	4,8%
Metal·lúrgia i productes metàl·lics	15,9%	12,0%
Maquinària i equipament mecànic	9,2%	7,0%
Equipament elèctric, electrònic i òptic	4,7%	7,3%
Material de transport	8,7%	8,7%
Indústries manufactureres diverses	5,9%	4,6%
Total	100%	100%

10. Evolució dels afiliats al sector industrial. Manresa

Sector	2005	2006	2007	2008
Minerals no metàl·lics ni energètics (14)	6	5	6	1
Indústria prod. Alimentaris i begudes (15)	464	504	424	388
Indústria tabac (16)	9	8	0	0
Indústria tèxtil (17)	615	780	679	641
Indústria confecció i pel·leteria (18)	128	107	144	109
Cuir, marroquineria, guarnicioneria (19)	18	14	0	0
Indústria fusta i suro, exc. Mobles (20)	131	119	109	99
Indústria paper (21)	0	0	0	0
Edicions i arts gràfiques (22)	371	347	290	268
Indústries químiques (24)	48	46	83	69
Cautxú i matèries plàstiques (25)	1.466	1.309	1.258	1.154
Ind. Altres prod. Minerals no metàl·lics (26)	216	205	199	180
Metal·lúrgia (27)	168	226	189	214
Prod. Metàl·lics, exc. Maquinària (28)	827	808	875	756
Cosntrucció maquinària i equips mec. (29)	631	616	757	551
Maquinària i materials elèctrics (31)	124	129	137	131
Mat. Electròn. Ràdio, TV i comunicació (32)	11	10	12	8
Instruments medicoquirúrgics i precisió (33)	14	24	31	30
Vehicles motor, remolcs i semiremolcs (34)	386	408	447	417
Altres materials transport (35)	0	0	0	0
Mobles, altres indústries manufactureres (36)	261	247	206	180
Total	5.894	5.912	5.846	5.196

Font: Generalitat de Catalunya a partir de dades de l'INSS

11. Persones afectades als expedients de regulació d'ocupació a Manresa

Concepte	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Manca productivitat	46	0	0	0	0	0	0	0
Fallida, suspensió pagament, deutes	0	0	0	0	0	0	0	0
Problemes tresoreria o finançament	0	0	0	0	0	0	0	0
Restricció demanda o consum	0	0	0	0	0	0	0	0
Força major	0	0	14	0	1	0	2	0
Reestructuració (no reconversió)	0	0	0	0	0	0	0	0
Aplicació mesures econòmiques	14	111	35	41	12	35	14	93
Tècniques i/o tecnològiques	11	0	0	0	0	0	0	0
Organitzatives	0	15	0	0	0	0	0	59
De producció	0	24	0	9	0	0	1	212
Total	71	150	49	50	13	35	17	364

Font: Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

empreses. Tanmateix de l'anàlisi de la taula de l'evolució del nombre d'empreses del sector, es pot observar una tendència a la disminució del nombre d'empreses: hem passat d'un total de 377 empreses censades l'any 2005, a 335 per l'any 2008 (reducció del 11,1%).

Si analitzem les dades financeres de les empreses, a partir dels comptes anuals tancats al 31 de desembre de 2006 dipositats al Registre Mercantil, constatem igualment el pes de la indústria localitzada a Manresa sobre el conjunt de l'activitat econòmica. La xifra de

vendes de les empreses localitzades a Manresa suposa el 39,8% de la xifra de vendes de les empreses del Bages. Centrant-nos en la ciutat de Manresa, la indústria suposa el 36,3% de la facturació total de les empreses del municipi.

La forta presència del sector industrial també es dona a l'anella de municipis limítrofes amb el terme municipal de Manresa (Sant Fruitós de Bages, Santpedor i Sant Joan de Vilatorrada), als quals coincideix la forta implantació industrial amb una major oferta de sòl industrial. Cal tenir present que, en contra d'una opinió generalitzada, dins del terme municipal de Manresa existeix encara una important oferta de sòl industrial, tant als polígons d'activitat econòmica (PAE) existents, com als de proper desenvolupament urbanístic (Pont Nou II, Els Comtals II). Dins del terme municipal de Manresa hi ha un total d'onze

12. Evolució anual del nombre d'empreses del sector industrial. Manresa

Sector	2005	2006	2007	2008
Minerals no metàl·lics ni energètics (14)	2	2	2	1
Indústria prod. Alimentaris i begudes (15)	37	35	35	36
Indústria tabac (16)	1	1	0	0
Indústria tèxtil (17)	41	41	35	34
Indústria confecció i pel·leteria (18)	15	13	16	13
Cuir, marroquineria, guarnicioneria (19)	2	1	0	0
Indústria fusta i suro, exc. Mobles (20)	29	23	19	15
Indústria paper (21)	0	0	0	0
Edicions i arts gràfiques (22)	31	27	26	27
Indústries químiques (24)	9	8	10	11
Cautxú i matèries plàstiques (25)	13	11	11	11
Ind. Altres prod. Minerals no metàl·lics (26)	9	9	10	7
Metal·lúrgia (27)	9	11	8	8
Prod. Metàl·lics, exc. Maquinària (28)	91	83	87	87
Cosntrucció maquinària i equips mec. (29)	38	39	41	35
Maquinària i materials elèctrics (31)	9	7	9	9
Mat. Electròn. Ràdio, TV i comunicació (32)	2	1	2	2
Instrumentes medicoquirúrgics i precisió (33)	4	5	5	5
Vehicles motor, remolcs i semiremolcs (34)	12	12	9	9
Altres materials transport (35)	0	0	0	0
Mobles, altres indústries manufactureres (36)	23	22	23	25
Total	377	351	348	335

Font: Generalitat de Catalunya a partir de dades de l'INSS

13. Informació comptable i llocs de treball assalariat per grans sectors a Manresa

Concepte	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Total
Vendes de l'exercici (milions d'euros)	13,0	902,9	241,9	1.331,8	2.489,7
% sobre el total de l'economia de Manresa	0,5%	36,3%	9,7%	53,5%	100,0%
Resultat de l'exercici (milions d'euros)	1,0	41,7	19,0	112,3	173,9
% sobre el total de l'economia de Manresa	0,6%	24,0%	10,9%	64,6%	100,0%
Llocs de treball assalariat	18	5.382	2.185	16.523	24.108
% llocs de treball assalariat sobre el total	0,1%	22,3%	9,1%	68,5%	100,0%

Font: Registre Mercantil i INSS

14. Rànquing d'empreses per facturació. Bages

Empresa	Facturació (*)	%
PIRELLI NEUMÁTICOS, S.A.	309,5	4,9%
DENSO BARCELONA SA	246,5	3,9%
IBERPOTASH S.A.	133,0	2,1%
JOYERIA TOUS SA	125,4	2,0%
AUSA CENTER S.L.	118,3	1,9%
METALBAGES SA	104,0	1,7%
MATADERO FRIGORIFICO AVINYÓ SA	100,0	1,6%
MATADERO FRIGORIFICO DEL CARDONER SA	77,8	1,2%
HAYES LEMMERZ MANRESA SL	73,6	1,2%
ESTAMPACIONES MARTINEZ SA	72,0	1,2%
Total	6.257,1	100,0%

Font: Registre Mercantil

(*) Dades en milions d'euros

PAE, dels quals nou estan completament desenvolupats i els altres dos es troben en fase d'execució i urbanització. L'extensió total de tots els PAE és de quasi 3.500.000 m², amb un 20% de sòl vacant disponible per a noves localitzacions.

Cal assenyalar que, com a complement i factor clau pel desenvolupament del sector industrial, Manresa ha fet una aposta important pel clúster de serveis avançats a les empreses (knowledge intensive business services – KIBS), i per les activitats de R+D+i, les quals disposaran d'un excel·lent marc pel seu desenvolupament al futur Parc Tecnològic Central.

Si analitzem les principals empreses de la comarca, observem que nou de les deu principals empreses en xifra de facturació (dades 2006) corresponen al sector industrial, amb empreses que estan entre les més importants a Catalunya dins dels subsectors del cautxú, mineria, alimentació i metal·lúrgia.

3.1. El sector metal·lúrgic

El metal·lúrgic és el subsector industrial més important de Manresa, i abasta una gama variada de produccions, com la fabricació de productes metàl·lics, la fabricació de maquinària i de com-

ponents per a l'automoció, i de màquina-eina. Constitueix un autèntic clúster industrial, amb diferent tipologia d'empreses: Des d'empreses grans amb producte propi i xarxes comercials per a l'exportació, passant per empreses petites i mitjanes, amb una estructura comercial més feble, treballant en molts casos en la producció de components per a altres empreses.

Després d'un llarg període expansiu de més de deu anys, el sector va experimentar l'any 2008 una important disminució de la producció i activitat, motivada en part per la forta crisi del sector de l'automoció, del que les nostres empreses en tenen una forta dependència.

La caiguda del sector exterior, fonamentalment motivada per la crisi de la economia alemanya, i la frenada de la demanda d'equips i béns d'inversió, han motivat la caiguda general de l'activitat.

Les últimes dades del Registre Mercantil, disponibles per a explotació estadística, corresponents a l'exercici tancat al 31 de desembre de 2006, reflecteixen encara una evolució positiva de les diferents variables econòmiques. Així, la xifra consolidada de vendes del sector per l'exercici 2006 va experimentar un increment del 8,1% respecte l'exercici anterior, incrementant-se també el nombre d'empleats en un 6,1%, i els beneficis d'explotació en el 46,3%.

15. Informació comptable. Indústria del metall. Bages

Concepte	2004	2005	2006
Empreses	163	175	181
Empleats	3.203	3.163	3.357
Facturació	426.993.097	465.684.236	503.609.025
Resultat explotació	9.119.002	12.491.192	18.277.863

Font: Registre Mercantil

16. Facturació principals empreses. Indústria del metall

Empresa	Facturació 2006
ESTAMPACIONES MARTINEZ SA	72.036.287
MB ABRERA S.A.	71.393.985
FUNDERIA CONDALS SA	37.584.517
L'OLIVA TORRAS SA	17.670.285
VILARDELL PURTI SA	15.845.929

Font: Registre Mercantil

3.2. El sector tèxtil

Malgrat les reiterades crisis que el sector ha experimentat en els darrers anys, segueix ocupant un nombre important de treballadors (750 a Manresa, a finals del 2008). El tèxtil a Manresa ciutat és un sector molt especialitzat i es concentra bàsicament en dues activitats fonamentals: La cinteria i la producció de teixits sanitaris. En general, les empreses d'aquest sector tenen un alt nivell de tecnificació i especialització, i coexis-

teixen petites empreses amb un grup d'empreses importants, amb producte propi d'alt valor afegit i que han sabut adaptar-se i competir amb èxit en els mercats internacionals. Tanmateix, la situació general de crisi i la forta competència procedent de l'exterior (especialment de països emergents com la Xina o la Índia) ha tingut un impacte molt negatiu en el sector.

Si analitzem els estats financers agregats de les empreses corresponents a l'exercici 2006, la

17. Informació comptable. Indústria tèxtil. Bages

Concepte	2004	2005	2006
Empreses	103	114	115
Empleats	2.638	2.520	2.484
Facturació	314.188.885	292.600.840	297.188.187
Resultat explotació	5.873.156	3.471.928	-2.286.683

Font: Registre Mercantil

18. Facturació principals empreses. Indústria tèxtil

Empresa	Facturació 2006
SAULEDA SA	27.782.420
INDUSTRIAS PONSA SA	21.971.694
TEXTIL PLANAS OLIVERAS SA	20.495.625
ALGODONES DEL BAGES SA	17.601.837
OWENS CORNING FIBERGLAS ESPANA SL	17.556.164

Font: Registre Mercantil

xifra total de vendes va ser de 297,1 milions d'euros, que suposa un lleuger increment respecte l'any 2005. El nombre d'empleats del sector va experimentar una reducció de l'1,4%, i els resultats presentaven unes pèrdues de 2,2 milions d'euros.

3.3. La indústria alimentària

Amb una presència discreta a Manresa, la indústria alimentària representava pel conjunt del

Bages el 10,2 % del VAB industrial. La reducció generalitzada de la demanda efectiva també ha incidit molt negativament en el sector, amb una disminució significativa de la producció. Aquesta reducció de l'activitat es reflecteix en una disminució de les persones ocupades, que a finals del 2008 era de 388 empleats, que suposa una reducció del 8,5% respecte l'exercici anterior. De l'anàlisi dels comptes anuals de l'exercici 2006 en resulta una evolució positiva de les dades de facturació, resultats i nombre d'empleats.

19. Informació comptable. Indústria alimentària. Bages

Concepte	2004	2005	2006
Empreses	71	76	78
Empleats	2.155	2.502	2.406
Facturació	366.166.730	422.857.782	448.033.272
Resultat explotació	3.521.874	4.104.047	4.436.962

Font: Registre Mercantil

20. Facturació principals empreses. Indústria alimentària

Empresa	Facturació 2006
MATADERO FRIGORIFICO AVINYO SA	100.005.141
FREIGEL FOODSOLUTIONS S.A.	48.511.618
EUROCAO ALIMENTACION S.L.	14.001.388
ESCORNADOR COMARCAL DEL MOIANES SA	13.128.998
BODEGAS ROQUETA SA	11.843.863

Font: Registre Mercantil

4. HABITATGE I CONSTRUCCIÓ

4.1. Context

El sector de la construcció acostuma a ser un fidel reflex de la trajectòria de la conjuntura. No en va, la construcció ha estat un dels principals motors de l'economia durant aquests últims anys. No fa gaire, es parlava d'un preu de l'habitatge que augmentava sense fre i estrany era el debat polític en el qual no es tractava la problemàtica del difícil accés a un habitatge digne. La demanda d'habitatges creixia a un ritme tan vertiginós que ni tan sols els exagerats volums d'oferta posats en el mercat immobiliari saciaven la demanda existent. En aquest context, el preu de l'habitatge tan sols feia que augmentar.

A finals de l'any 2007, s'entra en recessió econòmica, el sector disminueix la seva activitat, el preu dels habitatges baixa i, en l'actualitat, una de les grans preocupacions és l'elevat nivell d'endeutament amb el qual moltes economies familiars han entrat en aquesta etapa de crisi. Què ha succeït, doncs, durant els últims deu anys? Des del canvi de segle fins l'any 2007, gairebé tots els factors que repercuteixen en el mercat immobiliari concorren en afegir més pressió a la demanda:

- L'estructura demogràfica ha afegit pressió a la demanda d'habitatges, ja que la generació del baby boom ha assolit, en aquests anys, l'edat d'emancipació.
- La disminució del nombre de residents per llar i l'increment de llars monoparentals ha generat un increment addicional de la necessitat d'habitatges.
- Importants contingents de població immigrant han arribat a Catalunya al llarg dels últims anys, i aquests col·lectius, òbviament, han afegit pressió a la demanda del mercat immobiliari.
- Els baixos tipus d'interès i la predisposició per part de les entitats bancàries a incrementar el termini de reintegrament dels préstecs hipotecaris han afavorit que moltes famílies

s'endeutessin per adquirir o bé un habitatge nou o bé un de millor.

- El continu increment dels preus dels habitatges ha fet que els inversors identifiquessin en el mercat immobiliari rendibilitats impossibles de ser assolides en el mercat de valors.

L'únic factor que ha jugat en contra de la demanda d'habitatges al llarg dels últims anys ha estat el preu. La crisi, però, deixa al sector de la construcció en un escenari ben diferent. La forta demanda d'habitatges ha quedat enrere ja que cadascun dels aspectes que en el passat aportaven pressió a la demanda del mercat immobiliari s'ha capgirat:

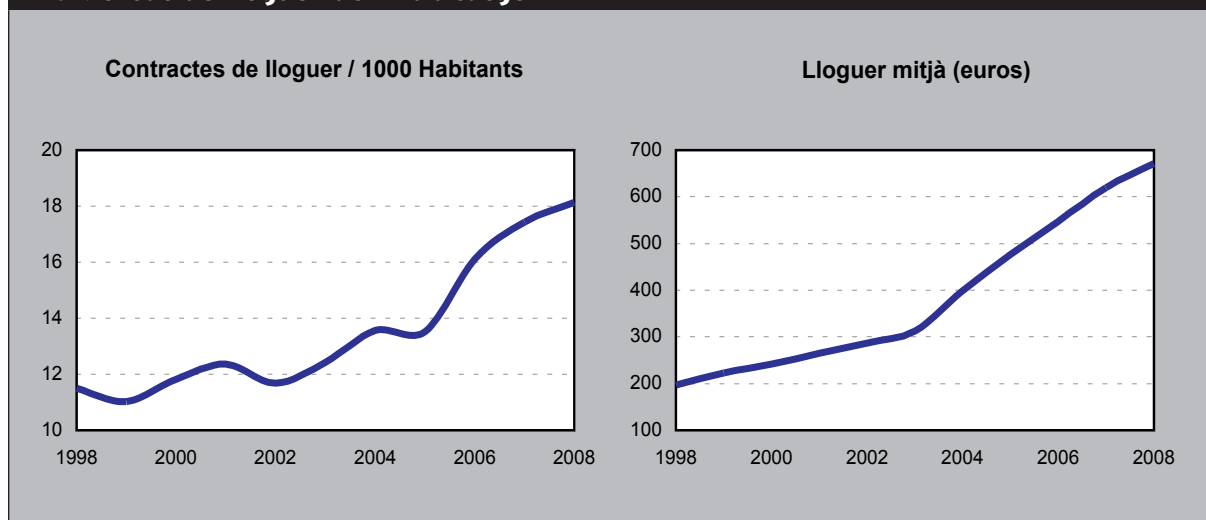
- La generació del baby boom ja està totalment emancipada i, consegüentment, no té necessitat d'adquirir un nou habitatge.
- En època de recessió econòmica, els fluxos de població immigrant són més reduïts i, en un mercat laboral que ofereix una minsa oferta de treball, alguns immigrants opten, inclús, per tornar al seu país d'origen.
- Les entitats bancàries restringeixen el crèdit i la facilitat amb la qual abans s'obtenia finançament per un habitatge ha passat a ser història.
- Com que el preu de l'habitatge tendeix a disminuir, els inversors que cercaven rendibilitats en la compra – venda d'immobles destinen el seu capital a d'altres alternatives.

4.2. Mercat de l'habitatge

4.2.1. Mercat de lloguer

Segons dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya, s'han registrat 1.391 contractes de lloguer a Manresa al llarg de l'any 2008 i el preu mitjà contractual ha estat de 670,81 euros. Tant

21. Mercat de lloguer de l'habitatge

Font: Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya

el nombre de contractes registrats a Manresa com l'import pagat pels lloguers s'incrementa any rera any i, malgrat la crisi immobiliària, el lloguer es consolida com una alternativa amb bona acceptació.

A Manresa s'han registrat al llarg del 2008 un 5,5% més contractes dels que es van registrar l'any anterior i un 42,2% més dels que es van registrar l'any 2005. Els 1.391 contractes de lloguer que s'han registrat al llarg de l'any 2008 impliquen haver registrat 18,1 contractes de lloguer per cada mil habitants. Posant el nombre de contractes de lloguer en relació amb el número d'habitants es pot fer una comparativa amb altres municipis de Catalunya. En aquest sentit, Manresa és la segona ciutat catalana de més de 50.000 habitants que registra un major nivell de lloguers d'habitatge per càpita; la primera és Reus amb 20,0 contractes de lloguer per cada mil habitants.

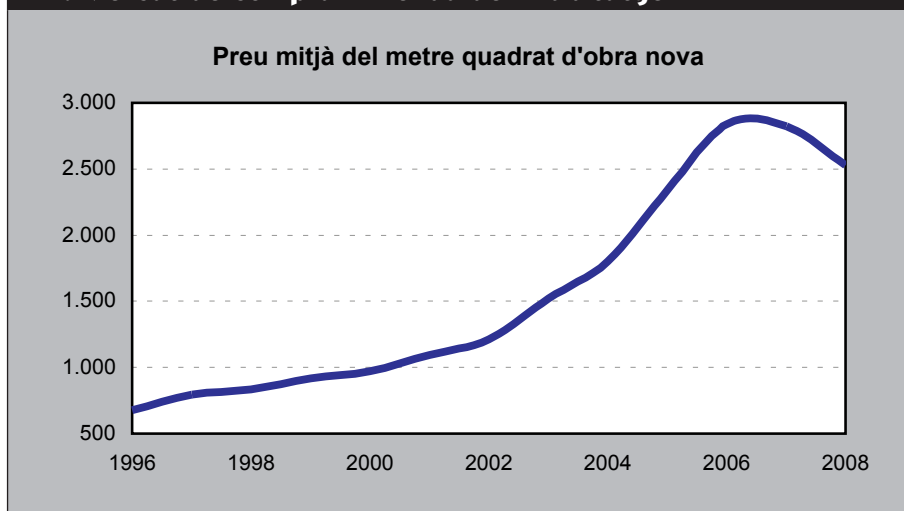
4.2.2. Mercat de compra - venda

El preu mitjà del metre quadrat d'obra nova d'habitatge de Manresa és, a finals de l'any 2008, de 2.530 euros; un import inferior al registrat a d'altres ciutats catalanes, especialment de l'àrea metropolitana de Barcelona,

i inferior també al registrat a la pròpia ciutat en anys anteriors. De les 23 ciutats de Catalunya de més de 50.000 habitants, tan sols resulta més econòmic el preu del metre quadrat d'obra nova d'habitatge a Lleida (2.475 euros) i a Reus (2.331 euros).

La crisi del sector immobiliari ha fet que el preu de l'habitatge hagi disminuït al nivell de tres anys enrere. La demanda d'habitatges disminueix des de l'any 2007, l'oferta s'està adaptant al nou escenari i multitud d'agències immobiliàries han tancat portes. Mentre que la demanda és feble, l'estoc d'habitatges que els promotors tenen per vendre és elevat. Així doncs, l'evolució que pugui registrar el preu de l'habitatge en el futur, si bé és incerta, s'intueix inferior o similar a la inflació.

Obtenir un habitatge nou en propietat, de totes formes, no està a l'abast de qualsevol família i menys en l'etapa actual de crisi. Un pis de 65 metres quadrats costa 160.000 euros i, aplicant el tipus d'interès que en l'actualitat estan aplicant les entitats financeres, suposa una quota d'entorn 800 euros per mes, sempre i quan alguna entitat financera accedeixi a facilitar el crèdit hipotecari. Es tracta d'una despesa mensual que moltes economies familiars no poden assumir.

22. Mercat de compra - venda de l'habitatge

Font: Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya

4.3. Activitat constructora

Al llarg dels últims anys, una de les principals problemàtiques de la població ha estat l'accés a l'habitatge. El seu preu i la seva evolució a l'alça dificultaven l'accés de la població a un habitatge digne i l'Administració, amb dificultats per frenar uns preus en continu augment però, al mateix temps, sensibilitzada per conèixer amb precisió la magnitud del problema, va posar a disposició de la ciutadania una política de transparència d'informació. Així doncs, en l'actualitat, multitud de fonts d'informació permeten fer un seguiment de l'activitat constructora: El cadastre gestionat pel Ministerio de Economía y Hacienda, la base de dades de llicències d'obres gestionada per l'Ajuntament, els comptes anuals de les empreses presentats al Registre Mercantil, els ocupats que cotitzen a la Seguretat Social, els projectes d'habitatges iniciats i acabats visats pel Col·legi d'Aparelladors i pel Col·legi d'Arquitectes. Les dades disponibles són, doncs, moltes i cadascuna d'elles manté la seva idiosincràsia. Entrar a considerar els matisos metodològics de cadascuna d'aquestes bases de dades esdevindria un enrevessat exercici; però a nivell d'informació, totes les sèries de dades considerades condueixen a conclusions idèntiques: La gran activitat constructora dels

últims anys s'ha moderat en l'any 2007 i s'ha frenat en l'any 2008.

Mentre que en els anys 2005 i 2006 es van finalitzar entorn 1.000 habitatges per any, aquest volum d'habitatges finalitzats s'ha reduït en un 25% en l'any 2008. Es tracta d'uns habitatges més econòmics als construïts un parell d'anys enrere i que trigaran més temps en ser venuts que no pas els de promocions d'anys anteriors. El volum d'habitatges finalitzats recull l'activitat del sector amb un cert decalatge; habitatges iniciats un any enrere, a l'inici de la crisi econòmica (i crisi del sector), s'han finalitzat al llarg de l'any 2008. L'indicador, per contra, dels habitatges iniciats no ofereix cap decalatge i reflecteix de manera fidedigna la conjuntura del sector. Mentre que entre els anys 2002 i 2007 s'iniciaven a Manresa una mitjana de més de 1.000 habitatges per any, al llarg de l'any 2008 tan sols s'han iniciat 260.

El sector necessita, per superar la crisi, incrementar l'activitat en feines alternatives com pot ser l'obra pública. Val a dir, en aquest sentit, que el fons estatal d'inversió local amb el qual el govern pretén disminuir la destrucció de l'ocupació, ajuda a evitar el tancament d'empreses. Si bé la mesura és conjuntural i

23. Habitatges iniciats i acabats segons tipologia edificatòria i superfície

Tipologia edificatòria	Any 2002		Any 2004		Any 2006		Any 2008	
	Iniciats	Acabats	Iniciats	Acabats	Iniciats	Acabats	Iniciats	Acabats
Unifamiliars	9	82	41	109	8	44	3	22
0 a 50 m ²					0	0	0	0
De 51 a 75 m ²		9			0	0	0	0
De 76 a 100 m ²	2	6		21	0	1	0	1
De 101 a 125 m ²			4	21	1	2	1	0
De 126 a 150 m ²		21	1		1	0	0	1
+ de 150 m ²	7	46	36	67	6	41	2	20
Plurifamiliars en bloc	508	513	1.207	545	1.769	960	257	728
0 a 50 m ²					6	15	0	0
De 51 a 75 m ²	10	16	80		309	185	69	141
De 76 a 100 m ²	6	56	427	16	634	290	134	355
De 101 a 125 m ²	87	137	102	28	470	204	44	72
De 126 a 150 m ²	193	91	124	96	230	65	0	107
+ de 150 m ²	212	213	474	405	120	201	10	53
Total	517	595	1.248	654	1.777	1.004	260	750
0 a 50 m ²	0	0	0	0	6	15	0	0
De 51 a 75 m ²	10	25	80	0	309	185	69	141
De 76 a 100 m ²	8	62	427	37	634	291	134	356
De 101 a 125 m ²	87	137	106	49	471	206	45	72
De 126 a 150 m ²	193	112	125	96	231	65	0	108
+ de 150 m ²	219	259	510	472	126	242	12	73

Font: Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya

no podrà mantenir continuïtat en el futur, ajudarà, sense dubte, a fer que la reconversió en la qual està immers el sector sigui més gradual.

Com que no es disposa d'informació de la comptabilitat de totes les empreses de l'exercici 2007, no es pot consultar el compte de resultat i el balanç consolidat de les empreses del sector per exercicis posteriors al 2006. No obstant això, un aspecte s'extreu de la comptabilitat consolidada de les empreses de la construcció: La rendibilitat del sector és espectacular, la construcció convertia en benefici després d'impostos el 5% de les vendes i la rendibilitat dels fons propis ha estat del 20% l'any 2004, del 13% l'any 2005 i del 16% l'any 2006. L'etapa de rendibilitats espectaculars arriba a la seva fi i el sector, per aconseguir rendibilitats positives, haurà d'oferir a la seva clientela productes amb una certa diferenciació i amb un plus de valor afegit. No cal oblidar, però, l'elevada

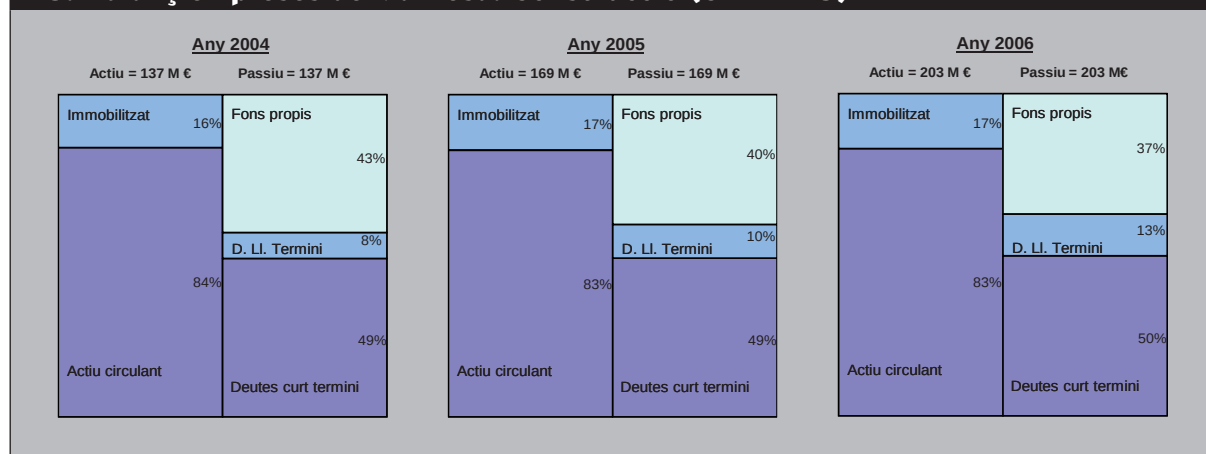
capacitat que la construcció té per arrossegar l'economia. Una bona marxa del sector implica una demanda elevada de productes del qual la construcció en depèn (fusteries, ceràmica o plantes de ciment) i, al mateix temps, suposa generar activitat en sectors dependents com poden ser les entitats financeres o les agències immobiliàries. Tenint en compte que el 9,7% de la facturació que generen les empreses de Manresa procedeix de la construcció, l'impacte d'una reducció de l'activitat del sector suposa la reconversió o, si més no, la disminució de l'activitat de multitud de subsectors que graviten entorn l'òrbita de la construcció.

La base de dades de la Seguretat Social ofereix informació actual del sector. La informació que s'extreu d'aquest organisme fa referència a assalariats i treballadors per compte propi. Mentre que el nombre de treballadors al sector de la construcció ha anat creixent de forma cons-

24. Compte de resultats empreses de Manresa. Construcció (CNAE 45)

Concepte	Any 2004		Any 2005		Any 2006	
Vendes	192.224.742	} 100%	214.284.270	} 100%	241.925.002	} 100%
Altres ingressos d'explotació	3.760.568		2.377.416		4.111.484	
Resultat d'explotació	12.502.029	6,4%	13.913.755	6,4%	18.954.517	7,7%
Resultat de l'exercici	9.825.760	5,0%	8.676.005	4,0%	12.257.262	5,0%

Font: Registre Mercantil

25. Balanç empreses de Manresa. Construcció (CNAE 45)

Font: Registre Mercantil

26. Ocupació del sector de la construcció

Trimestre	Assalariats	Autònoms	Total
I - 2004	1.908		1.908
II - 2004	1.944		1.944
III - 2004	1.873		1.873
IV - 2004	1.875	778	2.653
I - 2005	1.938	790	2.728
II - 2005	2.072	782	2.854
III - 2005	2.205	791	2.996
IV - 2005	2.174	803	2.977
I - 2006	2.390	808	3.198
II - 2006	2.432	827	3.259
III - 2006	2.400	829	3.229
IV - 2006	2.397	837	3.234
I - 2007	2.494	876	3.370
II - 2007	2.421	902	3.323
III - 2007	2.418	928	3.346
IV - 2007	2.375	922	3.297
I - 2008	2.445	879	3.324
II - 2008	2.435	854	3.289
III - 2008	2.250	818	3.068
IV - 2008	2.025	792	2.817

Font: Institut Nacional de la Seguretat Social

tant des del canvi de segle fins a finals de l'any 2006; a partir de l'any 2007 es dona un canvi de tendència i el sector, en comptes de generar ocupació, en destrueix. Així doncs, el nombre de treballadors assalariats del sector disminueix un 15,5% en els últims dos anys i el nombre de treballadors autònoms ho fa en un 5,4%. No es disposa de dades de la facturació dels treballadors autònoms, però segons veus del propi sector, el volum de negocis que genera aquest col·lectiu disminueix. Els analistes econòmics, al parlar de la crisi, coincideixen a incidir en que per superar-la caldrà reconvertir el sector de la construcció. Bona part d'aquesta reconversió ja ha estat feta; l'ocupació (assalariats i autònoms) ha disminuït un 12,9% en els últims dos anys.

4.4. Antiquitat dels edificis

La darrera informació disponible del cadastre d'habitatges de Manresa és del 31 de desembre de 2006. Malgrat la manca de frescor de les dades del cadastre, la informació que conté es

manté vigent. En números rodons, a Manresa hi ha 36.000 habitatges, 12.000 són d'abans del 1960, 12.000 van ser construïts entre els anys 60 i 70 i 12.000 pertanyen a edificacions alçades a partir de 1980. La mateixa distribució a terços dels habitatges de la ciutat segons l'any de construcció tan sols es registra a Mion – Puigberenguer – Miralpeix, Escodines, Passeig i rodalies i Poble Nou.

Sis barris de la ciutat concentren la major part de l'antiguitat dels seus habitatges en un sol dels tres períodes considerats. Gairebé tots els habitatges de Cal Gravat van ser construïts a partir dels anys 80 i tots els de Pare Ignasi Puig són dels anys 60 i 70. El 71,0% dels habitatges de Sant Pau i el 80,4% dels habitatges del Barri Antic són d'abans dels anys 60. El 80,5% dels habitatges dels edificis de la Font dels Capellans i el 61,5% dels de la Balconada van ser construïts entre els anys 60 i 70.

Quatre barris tenen una part important dels seus habitatges construïts abans dels anys 60.

27. Habitatges a 31 de desembre de 2006 segons any de construcció

Barri	< s. XX	1900-39	1940-59	1960-79	1980-99	2000-03	2004-06	Total
Guix - Pujada Roja	29	65	65	109	0	2	1	271
Suanya-Comtals-Sta. Caterina	6	47	223	120	11	1	8	416
Mion-Puigberenguer-Miralpeix	12	169	642	663	310	130	226	2.152
Sant Pau	17	13	134	39	7	19	2	231
Valldaura	248	507	534	527	549	338	36	2.739
Viladordis	38	57	56	51	15	57	119	393
Barri Antic	1.851	471	145	186	278	99	40	3.070
Passeig i Rodalies	331	666	195	1.248	682	224	120	3.466
Vic - Remei	668	374	346	842	581	112	133	3.056
Plaça Catalunya - Bda. Saldes	33	157	245	1.784	870	166	89	3.344
Poble Nou	42	261	324	1.104	807	266	60	2.864
Carretera de Santpedor	33	192	384	1.609	1.478	849	747	5.292
Sagrada Família	2	30	349	1.811	523	294	154	3.163
Font dels Capellans	6	17	72	923	70	37	21	1.146
Escodines	526	175	92	789	349	451	49	2.431
Balconada	0	0	0	496	310	0	0	806
Pare Ignasi Puig	0	0	0	481	0	0	0	481
Cal Gravat	0	0	0	1	568	4	2	575
Total	3.842	3.201	3.806	12.783	7.408	3.049	1.807	35.896

Font: Ajuntament de Manresa

Es tracta de Vic – Remei (el 45,4% dels habitatges d'aquest barri van ser construïts abans dels anys 60), Valldaura (47,1%), Guix – Pujada Roja (58,7%) i Suanya – Comtals – Santa Caterina (66,3%). La major part dels habitatges de Plaça Catalunya – Barriada Saldes i Sagrada Família van ser construïts en els anys 60 – 70 i una part important dels habitatges de Viladordis (48,6%) i de Carretera de Santpedor (58,1%) van ser construïts a partir dels anys 80.

S'ha de tenir en compte que mentre que a Manresa al llarg dels últims anys s'han enderrocats molts edificis vells per construir-ne de nous i s'han alçat multitud de noves construccions en solars, les reformes també han tingut una important presència. Mitjançant les rehabilitacions, molts habitatges de condicions precàries han pogut ser restaurats i posats en el mercat immobiliari. Aquest fet ha afavorit, sobretot, als barris més vells de la ciutat com són les Escodines i el Barri Antic.

5. COMERÇ

5.1. Evolució general del sector

L'evolució general del comerç minorista i la marxa dels negocis ha estat dolenta i amb un clar empitjorament dels indicadors d'activitat respecte l'exercici anterior. Aquesta tendència ha anat a remolc d'un consum familiar en fase de contenció, afectat per l'evolució desfavorable de l'ocupació, l'elevat nivell d'endeutament familiar i el deteriorament de la renda disponible de les llars catalanes.

Aquesta tendència ha estat més accentuada a les empreses de dimensió més petita, donat l'enduriment de les condicions de competència, en alguns sectors, fins i tot, guerra de preus, i la consegüent reducció dels marges comercials. Observant les diferents enquestes i indicadors de clima comercial (Cambra de Comerç de Barcelona, Institut d'Estadística de Catalunya, INE), les empreses han manifestat una caiguda dels resultats ja des del tercer trimestre de 2007, amb símptomes fins i tot anteriors als del sector de l'habitatge, i des d'aleshores s'ha accentuat la caiguda ininterrompudament. En aquest sentit, segons dades de l'INE, les grans cadenes són l'únic format de distribució que va augmentar les seves vendes l'any 2008.

Al llarg de l'exercici 2008 l'Índex general del comerç al detall que elabora l'INE mostra que les vendes van decreixer el 2008 en un 5,6% respecte l'any anterior, en termes reals (una vegada descomptat l'efecte de la inflació). Els

productes d'alimentació cauen un 2,5% i els no alimentaris un 7,6%. Si es fa el desglossament d'aquests últims per tipus de producte, es mostren uns decreixements del 4,0% en equipament personal; del 12,8% en equipament de la llar; i del 4,7% en altres béns.

5.2. Oferta comercial

Segons dades de l'Anuari Econòmic d'Espanya, publicació que elabora el Servei d'Estudis de "la Caixa" des de 1997, a la ciutat en el període 2000-2008 hi ha hagut un augment del 5,1% en el nombre total d'establiments detallistes.

La superfície comercial ha augmentat en més del 18,9%, sent el comerç d'alimentació el que experimenta un creixement de superfície major. Aquestes dades corresponen al còmput del total del període 2000-2008, que en el seu conjunt ha estat expansiu al sector, com a resultat de l'evolució demogràfica i el dinamisme del consum. No obstant, les dades del darrer any ja denoten l'estancament quant a la dimensió del sector, en superfície i unitats de venda. La dimensió mitjana per establiment és actualment de 124,47 m².

L'exercici 2008 es tanca amb un total de 69 noves llicències per a activitats comercials, el que marca un punt d'inflexió respecte la tendència creixent dels darrers anys. Per primera vegada, en els exercicis 2007 i 2008 el ritme

28. Índexs de comerç al detall

Concepte	2006	2007	2008
Evolució vendes			
Catalunya	1,4	-4,0	-6,2
Espanya	3,1	-1,9	-5,6
Evolució ocupació			
Catalunya	-0,8	1,5	-2,2
Espanya	1,2	1,8	-2,7

Font: Institut Nacional d'Estadística
Índex deflactat. Evolució en % sobre any anterior.

Base 2005 = 100

29. Dotació comercial de Manresa			
Concepte	2000	2008	Perc.
Total activitats comercials	2.059	2.099	1,9%
Activitats majoristes	330	281	-14,8%
Activitats detallistes	1.729	1.818	5,1%
Activitats comercials detallistes			
<i>En nombre d'establiments</i>	1.729	1.818	5,1%
Alimentació	599	599	0,0%
No alimentació	1.060	1.142	7,7%
Comerç mixt	70	77	10,0%
<i>En superfície ocupada (m2)</i>	190.298	226.301	18,9%
Alimentació	33.204	40.426	21,8%
No alimentació	128.995	153.062	18,7%
Comerç mixt	28.099	32.813	16,8%

Font: Anuari Econòmic 'La Caixa'

30. Obertura nous establiments comercials	
Any	Llicències
2002	73
2003	76
2004	77
2005	78
2006	78
2007	71
2008	68

Font: Ajuntament de Manresa

d'obertures disminueix, el qual s'accentuarà encara més l'any 2009, ja que en tot el primer semestre es registren tan sols 25 noves llicències.

5.3. Ocupació

El nombre de treballadors per compte aliè registrats en el sector comercial de la ciutat és de 4.385 persones. Si hi comptem també els treballadors autònoms, la xifra assoleix els 5.639 ocupats. Les dades d'ocupació en aquest sector denoten el canvi de tendència experimentat l'any 2008, exercici en que s'ha destruït ocupació i es trenca l'evolució positiva dels cinc anys anteriors. El nombre mig d'empleats per empresa és actualment de 6,2.

En el total del Bages el nombre d'assalariats al comerç supera lleugerament les 10.000 persones a finals de 2008, un 9% menys que l'any anterior, i que ens retorna als registres de l'any 2004. En el conjunt comarcal el comerç actualment representa el 19% del total d'assalariats i el 27% dels autònoms (a nivell municipal aquestes proporcions són pràcticament idèntiques).

5.4. Percepció i expectatives

La valoració de la marxa dels negocis i percepció d'expectatives a curt termini del comerç urbà es recullen en l'enquesta del Clima comercial que elabora la Direcció General de Comerç de la Generalitat. El saldo és la di-

31. Ocupació al sector comercial

Concepte	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Manresa						
Assalariats (1)	4.219	4.391	4.540	4.524	4.643	4.385
Empreses	742	747	764	753	715	705
Assalariats / empresa	5,7	5,9	5,9	6,0	6,5	6,2
Autònoms (2)	1.397	1.418	1.388	1.369	1.322	1.254
Total ocupats (1+2)	5.616	5.809	5.928	5.893	5.965	5.639
Bages						
Assalariats (1)	8.500	10.302	10.841	11.170	11.038	10.391
Empreses	1.574	1.622	1.659	1.653	1.611	1.566
Assalariats / empresa	5,4	6,4	6,5	6,8	6,9	6,6
Autònoms (2)	3.887	3.922	3.809	3.811	3.758	3.619
Total ocupats (1+2)	12.387	14.224	14.650	14.981	14.796	14.010

Font: Institut Nacional de la Seguretat Social

ferència entre els percentatges corresponents a cada parell de respostes de tipus contrari (positiu - negatiu).

La marxa dels negocis al comerç ha estat dolenta el 2008, empitjorant en relació a l'any anterior. Els empresaris assenyalen significativament una reducció de les vendes, amb unes expectatives força pessimistes de cara a 2009. Destaca el percentatge elevat d'empreses que assenyalen un deteriorament del seu marge comercial. L'ocupació sembla que tendirà a seguir reduint-se.

L'enquesta de l'índex de satisfacció dels consumidors es centra en 17 factors de satisfacció, iguals per a un conjunt de municipis que realitzen un exercici similar, els quals inclouen aspectes relatius a l'oferta (varietat, qualitat, preu, horaris) i als serveis públics (aparcament, senyalització, neteja), entre altres.

L'índex de satisfacció dels ciutadans i visitants en relació al comerç manresà presenta el 2008 un valor de 5,51 sobre 10. Aquesta puntuació passa a ser de 5,80 quan no es pren en consideració el factor aparcament, que resulta de

32. Enquesta de clima comercial urbà

Concepte	I-07	II-07	III-07	IV-07	I-08	II-08	III-08	IV-08
Marxa del negoci en el trimestre								
Marxa del negoci	16,1	15,8	17,8	10,8	-6,5	-5,8	0,7	-8,9
Xifra de vendes	-1,7	-21,7	-28,5	-39,1	-58,3	-64,3	-60,9	-68,8
Estoc de mercaderies	-2,6	0,5	-2,6	-4,3	-22,4	-20,3	-23,9	-26,2
Nombre de persones ocupades	-12,7	-0,9	-0,1	-1,1	-7,4	-9,4	-9,8	-13,3
Marge comercial	-26,4	-10,0	-12,9	-16,0	-37,1	-35,8	-33,9	-36,8
Expectatives per a l'any següent								
Marxa del negoci	34,2	32,5	32,8	19,2	-0,1	0,9	2,7	-4,7
Xifra de vendes	-9,0	20,3	15,9	-6,0	-29,8	-26,3	-30,5	-35,2
Estoc de mercaderies	1,6	-10,1	-10,0	-18,0	-23,5	-21,5	-20,6	-27,1
Nombre de persones ocupades	-2,2	1,2	0,6	-0,9	-7,3	-7,4	-6,2	-8,1
Marge comercial	23,1	-1,7	-1,0	-3,8	-21,1	-17,5	-15,3	-19,2

Font: Institut d'Estadística de Catalunya

Unitats en saldo de respostes (%)

llarg el més penalitzat. En funció del perfil socioeconòmic dels enquestats, destaquen els punts següents: la satisfacció que expressen els homes és lleugerament superior a la de les dones; les persones més grans de 64 anys conforma el grup més satisfet; per nivell d'ingressos, les persones més satisfetes són les de renda inferior a 900 euros al mes.

Els factors més valorats són la instal·lació de parades al carrer (igual que al 2006), els bars i restaurants, la qualitat, la varietat de l'oferta

i el tracte al client. No arriben a l'aprovat l'aparcament (el més mal puntuat, igual que al 2006), la facilitat d'accés al centre (igual que al 2006) i el preu (aprovat al 2006).

Pel que fa a la diferència o gap que hi ha entre importància i valoració que reben els diferents factors, com més distància entre un i altre, més queda per fer. Els majors dèficits que troba el ciutadà són, per aquest ordre, aparcament, preu, neteja, facilitat d'accés al centre i seguretat ciutadana, exactament igual que al 2006.

33. Índex de satisfacció dels consumidors en relació al comerç de Manresa				
Factors estudiats	Importància (1)	Valoració (2)	Gap (3)	Índex de satisfacció
Àmbit de l'oferta				6,1
Varietat	7,5	6,6	0,9	
Qualitat	8,3	6,7	1,6	
Preu	8,7	4,5	4,2	
Horaris	7,3	6,4	0,9	
Tracte al client	8,8	6,6	2,2	
Estructura urbana, serveis públics				4,8
Facilitats d'accés al centre	7,6	4,1	3,4	
Aparcament	7,8	2,0	5,9	
Senyalització i informació	7,0	5,6	1,4	
Zones de vianants	7,8	5,9	1,9	
Neteja	8,9	5,3	3,7	
Seguretat ciutadana	8,9	5,7	3,2	
Activitats complementàries				6,5
Bars i restaurants	6,6	6,8	-0,2	
Activitats lúdiques i culturals	7,5	6,2	1,3	
Factors específics				6,4
Imatge de l'entorn	7,5	5,9	1,6	
Tancament de carrers per Nadal i fires	6,7	6,5	0,2	
Promocions "Manresa Comercial"	5,9	6,3	-0,4	
Instal·lació de parades al carrer per fires	6,8	6,8	-0,0	
Índex de satisfacció global ponderat				
Any 2002				5,42
Any 2004				5,48
Any 2006				5,66
Any 2008				5,51

Font: Ajuntament de Manresa

(1) L'índex d'importància s'expressa en puntuació sobre 10, i determina l'expectativa que tenen els usuaris del centre comercial sobre cada un dels factors preguntats.

(2) L'índex de valoració s'expressa en puntuació sobre 10, i el client estableix el seu grau d'acceptació o de descontent sobre cada un dels factors tinguts en consideració.

(3) El "gap" és la diferència entre la importància i la valoració obtingudes per cada factor. Cal interpretar-la com l'expectativa no satisfeta o el marge pendent de millora en cada àmbit.

6. SERVEIS

6.1. Sector dels serveis avançats a les empreses

El sector de serveis a les empreses aplega un conjunt d'activitats força diverses. Aquesta diversitat és palesa en les nombroses propostes d'ordenació que s'han fet d'aquesta mena d'activitats. Un criteri de classificació dels serveis a les empreses que ha tingut una àmplia difusió i aplicació en els darrers anys és el que distingeix, dins del sector, els serveis avançats a les empreses o intensius en coneixement (coneguts, més habitualment, per les seves sigles en anglès: KIBS, knowledge intensive business services) i la resta dels serveis a les empreses (menys intensius en coneixement; no-KIBS).

Els KIBS són activitats que, essencialment, duen a terme funcions de consultoria (de problem-solving), caracteritzada per la intensitat en coneixement de la major part dels serveis que presten. Aquest caràcter knowledge-intensive de les seves prestacions es pot interpretar tant en termes de l'ús intens que en fan de recursos humans amb un nivell de qualificació i especialització elevat, com també en termes de les condicions en que s'esdevenen les transaccions entre el proveïdor i l'usuari d'aquests serveis.

El concepte de Serveis Avançats a les Empreses no és fàcil de mesurar. L'indicador més utilitzat és la quota de titulats en les plantilles de les

empreses de Serveis a les Empreses. En general, la finalitat de les activitats de KIBS consisteix en esmenar certes carències de les empreses de qualsevol sector econòmic (i també de les administracions públiques), certs managerial gaps en diversos àmbits de funcionament de l'empresa: des del marc jurídic i econòmic-financer de la seva actuació, la gestió dels seus recursos humans o tecnològics, el coneixement i la prospecció dels seus mercats i la seva relació amb la clientela (actual o potencial), fins a la concepció i gestió de la seva imatge de marca (o d'altres símbols intangibles de la seva identitat).

Contribueixen, doncs, a reduir la incertesa dels seus clients en algun aspecte de la seva activitat o del procés de presa de decisions. En molts casos, les empreses de KIBS, degut a la seva activitat són també "uns agents promotores de canvi" (organitzatiu i/o tecnològic) per als seus clients. Els subsectors que formen part dels Serveis Avançats a les Empreses són: Consultories / Management, Serveis Tècnics, Informació / Informàtica / Internet, Publicitat / Imatge i R+D.

De les 15.769 empreses censades a la comarca del Bages (2006), una tercera part, (5.483) s'agrupen dins de les activitats terciàries, molt per sobre de les empreses adscrites al sector primari, industrial, de la construcció i del comerç al detall. Tot i que els serveis a les empreses només representen el 7,8% d'aquestes activitats

34. Distribució del sector dels serveis avançats a les empreses

Concepte	Knowledge Intensive Business Services (KIBS) %
Consultories / management	74,0
Serveis tècnics	9,1
TIC, Informació / informàtica	10,4
Publicitat / imatge	3,9
R + D	2,6
Total	100,0

Font: Ajuntament de Manresa

terciàries. Del conjunt de Serveis a les empreses del Bages, un 54% es consideren de Serveis Avançats a les Empreses.

L'estat actual dels serveis a les empreses al Bages és bo en quan a la seva oferta, en quan al seu desenvolupament, en quan a la seva demanda i en quan a les seves expectatives, però l'evolució del mercat obliga a prendre mesures per mantenir i millorar la competitivitat, mesures que pel ritme d'aquesta evolució han de ser ràpides i dinàmiques. A continuació presentem un resum de la distribució del sector dels Serveis Avançats a les Empreses, per tipus de servei.

6.2. Sector TIC

El sector TIC (Tecnologies de la Informació i la Comunicació), és un dels subsectors que formen part dels anomenats Serveis Avançats a les empreses, juntament amb Consultories / Management, Serveis Tècnics, Publicitat / Imatge i Recerca i Desenvolupament. Es tracta de sectors on es concentra un alt percentatge de titulats/des universitaris/es o bé amb un alt nivell de qualificació en general. Al Bages el sector TIC representa aproximadament un 20% dels Serveis Avançats a les empreses i un 0,7% de totes les empreses. Les empreses del sector TIC del Bages suposen un 3,4% de les 3.525 empreses TIC de Catalunya.

El sector TIC, el podem considerar format per les següents categories:

Maquinari

PCs, perifèrics i altre equipament informàtic.

Components electrònics

En aquest subsector s'inclouen els proveïdors dels segments de semiconductors, tubs i cables, components electromecànics, antenes i serveis minoritaris associats a la instal·lació i manteniment de components electrònics. S'inclouen igualment els subsectors de l'electrònica professional més relacionats amb el sector de les TIC.

Programari

Desenvolupament i fabricació d'aplicacions i programari informàtic.

Comunicacions

Equipament de Telecomunicacions

En aquest subsector s'inclouen els proveïdors de tot l'equipament de telecomunicacions utilitzat en entorns empresarials.

Serveis de telecomunicacions

En aquest subsector s'inclou els proveïdors dels segments de serveis de telefonia fixa i mòbil a empreses i serveis d'accés a Internet.

Serveis TIC

Consultoria TIC

En aquest subsector s'inclouen tots els serveis associats a la consultoria tecnològica i consultoria de negoci o organització prestada per un proveïdor la principal activitat del qual està lligada als serveis TIC.

Serveis de suport TIC

En aquest subsector, s'han inclòs tots els proveïdors dels segments relacionats amb la prestació de serveis gestionats o serveis tant en infraestructures TIC. S'inclouen també tots els serveis associats a la integració de sistemes i aplicacions.

La fotografia del sector al Bages que podríem fer en aquests moments és la següent:

El sector TIC del Bages està format per un nombre aproximat de **120 empreses** amb un volum de negoci al voltant dels **80 milions d'euros**, que ocupen a uns **915 empleats**, en la seva majoria homes. El perfil més estès és el d'una empresa de dimensions reduïdes amb un baix nivell d'especialització que ofereix serveis informàtics a la petita empresa, cobrint totes les seves necessitats tecnològiques.

Detallem a continuació els trets característics del sector TIC del Bages, incloent una taula dels promitjos i valors més habituals de les principals magnituds obtingudes:

35. Principals magnituds del sector TIC

Concepte	Promig	Valor més habitual
Empleats	8,2	De 1 a 5
Antiguitat	10 anys	10 anys
Facturació	670.000 euros	De 50 a 500.000 euros
Nº de proveïdors	14,7	Entre 10 i 15
Nº de clients	381,8	De 10 a 100
Despesa en immobilitzat	2.689,65 € / empleat / any	2.689,65 € / empleat / any
Rotació de personal	11,53%	Menys del 5%
Formació personal tècnic	70 hores / any	Entre 20 i 40 hores / any
Inversió en R+D+i	7% del pressupost	Al voltant del 5%

Font: Ajuntament de Manresa

Antiguitat: Les empreses del sector són joves, la majoria nascudes a partir de l'any 2000, tot i que un nombre important de les empreses més representatives del sector van ser fundades als voltants de l'any 1990.

Nombre de treballadors/es: Les empreses compten amb un nombre de treballadors/es molt reduït, inferior als 5:

- 38% de les empreses amb 1 o 2 treballadors/es
- 71,4% de les empreses TIC de la comarca del Bages són Micro empreses, 19,1% Petites empreses i el 2,4% Mitjanes empreses.

Facturació: Acostuma a estar per sota els 500.000 euros, i només hi ha 2 empreses que facturin per sobre els 5 milions d'euros.

Delegacions: El 88% de les empreses tenen una sola seu.

Ubicació: El 67,5% de les empreses estan situades a la ciutat de Manresa.

Formació: El 42,7% dels empleats del sector compta amb estudis universitaris.

Clients: Les empreses acostumen a tenir menys de 100 clients, la majoria dels quals són catalans (78,3%) i només el 5,5% són empre-

ses estrangeres. Pels sectors verticals pels que més treballa el sector TIC del Bages són la indústria, en especial el sector del metall, i les empreses de serveis.

Les **activitats** més cobertes són les relacionades amb el subsector informàtic:

- Servei de suport i manteniment d'equipament informàtic i programari.
- Disseny, desenvolupament i implantació de programari: predominen les empreses que desenvolupen les seves pròpies solucions davant les que distribueixen solucions de tercers.

La majoria de les empreses abasten tot el cicle de necessitats d'una empresa, des de l'anàlisi, passant pel desenvolupament i implantació, fins els serveis de manteniment que se'n deriven. Les empreses més petites es dediquen majoritàriament a activitats de consultoria i assessorament i al desenvolupament web. La meitat de les empreses del sector estableixen **col·laboracions** amb altres empreses per poder cobrir les necessitats dels seus clients. Hi ha un nivell molt reduït de certificacions tècniques i de qualitat: només el 19% de les empreses compten amb **certificacions** d'algun fabricant, el 24% tenen tècnics certificats en alguna disciplina i menys del 5% han superat la certificació en alguna normativa de qualitat.

AMB LA **COL·LABORACIÓ** DE

